

PATRIA E LUPTA NOASTRĂ VIE

**Patria nu-i dor de suprafață,
E adinc sub munții păduroși,
Dragostea de muncă și de viață
Cuibărită-n noi de moși-strămoși.**

**Nu concepem patria să fie
Un maidan al păsării de pradă
Patria e lupta noastră vie
Nu răsfaț, nici lene, nici tăgadă.**

**Casa noastră de milenii lungi
Din strămoși păstrată pe vecie
E icoana vie-a sfintei munci
Patria e lupta noastră vie.**

DUMITRU DRĂGAN ■

● starea de revoluție tehnico-științifică
● fabule penale ● PATRU ALPINIȘTI
ROMÂNI PE KOH-E BANDAKA, LA 6 843
METRI ● o fată și o chitară după ora
europei centrale ● sănătatea noastră pe
patru roți

LA SALCIA, ÎN ACEST AN, MUNCA VA FI CA O LUPTĂ

Sîmbătă, 10 ianuarie, prin intermediul presei, peste toate satele și comunele țării a răsunat chemarea la întrecere a locuitorilor și cooperativitorilor din comuna Salcia. Și iată-ne a doua zi, adică duminică, la primele ore ale dimineții, pe ulițele acestei uriașe comune. De ce uriașă? Pentru că în subordinea ei nu se mai află nici un alt sat, motiv pentru care am mai putea-o numi și comuna fără sate. Despre comună mai notăm că ea se află în sudul județului Mehedinți, pe malul Dunării, în imediata apropiere a graniței cu județul Dolj. Deocamdată atît, plus faptul că eram primii ziaristi sosiți la fața locului, încercînd să descoperim temeiul și argumentele care i-au îndreptățit pe sălcieni să lanseze această chemare la întrecere.

Primul nostru interlocutor se numește Constantin Luțu, vicepreședintele cooperativei agricole de producție «Steagul roșu».

— Sigur că da, firesc ar fi fost să stați de vorbă cu președintele C.A.P.-ului nostru, sau cu președintele Consiliului popular, dar amîndoi sînt plecați cu treburi, unul e la București, la niște examene, iar celălalt e la județ, la Severin. Cred însă că și noi, cei patru care sîntem de față, vom putea răspunde la toate întrebările, oricare ar fi ele. Și-apoi, după cîte înțeleg eu, dumneavoastră vreți să stați de vorbă cu oamenii noștri, cu cît mai multi oameni, așa că, așa zice eu, să ieșim pe uliță, să batem comuna la pas, să ne întîlnim cu oamenii.

Pe lîngă Constantin Luțu, ceilalți care mai sînt de față se numesc Romulus Iacob, contabilul șef, Radu Loga, inginerul care conduce, cum spune chiar el, fabrica de vaci, adică un uriaș complex zootehnic, și Gheorghe Dinului, inginerul complexului de porcine.

Deși s-ar putea crede că recurgem la un fel de regie reportericească, întîmplarea și numai întîmplarea face ca să-l întîlnim mai întîi și-ntîi pe bătrînul Florea Bădița, un om pe care, dacă nu-l întîlneam în calea noastră, l-am fi căutat chiar și la el acasă. De ce? Pentru că în urmă cu 25 de ani, adică la 5 martie 1950, împreună cu alți 170 de consăteni, Florea Bădița, pune bazele primei cooperative pe care a condus-o timp de 9 ani.

— A fost greu, al naibii de greu, zestre noastră era, ca să zic așa, o mare sărăcie alcătuită din toate sărăciile noastre adunate la un loc. Lipseau unele, lipseau altele, aveam 70 de vaci, 200 de porci, cîteva oi, niște pluguri și niște căruțe și cam atîta tot. Cu-adevărat bogăție, a adevărată, erau ambiția și hărnicia oamenilor noștri de pe aici.

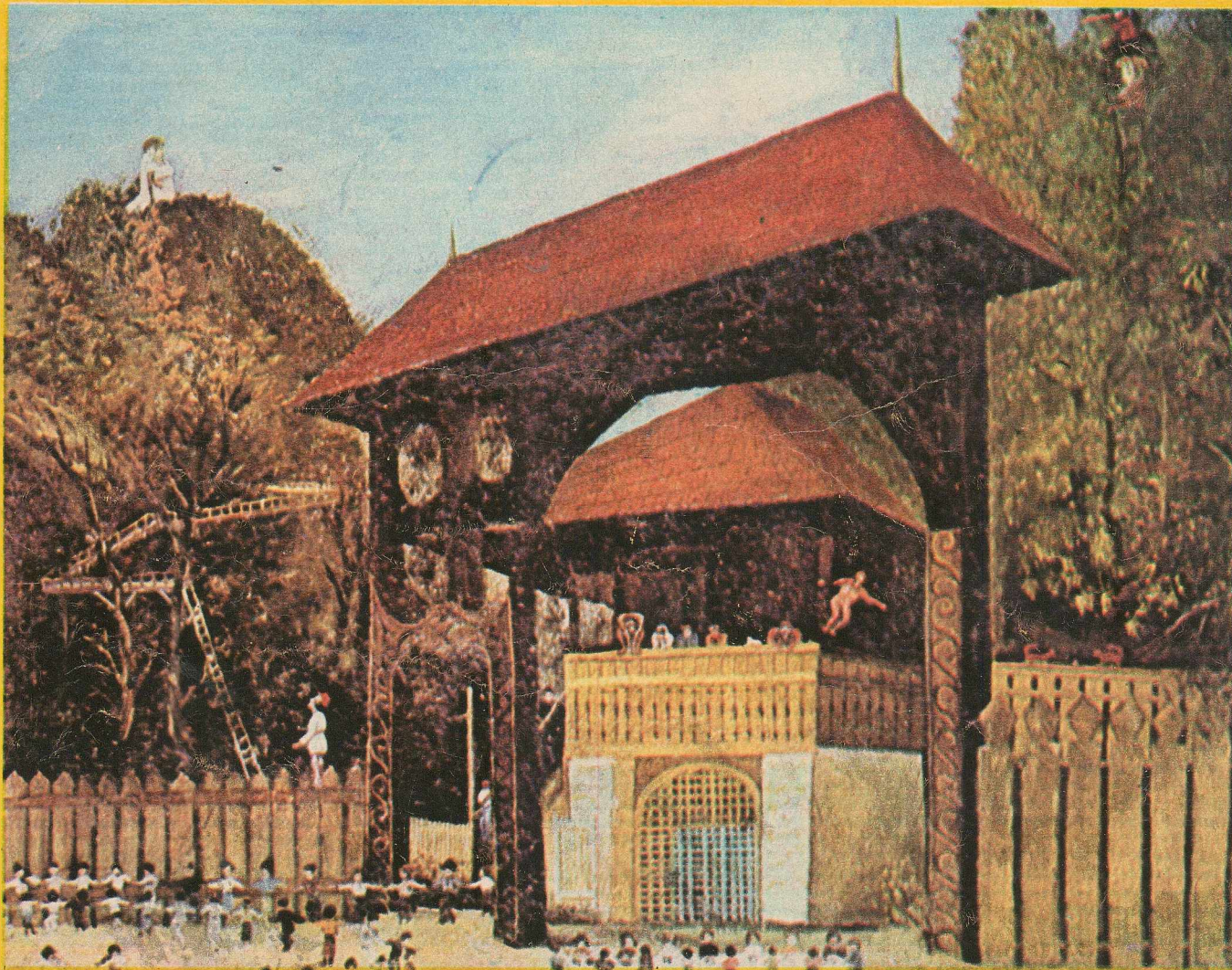
Cîstît vorbind, niciodată nu s-a gîndit bătrînul Bădița că oamenii de prin partea locului, comuna adică, se vor număra, prin munca lor, printre primele 10 comune ale țării, ca să nu mai vorbim că-n anul ce-a trecut, adică în 1975, Salcia s-a clasat pe locul trei, după Izbiceni și Sîntana.

— Adică nu că nu m-am gîndit. Vreau, cum să spun, să scrieți că eu n-am avut curajul să mă gîndesc cu glas tare, în fața mea și a oamenilor, la așa ceva. Mă-ntelegeți? Și dacă vorbim de-adevărata, cum ziserăți, de ce să nu recunosc că-n vremea mea, cînd de-abia ne încropiserăm și noi, nu s-au obținut asemenea recolte și asemenea succese. Dar dacă stau bine și mă gîndesc, și munca noastră, a celor care azi sîntem chiar bătrîni de-a binelea, a contat. După mine au venit alți președinți de cooperativă. La fel, și munca lor se află la temelia izbînzilor de azi. Și mai mult mă bucur că de 7 ani cooperativa e condusă de fiul meu, Constantin Bădița. Ce cred eu despre chemarea asta? Păi ce să cred?! Eu spun că-i vorba de-o chemare la-ntrecere, o întrecere a muncii și dacă-i întrecere se cheamă că-i vorba de-un fel de luptă, cea mai frumoasă și mai folositoare luptă. Sînt destule temeiuri să credem că noi vom cîștiga lupta asta, dar cine are să se supere dacă alții vor face mai mult decît noi ne-am propus!...

Nu apucăm să-i răspundem la întrebare

VICTOR NIȚĂ ■

(Continuare în pag.4)

Lucrarea pe care o reproducem aparține pictorului naiv Robert Scripcariu și figurează în volumul «La chanson traditionnelle et les peintres naïfs», apărută la Paris în edițiile Max Fourny. Amănunte despre acest veritabil eveniment al mișcării artistice naive din țara noastră citiți în pagina 3.

flacara

«FLACĂRA» nu la în considerare scrierile anonime. Scrieți-ne cit mai concis și nu uitați să vă iscăliți.

la dispoziția dumneavoastră

Împărțind camera cu un necunoscut la hotelul dintr-un mare oraș din provincie, am constatat că respectivul se volatilizează cu tranzistorul meu cu tot. De aici nervi, mișie, declarații etc., dar paguba a rămas pagubă... Evident, dumneavoastră nu veți putea împiedica asemenea regretabile fapte și nici să faceți să dispară o anumită faună. Ceea ce înșiși alți putea întreprinde dacă, bineînțeles, împărtășii părerea mea, este sa sugerați Ministerului Turismului, respectiv întreprinderilor hoteliere, să renunțe la practica de a caza volens-nolens cite doi (sau mai mulți) oameni necunoscuți între ei în aceeași cameră, atunci când există camere cu un pat liber. În urmă cu citva timp, în cursul unei deplasări în interes de serviciu care a durat 30 de zile, am avut ca parteneri de cameră, pe rând, 15 persoane, dintre care n-au lipsit alcoolicii ocazionali sau năvăliți, sforăitori, fumători «de noapte» etc., iar acum, iată, am avut și «șansa» de a da peste un găinar... Repet, pe același culoar erau camere libere cu un singur pat. Avem de-a face, evident, cu o concepție greșită despre buna servire a cetățeanului. Avem hoteluri noi, moderne, frumoase în mai toate orașele mari ale țării. Ce puțin ar mai lipsi ca și calitatea serviciilor să se ridice la nivelul corespunzător de ospitalitate. (Titus Anton — București)

Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din Cîmpulung Moldovenesc reunește în rândurile ei pe pensionarii din acest oraș și pe cei din comunele de pe valea Moldovei, valea Moldoviței și două sate aparținând de comuna Stulpicani. Din documentele de constituire din august 1952 reiese că la data aceea numărul celor înscrși era de 99; astăzi avem 5 000 de membri. Dezvoltarea Casei noastre de ajutor reciproc nu are însă doar acest caracter cantitativ, ci se remarcă mai ales prin conținutul activității ei economico-sociale și de culturalizare. Prin auto-

dotare s-a construit un sediu propriu, amenajat confortabil și civilizat, cu mobilier, televizor, aparat de radio, bibliotecă. Dintre alte multe activități ale casei citez cele 6 excursii cu multiple obiective cultural-educative (Complexul hidroenergetic-Bicaz, monumentele istorice și casele memoriale din județele Suceava și Neamț, Combinatul apicol-București, Valea Prahovei, Delta Dunării etc.) la care au participat numeroși pensionari. Nu vrem să ne lăudăm, dar stilul și metodele noastre de muncă au fost însușite de toate instituțiile similare din județul nostru. (Vasile Nisioiu, Cîmpulung-Moldovenesc)

Ion Marcu, președintele C.A.P.-«Calea beșugului» din comuna Brastavă, județul Olt, s-a adresat redacției cu o scrisoare în care, enumerând o serie de grave abateri de la îndatoririle profesionale și de la normele eticii ale contabilului șef, Victoria Cristea, declară că a sesizat organelor în drept această situație și că nu s-au luat măsuri. Am îndreptat scrisoarea Consiliului popular al județului Olt. Din partea Direcției generale a agriculturii a acestui județ, primim un amplu răspuns din care desprimem:

«Analizindu-se aspectele ridicate în scrisoare, conducerea Direcției agricole a constituit un colectiv competent care s-a deplasat la C.A.P. Brastavă unde s-a constatat că un număr mare de probleme din cele sesizate se confirmă. Victoria Cristea, în calitate de șef contabil al C.A.P. nu a respectat instrucțiunile

și indicațiile date privind organizarea evidenței contabile atât la nivelul C.A.P. cit și în sectoarele de producție, ferme de cîmp, zootehnie, activități industriale, de desfacere etc., creindu-se posibilități de sustragere de bunuri de către persoane necinstite, cum este cazul fostului gestionar Tănase Gheorghe...»

După ce se enumeră cazurile concrete de neglijență și abateri ale contabilului șef, Victoria Cristea, se arată în continuare:

«Colectivul de analiză a mai constatat că la toate aceste lipsuri o contribuție substanțială a avut și tov. Ion Marcu, președintele C.A.P., care nu a respectat principiile muncii colective, luînd hotărâri de unul singur, ajungînd să comită unele abuzuri și să dea naștere la discuții neprincipiale în sinul conducerii... Pentru toate deficiențele semnalate atît în munca tov. Victoria Cristea în calitate de șef contabil, cit și a tov. Ion Marcu, în calitate de președinte, conducerea Direcției generale a agriculturii OK a hotărît desfacerea contractului de muncă a tov. Victoria Cristea iar tov. Ion Marcu a fost sancționat cu reținerea indemnizației de președinte pe 2 luni. S-a hotărît punerea lui în discuția adunării generale a membrilor cooperatori care l-au ales.»

În Hunedoara — ne scrie Ioan Vlad — s-a încetățenit practica întîlnirilor lucrătorilor Inspectoratului de Miliție cu cetățenii din diverse zone ale orașului, întîlniri la care se organizează dezbateri pe diferite teme legate de etică și echitate. Un astfel de exemplu îl constituie și întîlnirea organizată la clubul Constructorilor (de la care vîi trimit un aspect, în fotografie), în care lucrătorii

de miliție și cabinetul de științe sociale al clubului, împreună cu elevi și părinți, au discutat pe tema «Comportarea în societate, rod al unei conștiințe socialiste». Cu această ocazie, într-un cadru festiv, s-au înmînat aproape 100 de buletine de identitate tîinerilor care au împlinit vîrsta de 14 ani. În final, membrii cercului de teatru al Casei pionierilor au prezentat un reușit spectacol de muzică și recitări.

Scara valorilor la fotbal nu mi se pare echitabilă. În vîrfurile ei — Dobrin, căruia nu-i găsesc merite deosebite; el nu joacă un fotbal modern, ci unul abstract. Eu și alții rămînem stupefaiți de elogiile ce i se aduc după un meci în care el a jucat dar... nu s-a «văzut». Reclama care i se face e foarte bună! Ne întrebăm doar — cui îi servește?... Și cum ar putea fi altul mai bun decît el cînd însuși redactorul șef al revistei Flacăra acordă spații largi în paginile revistei unei proze terne, puerile și ridicole a aceluiași Dobrin (a se vedea bănuiala soției cînd el se antrena în miezul nopții la Băile Felix...). Dobrin este în fotbalul românesc ceea ce este Brigitte Bardot în filmul francez: RECLAMĂ! Încă acum o lună mă gîndeam să-mi dau votul celui mai bun fotbalist român din ultimii zece ani. Dar nu mî-a fost greu să intuiesc încă de pe atunci cîre cine se îndreptau preferințele revistei Flacăra. Și așa fi pariat bucuros unu la zece mi cîine va iesi în vîrfurile scării... Gata, nu mai cumpăr Flacăra, iau Munca, cel puțin Rică are mai mult haz. Ne întrebăm, noi toți cei care-l contestăm pe Dobrin, ce s-ar fi întîmplat dacă în ultima vreme ar mai fi marcat și ceva goluri sau dacă echipa F.C. Argeș ar fi cîștigat campionatul (nu se spune despre el că ar putea singur să cîștige un meci — cî te întreb de ce F.C. Argeș nu a acumulat punctajul maxim fără nici o înfrîngere?), ce s-ar fi întîmplat dacă el ar fi cîștigat — culmea — Gheața de aur? Ce ar fi fost? Statuia prîntului din Trivale ne-ar fi privit, asemenea lui Ovidiu, fără mîngie la picior — o, asta nu! — el nu joacă mingea, el o ascunde, spre deliciul celor mulți! Doar asta este cu adevărat fotbal! Ce știm noi?!... Din moment ce nu mai putem schimba nimic din ceea ce este predestinat, semnăm: Mihai Vlase, tehnician ICSIM-Galați.

Colectivul de muncă al Grupului de san-tiere construcții forestiere — pe scurt G.S.C.F. — Rimnicu Vilcea pășește în cincinalul revoluției tehnico-științifice cu un bilanț rodnic. Sîntem prima unitate din județ care a realizat cincinalul încă de la 25 iulie 1974, iar volumul producției realizat peste sarcinile

de plan se ridică la 254 milioane de lei. Pe o eventuală carte de vizită a Grupului nostru s-ar putea trece: realizarea a peste 1000 km drumuri în zona forestieră, sistematizarea pe verticală a strămutării comunelor din zona lacului de acumulare Porțile de Fier, realizarea fabricilor de PAL de la Pitești, Băbeni, Brezoi, Tg. Jiu și a fabricii de mobilă de la Rimnicu-Vilcea, participarea la lucrările de construcții-montaj în zona complexului de exploatare a lignitului de la Rovinari, contribuțiile majore la realizarea Transfăgărășanului și încă altele. Am încheiat trecutul cincinal cu mîndrie și privim înainte cu ambiție. (Directorul G.S.C.F. ing. Ion Zăvoianu — Erou al Muncii Socialiste)

Viorica Farkas din Reghin s-a plins într-o scrisoare adresată redacției de comportarea grosolană a unui lucrător din comerțul alimentar. Am trimis scrisoarea Direcției comerciale județene Mureș din partea căreia primim următoarele:

«Tovarășă Viorica Farkas a intrat în magazinul 42 din Reghin dar nu a fost servită, ci invitată să iasă afară. Deși și-a exprimat dorința de a face cumpărături, a fost scoasă afară din magazin, bruscată, împinsă de șeful unității, Augustin Luncașu. Avînd în vedere atitudinea cu totul necorespunzătoare a șefului de unitate, lipsa totală de respect față de cumpărători, cu adresa noastră Nr... s-a dispus la I.C.L.S. Mixtă Reghin, sancționarea șefului de unitate.»

Pe zi ce trece, spre satisfacția cumpărătorilor, numărul magazinelor de desfacere cu amănuntul a mărfurilor de primă necesitate crește necontenit. În această ordine de idei se înscrie și noul magazin universal recent inaugurat la Orăștie, cu emblema «Palia». Un magazin modern care, cred eu, se poate încadra în arhitectura oricărui mare municipiu al țării. Aparținînd cooperativei de consum, noua unitate comercială din Orăștie pune la dispoziția cumpărătorilor o gamă variată de mărfuri industriale și alimentare. În curînd, tot în județul nostru, la Hațeg, se vor da în folosință alte unități comerciale la parterul unui modern bloc de locuințe din centrul orașului. (S. Nicu — Hațeg)

Mă numesc Ana Niculina, sînt o femeie în vîrstă, bolnavă, doborâtă de greutate. Am tot nădăjduit că fiica mea, cînd va fi în stare să muncească, să fie un ajutor pentru bătrînețele mele. Acum fiica mea are 19 ani, din nefericire este și ea bolnavă de reumatism, dar în stare să muncească la un loc potrivit puterilor ei. M-am adresat cooperativei mes-tesugărești a invalizilor din județul Dimbovița și mi-au promis că fata mea va lucra la secția cartonaje. A fost făcut și actul de angajare la serviciul personal al cooperativei. De atunci bat mereu drumurile la sediul cooperativei și, de unde am, de unde n-am, fac cheltuieli cu drumul, dar de acolo sînt mereu aminată. ba la întîi viitor, ba la 15 ale lunii și tot așa mereu, dar fata încă nu lucrează și nu cîștigă nici un ban. Se împlinesc cinci luni de aminări iar eu continuu să trăiesc ca vai de mine.

În legătură cu articolul «Dispoziții imaginare, oameni reali, dar nepotriviti», publicat de colaboratorul nostru A. Mihailopol în nr. 37 din 1975, am primit din partea tov. Viorica Stănescu, șefa a Hotelului sanatorial Mangalia, un memoriu și din partea I.H.R.-ului Mangalia o adresă, semnată de directorul adjunct tehnic, Valentin Ceacru. Se aduc dovezi și documente în sprijinul nevinovăției tov. Stănescu, adresa menționînd: «În concluzie, apreciem că tov. Stănescu Viorica a procedat în conformitate cu dispozițiile legale, iar explicarea situației cu tov. A. Mihailopol s-a făcut cu calm, după depozitiile martorului ocular, recepționera de serviciu...»

Cît privește activitatea tov. Stănescu Viorica din verificarea făcută în documentele hotelului, a reieșit că sus-numita are aprecieri pozitive în activitatea pe care o desfășoară, consemnate în cartea de onoare a hotelului în Caietul de control ierarhic operativ curent, scrisori de mulțumire.

În urma articolului apărut în revista Flacăra C.O.M. a luat în discuție situația, tovarășă Stănescu fiind avertizată pentru lipsa de tact în discuția avută.

Comitetul oamenilor muncii din I.H.R. Mangalia mulțumește redacției pentru ajutor acordat în activitatea sa, angajîndu-se să se preocupe mai îndeaproape pentru eliminarea unor asemenea lipsuri.»

În ziua de 12 decembrie a anului trecut, un băiat de 13 ani, elev în clasa a VI-a, cu numele Micu Walter, a fost accidentat de tren în apropierea gării Buzău. Cu un puternic traumatism la cap, picioarele fracturate, lipsit de putere, nefiînd în stare nici măcar să ceară ajutor, băiatul s-a tîrît printre liniile de cale ferată, scîlpînd ca prin minune de trenurile care făceau manevră în stație. În întunericul serii care se lăsase, soții Mihăica și Aurică Ștefănescu, care treceau prin apropiere, au auzit gemete slabe și au descoperit copilul. L-au luat în grabă, l-au dus la ei acasă și au alertat medicii. Transportat urgent la spital,

băiatul a putut fi salvat. În numele familiei lui Micu Walter aducem mulțumiri calde soților Ștefănescu pentru omenia lor, datorită căreia un tînr a fost redat vieții. (Nela și Dragoș Bolohan — București)

În Cheile Sîbricioarei, de pe frumoasele meleaguri ale Branului, putem întîlni această stîncă singulară și zvelită cunoscută sub numele de «Turțudău», așezată acolo parcă pentru a-și perpetua legenda peste veacuri. Se pare că imaginea de piatră a avut cîndva în credința oamenilor puteri magice. La spectacolele școlare din satele acestei zone se mai declamă și astăzi versurile din «Le-

genda Branului»: «La noi pietrele vorbesc/ Și pădurile șoptesc/ La noi stîncile gîndesc/ Și izvoarele doinesc/ Florile sînt cîntătoare/ Și cu vorbe chemătoare...» Este foarte posibil ca «Turțudău» din Țara Branului să fi avut o funcție mitică în perioada precreștină, perpetuată apoi peste veacuri. (Prof. Călin Turcu — Vălenii de Munte)

În Almanahul «Flacăra» a apărut un articol cu privire la apele minerale din țara noastră. Sînt întru totul de acord cu conținutul articolului. Eu sînt medic și am lucrat mai multă vreme ca balneolog în stațiunea Sîngeorz Băi din județul Bistrița-Năsăud. Cunosc efectele miraculoase ale apelor minerale din această stațiune unde se tratează, cu efecte spectaculoase, boala ulcerosă. Am deci o mare încredere în aceste ape și am propus unor colegi să publicăm în presa de specialitate din străinătate articole despre apele minerale din România. Din păcate, există încă multă inerție. De mulți ani de zile nu am mai citit în presa medicală străină nu numai articole despre efectele terapeutice ale apelor noastre minerale, dar nici măcar o reclamă, o informație utilă. Și doar aceste ape nu sînt cu nimic mai prejos decît cele de la Evian, Vichy etc., căroră li se face atîta reclamă. În afara apelor medicinale, noi am putea exporta cantități mari de ape minerale de masă, atît de căutate peste tot. Rămîne de neînțeles de ce o asemenea bogăție naturală a țării noastre rămîne în continuare atît de slab valorificată atît în țară cit și peste frontierele ei. (Dr. Aurel Apachiței — București)

POSTA REDACȚIEI

Viola Sandru — Arad. Direcția sanitară a județului Arad a stabilit cu Policlinica de întreprinderi de care aparțineți ca ori de cite ori va fi necesar să beneficiați de consultații și tratamente din partea dr. Mihai Lubu din Turda să primiți certificatele medicale respective. Ion Cîrmpu — comuna Bucinșu, județul Olt. Am fost informați că ați fost repartizat în funcția de contabil la C.A.P. Mărgăritești. GRUP de muncitori — atelierul mecanic I.A.S. Hațeg. Mecanicii lăcătuși, strungarii, forjorii, sudorii, electricienii de întreținere și reparații se încadrează în rețeaua «Construcții mașini», iar majorarea retribuțiilor la aceste categorii de muncitori s-a făcut de la 1 septembrie 1975. Mecanicii agricoli — indiferent de locul de muncă, dar cu calificarea de mecanici agricoli — au beneficiat de majorarea retribuției de la 1 martie 1975. Dealțul, Departamentul agriculturii de stat, căruia ne-am adresat, ne-a comunicat că ați fost și dumneavoastră informat în acest sens. Constantin Neagoe — Constanța. Pentru a vă da ajutorul solicitat, scrieți-ne adresa completă. Margareta Ilău — Botoșani. Dumneavoastră ați absolvit un curs cu durata de 18 luni organizat de Crucea roșie, curs care a totalizat un număr de aproximativ 900 ore de pregătire teoretică și practică, iar școala profesională sanitară de surori medicale a avut în planul de învățămînt peste 3000 ore de pregătire teoretică și practică. Cum e și firesc, cursul pe care l-ați absolvit nu poate fi echivalat cu școala sus-menționată. Aurel Cucuș — Galați. Consiliul popular al județului Galați ne-a anunțat că vi s-a repartizat un apartament cu două camere la blocul Y12 din microraioul 39. MARGA NEDELEA ■

alegerea tragică

Primesc din Houston — Texas — Statele Unite, pe adresa Flăcării, o scrisoare semnată Aurel Cerbu și, după o clipă de rememorări grăbite, îmi aduc aminte de semnatarul puținelor rinduri ale misivei și îl văd aievea, înaintea ochilor, alergând mereu vesel pe coridoarele televiziunii, dintr-un studiu în altul, dintr-o cabină de montaj în alta, de la o repetiție la alta, bine dispus, cu o față roză și luminoasă, cu niște ochi albaștri iscoditori, mereu întreprinzător și totdeauna cu o idee, nu mare, nu o descoperire, dar măcar un ce, acolo, din care se vedea că omul se zbate, că nu-l lasă inima să stea nepăsător și mereu îmi spunea, rîzînd într-o dungă și, ca într-o glumă sinistă, pentru mine cel puțin, «Eu, la patron, tovarășe Săraru, și apăsa pe tovarășe cu înțeles, fiindcă intrase în partid, bănuiesc, la început, nu dintr-un sentiment al întreprinderii, ci din acela al credinței într-un ideal, eu, la patron așa fi ajuns cineva...» Era regizor și se specializase în folclor, cunoștea mai toate formațiile de dansuri populare și pe mai toți rapsozii și cîntăreții, și făcuse emisiuni bune, într-adevăr, cutreierase satele ardelenne și studiase icoanele vechi românești și știa să aleagă între o icoană autentică și una falsă, apoi începuse să se ocupe de emisiunile tv de versuri patriotice, și ce frumos și ce repede alcătui el un montaj de versuri de dragoste de țară și de imagini cu țara nouă văzută printre tunelurile motilor sau pe sub Poarta sărutului lui Brâncuși, de la Tirgu Jiu.

Toate le făcea iute, neostenit și mereu zicea: «Sînt gata, ce comandă mai aveți?», iar o vreme chiar și eu am crezut că omul lucra la comanda inimii lui, nu la comanda unui mercenar care se ascundea în sufletul lui și care era gata să laude și patria noastră cu pădurile ei seculare în Munții Gurghiuului și cu satele ei cu icoane pe glajă, dar și pădurile Canadei pentru că lemnul acestor păduri n-avea pentru el altă rezonanță decît aceea a banilor care n-au miros.

Și într-o bună zi, Aurel Cerbu mi-a spus cu o înfățișare de om care, în sfîrșit, a ales pentru prima dată în viața lui ajunsă dincolo de jumătatea ei. — «Tovarășe..., nu vă supărați, însă eu m-am hotărît să plec.» Departe?, întreb eu surprins și cu mentalitatea mea de țaran pentru care orice departe se află în funcție de Slătioara-Horezu, punctul meu de rădăcină și de reper.

«Depinde», zice el, ce înțelegeți

dumneavoastră prin departe... Pentru omul care își alege el singur soarta nu e niciieri departe fiindcă n-are față de ce să fie departe...»

Și cum ziceam, Aurel Cerbu, aflac dincolo de jumătatea vieții, a ales singur, pentru el și pentru familia lui. Și iată acum, această scrisoare pentru mine venită, într-adevăr, de foarte departe...

«Stimate domnule Săraru, Am citit zilele trecute Flăcarea (la Houston-Texas — n.n.). V-am întîlnit semnătura și am rămas foarte plăcut surprins cînd am citit cuvintele laudative la adresa vechiului meu amor Gib Mihăescu. Mi-a plăcut foarte mult opinia dumneavoastră și m-a răscălit poezia care se degajă din articol. Dar nu numai în Oltenia soarele mingie toamne de miere, ci și în Moldova mea. M-ați făcut să-mi dau seama că am pierdut două toamne aurii din viață. Le-am pierdut pentru că am făcut cea mai mare prostie din viața mea.

Domnule Săraru, deși minuiți cuvinte și fraze, să știți că sint situații în viață cînd cuvintele... nu pot acoperi sensurile cuvintelor. «A muric» citit la Mica publicitate are alt sens, pentru cel rămas bătrîn și singur, sau în cazul de față cuvîntul «dor» nu-l poți înțelege cu adevărat decît dacă ești departe de tot și de toate.

Aici, pe această paralelă e cald. Cald zăpușitor. Totul e umed și aerul și se lipește scîrbos de față și de miini. Sint și ploii torențiale, cu apă călduță. După ploaie, pămîntul călduț trimite în sus vapori călduți.

Mi-e dor de zăpadă sau măcar de o ploaie rece. Aș sta să-mi curgă și șiroaie pe cap...»

În alegerea lui tragică, Aurel Cerbu se află totuși atît de departe!! Departe de visul său care s-a dovedit o himeră, departe de toamnele aurii pe care, iată, nu le mai poate uita, departe de cuvîntul dor pe care abia și atît de tragic l-a înțeles, aproape, în sfîrșit, de Patron, dar cum singur recunoaște «departe de tot și de toate». Există, așadar, un loc față de care ne măsurăm credința și idealurile, față de care măsurăm depărtarea. Acest loc este Patria. «Fie piinea cit de rea, tot mai bine în țara mea» — zice atît de înțelept Românul. Iar piinea lui Aurel Cerbu era aici bună.

DINU SĂRARU ■

o splendidă confirmare a valorii artei pictorilor naivi români

Au apărut recent, în librăriile franceze și în rețeaua europeană a cărții, două lucrări de referință asupra fenomenului artei naive în lume. Prima se cheamă «La chanson traditionnelle et les peintres naïfs», e opera editorului parizian Max Fourny, cea de-a doua se numește «Dictionnaire mondial de l'art naïf» (ediția a II-a, trilingvă-franceză-germană-engleză) și poartă semnătura lui Anatole Jakovsky. Max Fourny ne-a solicitat — avînd cunoștința de serie de articole dedicate naivilor români și găzduită de revista «Flăcără» — colaborarea la alcătuirea cărții sale de «Chansons»-uri și astfel, pentru prima oară în istoria publicațiilor de mare anvergură asupra fenomenului artei naive, apar, în reproduceri color, într-o ediție de lux și în condiții grafice excepționale, prin urmare, trei lucrări ale unor buni meșteri români de spiță naivă. E vorba de Ion Niță Nicodin, de Robert Scripcariu și de Alexandru Savu care au avut, în cursul anului trecut, pagini cu text și reproduceri color în revista noastră.

Domnul Max Fourny a avut amabilitatea să furnizeze lui Anatole Jakovsky întreaga documentație obținută din partea noastră — ajunsă în Franța prin bunele servicii ale Centrului pentru îndrumarea creației populare și de amatori, respectiv ale tovarășului Vasile Savonea — și astfel ediția a doua a «Dictionnaire mondial de l'art naïf» — cea mai cuprinzătoare și mai utilă scriere în materie — cuprinde reproduceri, fișe și fotografii (documente) dedicate creației a trei pictori naivi români: Ion Niță Nicodin, Robert Scripcariu și Gheorghe Sturza. Anatole Jakovsky este cel mai strălucit exeget de limbă franceză al fenomenului creației naive și o pagină în Dictionnaire sau trilingv echivalează cu o veritabilă consacrare internațională.

Seria de articole pe care «Flăcără» a găzduit-o, cu multă sensibilitate și, la urma urmei, cu mult curaj — fiindcă e prima publicație la noi dispusă a da un credit exemplar mișcării artistice numite «naivă» — află în cele două prestigioase publicații internaționale o valoroasă confirmare. Trebuie să recunoaștem, în sensul celor adevărate, că această serie de articole a avut un incontestabil ecou și în țară, în rîndul publicului cititor consecvent revistei «Flăcără», în lumea, nu prea largă, a celor care să ocupe de cultivarea creației artiștilor naivi. Reproducem din cartea lui Max Fourny — cu text introductiv și comentarii de Roger Blanchard — lucrarea lui Robert Scripcariu «Horă la Muzeul satului». În numerele viitoare ale revistei vom reproduce lucrările lui Ion Niță Nicodin și Alexandru Savu.

TUDOR OCTAVIAN ■

o fată și o chitară

după ora

europenei centrale

Într-o splendidă dimineață de iarnă, într-un cartier din Cluj-Napoca, sub impresia unui cer senin și pur ca o promisiune de sinceritate, am stat de vorbă cu o fată frumoasă. Era zăpadă, era ger, soarele aluneca rece prin susfețele noastre și, undeva, cineva cînta la pian.

Aproape că n-a mai fost nevoie să-i pun întrebări. Rareori simțeam că își trădează emoția. Vorbea despre viața ei ca și cum ar fi aparținut de acum altcuiva, unei prietene bune, de pildă, care a plecat cîndva, din motive mai mult sau mai puțin întemeiate, într-o prelungă călătorie, ca într-un vis urit de unde nu credea că se va mai întoarce vreodată. Îmi spunea că și-a trăit primii ani din viață «în stare de imponderabilitate». N-a simțit decît tîrziu că părinții sint despărțiți. Ei continuau să se ocupe de copii și să-și vorbească prietenește. Bunicii îi învăluiau cu aceeași privire caldă și umedă din toate poveștile lumii.

Ciudad cum fata aceasta nu-și amintește din copilărie și din adolescență decît diminețile de primăvară cu mult soare, cu iarba cărînd asfaltul, cu grădinile asediate de clorofilă și de arome, cu ore de geometrie fascinante la școală, cu antrenamente de volei, cu chitara dezlănțuită prin parcuri, cu spectacole aplaudate de profesori și de părinți. Chitara a fost pentru ea un rezonator, un prieten încă din perioada în care nu-și descoperise propria senzualitate. Și în această feerie existență de copil al bunicilor cu gură de aur și al părinților care își ascundeau umbrele (viața e totuși plină de obscurități), într-o dimineață, a venit mama ei și i-a spus că trebuie să renunțe la tot și să plece, ca păsările călătoare, pe alt meridian, unde ceasurile se reglează după ora Europei centrale.

De necrezut! Fata aceasta cu chitara și cu glas cristalin ca un țipăt suav sub bolțile sălilor de concerta a început să trăiască din ziua aceea cu teama desprinderii de pămînt. Orașul în care locuia, Tirgu-Mureș, străzile cu aer medievial urcînd în pante line sau abrupte pe dealuri, îi părea de neînlocuit. A refuzat. A plîns. Credincioasă celui de-al doilea soț, mama fetei încerca zadarnic să-și convingă fiica să plece împreună în orașul acela modern și copleșitor (Frankfurt), cu milioane de locuitori, în care «domnul doctor de copii» și-a deschis un cabinet și a devenit specialist renumit în pediatrie. Adriana A., fata frumoasă, duioasă și fragilă, îndrăgostită de muzică și de sport, obișnuită cu viața fără cenzură brutală, fără mustrări severe din partea tatălui pentru orele întîrziate la repetiții sau la antrenamente, fata căreia părintii, bunicii, prietenii și profesorii îi acordaseră încrederea și speranțele, s-a văzut treptat, treptat asediată de rugămintele mamei de a-și părăsi țara. Femeia nu suportă pribegia de una singură. Ii prezenta, seară de seară, în imagini edulcorate, mirajul existenței bogate, fără lip-suri și fără griji de «dincolo». Și întotdeauna, orele acestea care semănau cu un mic tratat de utopie meschină se încheiau aproape invariabil cu aceeași concluzie exclamată în hohote de plîns: «Bine, dar mie nu-mi lipsește nimic aici. De ce să plec?»

A venit apoi primăvara aceea dinaintea vârstei de 18 ani. «Noi, aproape toate fetele din clasa XI-a real, ne născuserăm în luna mai, luna în care absolvenții dau serenade profesorilor prin oraș și studenții cîntă «Gaudeamus igitur». Era luna în care se țineau lanț zilele de naștere și cînd se pregătea serbarea de sfîrșit de an. Acceptasem să plec doar în clipa în care medicul, speriat de intensitatea unui sindrom depresiv, făcut de mama, l-a sfătuit pe tatăl meu adevărat să-și dea consimțămîntul și să mă convingă pe mine, cea năucă de durere, că e spre binele mamei să accept.»

Zilele acelea de mai cu trandafiri și cu tei învăluind străzile în nebuloose de polen, Adriana le-a trăit într-o tensiune vecină cu disperarea. Somnul era plin de coșmare. Umbra mult prin oraș cu prietenele și cu prietenii ca să se îmbece de miremele evenimentelor și întîmplărilor prin care trecea. Noaptea, uneori, scria versuri și cînta la chitară.

Parcă anume pentru a face despărțirea și mai dramatică, s-a îndrăgostit pentru prima oară.

Au fost momente cînd și-a urit mama. Trăia cu speranța că aprobarea de plecare spre noua «patrie» a tatălui ei vitreg va veni după ce va împlini 18 ani, cînd va putea folosi dreptul «de veto» în fața acelora care îi hotărâu destinul. «Nici nu mă gîndeam să plec. Nu-mi imaginam plecarea. Cum să renunț, adică, la viața mea de aici ca să încep altă viață acolo? Dar, pe de altă parte, mama mea suferea îngrozitor că refuz. Dimineața, pe lumină, îmi spunea că acceptă refuzul meu, că mă înțelege, dar cum se apropia seara, întunericul, intra în panică,

de parcă ar fi venit ora plecării, ora despărțirii de mine. Fratele meu mai mare nici nu voise să audă de plecare. Dar el era departe, la București, la facultate... O dată am fugit la el să-l implor să mă ajute. Altă dată i-am scris să vină acasă și să o convingă pe mama că viața mea e viața mea și nu are nimeni dreptul să mi-o falsifice».

A venit aprobarea, au sosit pașapoartele și cele două femei, mamă și fiică, au luat avionul de Frankfurt de pe aeroportul Otopeni. Printre bagajele Adrianei se afla însă și chitara la care cîntase, în ultimele zile și nopți, un splendid cîntec de dragoste de țară, cu disperarea desprinderii și alunecării treptate într-o aventură tulbură.

«În avion am adormit. Nu mă interesa ce avea să urmeze. Știam de la început că n-am să rămîn. Că nu am dreptul să rămîn. Dar nu-mi închipuiau că-mi va fi acit de greu!».

Tatăl vitreg, medicul pediater din Frankfurt, era instalat, într-adevăr, confortabil. Locuia într-un apartament ultracentral. Pentru Adriana însă, apartamentul acesta semăna cu o carceră sofisticată, cu decorul strălucitor, e adevărat, al unui exil.

Au urmat zile ploioase de toamnă, de interogații, de interpelări, de completat chestionare, de întocmit dosarul pentru cetățenie... Eram deprimată. Nu reușeam să înțeleg nimic. Pe deasupra, ca un răspuns ostentativ la insistențele mamei de a pleca din România, refuzasem să învăț limba germană. Tatăl meu vitreg îmi era un translator adeseori trădător. Eu răspundeam la întrebări sincere. Spuneam adevărul. Tatăl meu vitreg mințea... Apoi am fost trimisă la o «școală de reeducare», adică de însușire a spiritului lumii și filozofiei occidentale. Era o școală construită savant, într-un peisaj de pădure, în liniște desăvîrșită, unde urma să învățăm limba germană și să gîndim pragmatic, în stil german. Din cînd în cînd cursurile erau ținute de profesori universitari care m-au uimit prin dezinformare. Habar n-aveau de realitățile din România. Și lucrul acesta m-a îndrîjcit. Nu învățam nimic. Nu voiam să învăț. De fapt, în școala aceea plutea un aer de frivolitate și de criză morală. Toți erau acolo tineri de vîrsta mea veniți din țările socialiste și care după cîteva luni de «libertate» se aflau într-un hal de dezechilibru și dezamăgire ce îi făcea să se scufunde în drog, în alcool. Pictam, cîntam la chitară, mă plimbam și mai ales dormeam. Dormeam ca să nu-mi dau seama ce se întîmplă cu mine. În somn mă întorceam în România, printre colegii mei, printre prietenii mei și mă simțeam fericită. Dimineața, cînd mă trezea colega mea de cameră, și realizam dimensiunile exilului izbucneam în plîns.

După vacanța de iarnă a elevilor din România, colegii și colegele de școală din Tg. Mureș s-au trezit cu Adriana A. pe treptele școlii. Ciudad, profesorii o salutau ca și cum s-ar fi despărțit de ea cu o zi în urmă. Colegii, la fel, îi vorbeau despre întîmplările lor ca și cum ea, Adriana, n-ar fi lipsit în acest timp dintre ei. După o lună petrecută la Tg. Mureș, avea să se întoarcă în Germania hotărîtă să dea curs demersurilor de repatriere. A profitat de o excursie și de disperarea mamei care încerca să-i facă toate «diligentele» pentru a nu o pierde, ca să-și recîștige încrederea în forțele ei. A hoinărit prin Paris. Își amintește cu emoție de o seară anume petrecută într-un restaurant din Montmartre, unde intrase aproape înghețată, insotită de un coleg, ca să mîncească. Pentru ca în cele din urmă să cînte la chitară cîntecul acela de țară scris la plecare și «O, rămii» de Eminescu în fața unui auditoriu internațional, format acolo ad-hoc. Un bărbat străin a întrebat-o de unde e. I-a răspuns că vine din România. «Ați făcut cîntec țării dumneavoastră!» Și replica aceasta i-a rămas pentru totdeauna în memorie.

Împlinise 18 ani, era majoră, avea deci maturitatea acelor sale. Întîlnirea brutală cu realitățile unei lumi în care i se oferea tot confortul, dar în care se simțea străină, a maturizat-o mai mult decît orice școală de «reeducare». Și nu s-a lăsat pînă cînd — în aceeași lună mai, în vremea zilelor de naștere ale colegelor de școală și săpămînilor dinaintea bacalaureatului — nu s-a întors cu chitara și cu hainele de schimb din geamantan pentru totdeauna în România.

Acum Adriana A. e studentă la Institutul de construcții din Cluj-Napoca, secția de arhitectură și e una din cîntărețele folk cele mai apreciate din generația sa. Vocea ei pură, vocea ei caldă și plină de tandrețe, dar uneori și de tristețe, e vocea unei fete care a înțeles, în momente dramatice, în situații limită, e adevărat, că adevăratul cîntec în lume e numai cîntecul țării tale.

A. DOHOTARU ■

La Salcia, printre cei care au lansat chemarea la întrecere către toate satele și comunele patriei

(Urmare din pag. 1)

pentru că, între timp, se-alăturase grupului nostru un om care, datorită câtorva zeci de medicamente cu care se-ncărcase, arăta ca un raft de farmacie.

— Ce-i, mă, Pădureanu, iar faci planul la farmacie?

— Păi ce să fac, parcă nu știți, nevastă-mea, săraca...

Ion M. Pădureanu, a cărui soție e bolnavă, după cum spune el, de-un «veac» aproape, adică de 10-12 ani, că parcă a făcut o adevărată colecție de boli, atâtea are, dar nu-i vina ei, săraca, asta-i soarta ei, să se poarte pe la toți doctorii din țară și prin mai știu eu câte spitale, ne spune că el, cel puțin, s-a cam obișnuit cu suferința asta, că a găsit peste tot înțelegere, nu încă și sănătate, că fetele lui, măritate amindouă, îl ajută, mai ales cea mare. Îl întrebăm cum a muncit cu atâtea necazuri pe cap. Suride așa, cu un fel de oboșală.

— Păi nu vă spusei că m-am cam obișnuit! Că am fost și ajutat! Acum, că sint tovarășii din conducere de față, să vă spună dinșii cum am lucrat. Eu, care sint la creșterea și îngreșatul taurinelor, că am avut 50 de taurasi, aș spune că, după cit am ciștigat, am lucrat binișor. Lunar am ciștigat 1 900-2 000 de lei. Au fost luni în care am luat și mai mult, că noi sintem plătiți în acord global cu retribuție suplimentară pe sporul de greutate realizat. De exemplu, eu am pornit cu greutatea de 5 000 de kilograme. La sfirșitul lunii, taurasi cîntăresc 6 000 de kilograme. Pentru fiecare kilogram am primit 1,70 de lei. Anul acesta, în 1976, după cite am citit și eu, s-a mărit retribuția la 2,16 lei. Și dacă așa se pune problema, e clar că-n anul acesta vom realiza producții și mai mari, pentru că, si asta e bine să o notați, ferma noastră de taurine are o vechime și o experiență de numai un an și jumătate. Care-i zestrea noastră? Anul acesta am avut 1 200 de capete și am dat 250 de tone, deși planul nostru era de numai 112 tone. Pentru chemare, adică pentru 1976, vom da peste

LA SALCIA, ÎN ACEST AN, MUNCA VA FI CA O LUPTĂ

plan alte 250 de tone, dar planul a crescut la 220 de tone. Se înțelege că și efectivul de taurine a crescut de la 1 200 la 2 200.

— Și pentru că tot vorbiți cu Pădureanu despre sectorul nostru, ar fi bine să notați, intervieve inginerul Radu Loga, că cele 70 de vaci ale lui nea Florea au devenit 650 de capete și că de la o producție de 700 de litri de lapte pe cap de vacă furajată, cit era acum 16 ani, cînd am venit eu la C.A.P., s-a ajuns anul acesta la 2 900. În 1974 am beneficiat, conform hotărîrilor, de 50 de bani în plus pentru fiecare litru de lapte predat. Pentru 1976 ne-am propus cel puțin o producție de 3 150 de litri pe cap de vacă furajată, și vom încasa astfel aproape o jumătate de milion de lei în plus.

— Dacă văd că umblați la cifre, ar fi cazul să intervîn și eu, că-s contabil șef, și să vă spun că sectorul zootehnic era, pînă acum 5-6 ani, o adevărată piatră legată de gîtul bugetului. Noile reglementări privind retribuțiile din sectorul zootehnic, plus munca organizată și grija pe care oamenii o au față de animale, de parcă își îngrijesc propriii lor copii, și sper să nu supăr pe nimeni cu comparația asta, au făcut ca sectorul zootehnic să aducă 40 la sută din beneficiile pe care le-am înregistrat. (Romulus Iacob).

— Nu că mă amestec și eu în vorbă, dar, de exemplu la porcine, printre alte condiții organizatorice, un merit îi revine și inginerului Gheorghe Dinului. Tinăr-tinăr, că a venit la noi în 1973, dar de cînd a venit și pînă-n clipa de față porcinele au adus anul trecut, adică în 1975, un beneficiu de 1 milion de lei. Dar de ce nu vorbești chiar dumneata, tovarășe Dinului? (Constantin Luțu).

— Pentru că tocmai dumneata spuseși că n-am venit decît în '73 și sint, cum s-ar spune, tinăr, de tot.

Pînă la urmă notăm că inginerul Dinului, de loc fiind dintr-o comună apropiată, din Cujmir, a terminat facultatea la București și face parte din prima promoție de specialiști în creșterea

industrială a porcinelor. Printre primele sale acțiuni, o reformă masivă a scroafelor, alegerea unui soi corespunzător de vieri, calificarea reală și nu doar pe hirtie a muncitorilor în cadrul cursurilor de agrozootehnie și constituirea unui nou colectiv de muncă prin menținerea aceluia nucleu de oameni cu experiență și dragoste de animale. Anul trecut s-a ajuns la livrarea a 1 200 de purcei peste plan, adică la 140-150 de tone în plus.

Și-n timp ce oamenii făceau haz de cei doar 200 de porci, zestrea la-nceput a cooperativei lui nea Florea Bădița, ceea ce ar reprezenta azi o bagatelă, față de cei 13 000 de porci, sau de cei 30 000 ciți se vor număra la sfirșitul anului 1976, îl înțîlnim pe Dumitru Biban, zis Neluș, și aflăm că împreună cu fiu-său, Costel, elev într-a șaptea, a făcut o scurtă vizită la niște neamuri și că, peste două ore, intră în schimb, se duce la vitele lui. Îl însoțim pînă acasă, Costel ne spune că el nu vrea să meargă la vite, că vrea să se facă sudor de vapoare la Șantierul din Drobeta-Turnu Severin, că-i place mult istoria și că-n vara lui '75 a făcut o excursie cu școala prin Tg. Jiu, Arad, Oradea, Timișoara și Alba Iulia, unde i-a plăcut cel mai mult că are locuri istorice.

Dumitru Biban și soția sa, Iulia, lucrează de 17 ani numai și numai în același sector, la vite. Au lucrat și cînd a fost greu, că nu se ciștigă, lucrează bineînțeles și acum, cînd ei doi au ciștigat într-o lună chiar și 7 000 de lei.

— Eu am 19 vaci, iar nevastă-mea, Iulica, are 18. Ca pe ochii din cap le îngrijim, că de la ele ne vine totul. E adevărat că anul ciștigat 7 000 pe lună, cu nevastă-mea împreună, dar așa, în medie, am ciștigat la 5 000. Să nu credeți însă că banul ăsta se ciștigă ușor. Dealtfel banul nicăieri nu se ciștigă fără muncă. Ce fac eu într-o zi obișnuită? Mă școl pe la ora 3 dimineata. Pe la 4 ajung la vaci. String bălegarul, imi aduc bidoanele pentru muls, le aranjez tifonul, mă aștern la muls, manual, că n-avem încă instalații mecanice sau electrice, și treaba asta, mulsul, te sleiește de puteri, dar imediat apoi trebuie să le dau

Chiar și cînd ies în sat sălcienii tot despre producțiile de carne și lapte vorbesc.

apă, să le fac masajul, să le țesălăm, dar am uitat să spun că le dau, mai înainte de țesălăt, concentratele, apoi furajul de siloz. Vedeti, e greu de explicat, dar de făcut! Între timp predau și laptele, după care fac o curățenie definitivă, adică scot bălegarul și alte lucruri, că treaba nu se termină niciodată. În orice caz, cînd plec totul e lună, vitele rumegă în liniște și dacă le privești cu luare aminte parcă ți-ar spune și ele, cu ochii, că sint mulțumite. Despre întrecere, ce să spun, parcă niciodată n-a fost așa un avînt și o mindrie că am ajuns și noi să ne numărăm printre comunele din fruntea țării. Așa, o stare de sărbătoare și de mulțumire și de încredere a mai fost anul trecut, cînd cooperativa a ciștigat titlul de «Erou al Muncii Socialiste» și medalia de aur «Secera și Ciocanul» de la-a adus tovarășul președinte tocmai de la Alexandria, unde s-a ținut Sărbătoarea recoltei.

Am plecat de la Dumitru Biban, acesta pregătindu-se să intre în schimb, la vacile sale, iar Constantin Luțu, cîntărind în palmă trei sau patru fiole pentru o injecție pe care n-a apucat încă să o facă, dumnealui suferind de un vechi reumatism, motiv pentru care de citeva ori s-a cam tras de-o parte, ca să poată scriși din dinți mai în voie, ne întrebă oarecum mirat:

— De aproape cinci ceasuri tot batem ulițele satului, ați vorbit cu atîția și-atîția oameni, dar despre comună încă n-ați întreat nimic. Despre comună nu scrieți?

— Ba da și cit mai curînd. Vreau să spun că vom reveni.

Fotografii de ELENA GHERA ■

POVESTEA CODRULUI

O carte tulburătoare încă din titlu a publicat de curînd academicianul Constantin C. Giurescu: *Istoria pădurii românești din cele mai vechi timpuri pînă astăzi* (ed. «Ceres», 1975). Deși este o lucrare științifică, elaborată cu toată rigoarea de către unul dintre cei mai mari specialiști în istorie pe care i-a avut România, dispunînd de o informație imensă, de planșe, hărți, fotografii, tonul volumului rămîne vibrant, patetic pe alocuri, iar erudiția nu sufocă sensibilitatea. Academicianul Constantin C. Giurescu nu este un savant care își contemplă glacial uriașul material documentar adunat și nu se mulțumește să-l ordoneze și să-l interpreteze cu indiferență, ci se bucură sau se indignează în funcție de faptele pe care le expune.

Istoria «aurului verde» pe care o prezentăm, izvorînd din fierbinte patriotism, te indeamnă la meditație, îți deslușește legătura prin veacuri între codru și poporul român. Scriind povestea zbuciumată a codrului, de fapt academicianul Constantin C. Giurescu scrie despre noi, despre înaltașii noștri.

Prima sinteză de acest fel la noi, de o deosebită actualitate în condițiile în care se duce o luptă hotărîtă pentru apărarea pădurii românești, cartea descrie, după cum se afirmă în prefață, pădurea românească în dezvoltarea ei, «rolul ei de seamă în viața poporului român, în special în epoca etnogenezei lui și a luptelor pentru păstrarea statului, legătura între pădure și toponimia ținutului carpato-danubian, influența ei asupra onomasticii, importanța economică și ecologică a pădurii, felul cum s-a reflectat și cum se reflectă ea în literatura populară și cultă, precum și în arta românească» (p. 7).

Printre cele mai frumoase pagini din volum sint cele referitoare la modul în care românii și-au făcut din codri adevărate cetăți de apărare împotriva năvălirilor dușmane. Semnificative sint în acest sens înțeleptele vorbe ale unui mare vornic muntean adresate călugărului Paul de Alep cu prilejul trecerii acestuia pe meleagurile noastre: «Drept castele și fortărețe avem acești munți și păduri împotriva cărora nici un dușman nu poate birui. Dacă ar fi fost altfel și dacă am fi avut cetăți pe teritoriul nostru, Turcii de mult ne-ar fi scos din el» (p. 46).

Volumul examinează și situația pădurii românești în perioada pătrunderii civilizației tehnice. Cu accente dureroase în frază, autorul notează că în epoca modernă și contemporană (1781—1974) suprafața pădurii românești s-a micșorat cu circa 3 800 000 de hectare. Motivul? «dorința de ciștig rapid și cit mai mare în regimul capitalist și lipsa de coordonare, de proporționalizare între producție și consum în regimul socialist» (p. 119). Extraordinar de sugestive sint cuvintele rostite de bătrînul Ion Tatu din Popești în primăvara lui 1974 și semnalate în cartea pe care o prezentăm: «Cînd eram fecior, pădurea era pînă-n poarta ogrăzii. Azi mergi o zi să-i încerci cărarea» (p. 104).

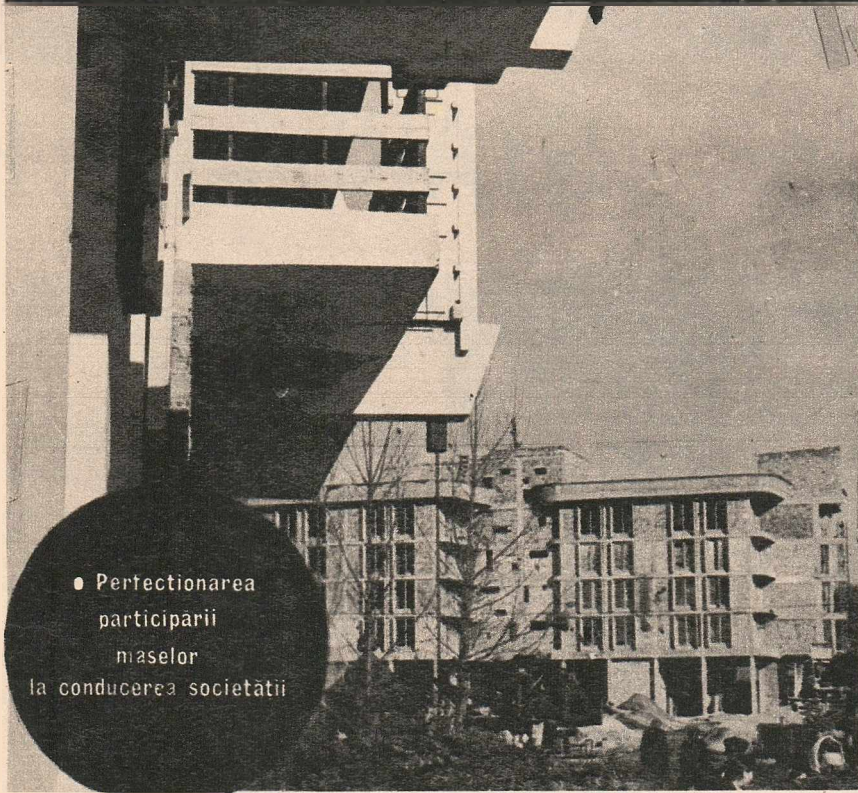
Defrișarea cu sălbăticie a atras după sine consecințe grave asupra echilibrului naturii și academicianul Constantin C. Giurescu analizează citeva din acestea, remarcînd pe bună dreptate că românul nu a fost întotdeauna frate bun cu codrul, ci uneori a fost frate vitreg, «care abia într-un tirziu a început să-și dea seama de purtarea sa nedreaptă și păgubitoare sie însuși» (p. 111).

Totodată, autorul trece în revistă măsurile luate ca urmare a apelului adresat de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la consfătuirea pe țară a silvicultorilor, în octombrie 1974: «Să nu mai aduntem sub nici un motiv tăieri mai mari decît cele normale, să asigurăm o creștere corespunzătoare, anuală a fondului forestier». Ca urmare a începerii unor acțiuni energice, avem garanția că patrimoniul forestier al țării va fi ocrotit cum se cuvine, astfel încît să se bucure de el și generațiile următoare.

Cartea academicianului Constantin C. Giurescu, temeinic alcătuită, cu argumentație și informații bogate, scrisă cu sobrietate dar și cu multă căldură, este o istorie palpantă, cu desfășurări de fapte de multe ori necunoscute sau interpretate personal, care poate fi citită cu folos nu numai de specialiști, ci de oricare iubitor al istoriei și pădurii, care invită la meditație deoarece dezbată o problemă fundamentală a lumii contemporane, aceea a raportului dintre om și natură în epoca actuală. Și nu putem încheia această scurtă prezentare a valoroasei lucrări decît cu cuvintele cu care se sfirșește ea însăși: «...pădurea înseamnă pentru noi nu numai o mare bogăție și un puternic rezervor de sănătate, dar, îndrăznesc s-o spun, și o parte a ființei noastre sufletești, o noță constitutivă a noțiunii de român».

GEORGE ARION ■

• Perfectionarea participării masei la conducerea societății

COVASNA

un oraș grăbit, viitor centru industrial, stațiune balneară de circuit internațional

Emanțiile naturale de bioxid de carbon sint extraordinare. S-a precizat științific, la Covasna conținutul de CO₂ din apa minerală se ridică la o cotă aproape fără egal în Europa, pînă la 8 g/litru, depășind cu mult cele mai renumite stațiuni de profil similar de pe bătrînul continent, cataloagele de specialitate menționînd pînă la 2,8 g./litru. De asemenea, mai recent s-a descoperit că aici se află și un derivat de Radon activ, Radon alfa care a și început să fie folosit, a și intrat în limbajul medical drept alfa-terapie cu aplicații în cardiologie, reumatism, ginecologie, mai ales în combaterea sterilității (domeniu în care un colectiv de medici de la policlinica din localitate a obținut rezultate remarcabile) deschizînd un nou teren de cercetare și tratament.

Faima apelor ei a și depășit granițele țării. Primarul are pe masă scrisori cu solicitări de locuri de la organizații și firme turistice din toată lumea. Deci, apele minerale și turismul vor deveni bază de producție «și ele vor trebui să fie foarte rentabile, foarte eficiente. Și vor fi, dacă vom ști să concepem bine orașul turistic și să exploatăm bine resursele care le are» — continuă primarul. Cît privește investigarea științifică a rezervelor de ape minerale și termale, a surselor naturale pentru tratamente medicale, s-a făcut totul aproape perfect, adică o evaluare și cercetare de către echipe complexe de specialiști-geologi, hidrologi, medici... Dar în privința orașului turistic, aici e neliniștit și îngrijorat primarul, ca și toți edilii Covasnei. De fapt, stațiunea de viitor, stațiunea de anvergură, a început de cîțiva ani să apară. Anul trecut s-a dat în folosința turiștilor un complex sanatoriu cu două hoteluri mari și o bază de tratament ultramodernă cu o capacitate uriașă — aproape 2.000 de proceduri pe zi. Se construiește în continuare. Aici e neliniștea primarului. Cum se amplasează aceste construcții? De ce într-un loc și nu în altul? Unii construiesc în centru, alții în zona Voinești, unde se află amplasat spitalul cardiologic... «Nu prea e gîndit unitar acest oraș balnear-turistic. Fiecare beneficiar are alt proiectant. Proiectează și Proiect-Brașov, și Proiect-București, și Institutul județean-Covasna... Arhitecții vin repede, în trecere, se gîndesc la soluția cea mai avantajoasă și mai ieftină pentru beneficiarul lor și pentru ei și pleacă. Trag apoi linii pe hîrtie cam în abstracție de fondul construit existent, de tradițiile zonei, de specificul natural, de o serie de alți factori ce intră în relație în funcționalitatea unui oraș care este totodată,

și va trebui să rămînă, și un oraș-reședință pentru locuitorii stabili. Nu e vorba doar de o stațiune turistică. De ce să nu recunoaștem, din dorința de a avea cît mai mulți titulari de investiții, nici noi, autoritățile locale, nu sîntem totdeauna fermi cînd e vorba de amplasamente, dacă se respectă schița de sistematizare mai trecem cu vederea... Dar mă gîndesc că într-o zi ne vom trezi cu un oraș cam dezordonat, cam amestecat, și cu locuințele pentru localnici, și cu ansamblurile sanatoriale.» Primarul Vizi se străduiește, încearcă să suplinească lipsa aceasta a unei viziuni unice de ansamblu a Covasnei balneare. «Ce să-i faci, se consolează, un primar trebuie să fie și puțin arhitect».

Alt sector care-i dă neliniști și insomnii este sectorul agricol. Care a fost și va rămîne este alt specific al locului. «Ne e cam rușine s-o spunem, dar dumneavoastră vă mărturisim, Covasna consumă de patru ori mai mult decît contribuie la fondul central al statului. Firește, din cauza turiștilor care numai anul trecut au fost de două ori și jumătate populația stabilă. Apoi sînt navetiștii care tot aici unde muncesc se aprovizionează. Totuși, noi nu ne facem o scuză din asta», afirmă interlocutorul meu. Cauzele le știe, le-a analizat cu locuitorii orașului, cu cooperatorii, mai ales, dar nu pot fi repede și numai de către ei înlăturate. Desigur că îmbătrînirea forței de muncă este una din cauze. Au doar 180 de brațe de muncă, iar media lor de vîrstă este 60 de ani. Asta se poate rezolva local, s-au și luat măsuri. Dar ca 1.733 hectare să producă bine le-ar mai trebui mașini agricole adaptate la condițiile lor de sol, cu terenuri în pantă, și soiuri, semințe care să le ușureze întreținerea culturilor, cu minimum de brațe de muncă. De pildă, exemplifică tovarășul Vizi, «dacă am primi numai sămință monogermen de specie-de-zahăr din care să răsără un singur fir de plantă, ce mai producții am scoate noi aici, pe terenurile pe care le avem!» Ca și la cartofi, dacă ar avea pentru toată suprafața soiuri adaptate la condițiile lor grele de teren... Sîntem convingiți că doleanțele tovarășului Iuliu Vizi, un primar destoinic care vrea să ridice din anonimat localitatea în fruntea căreia se află, vor fi interceptate de către forurile în măsură să le rezolve. Fiindcă oricîtă bunăvoință ar avea un primar și oricît de harnici vor fi locuitorii ei, singuri nu pot totul. Și fiindcă un oraș din România socialistă nu e niciodată singur. E al tuturor românilor.

CICI IORDACHE ■

Cînd am ajuns în acest oraș care se grăbește — firește, o grabă în sens sociologic, în sensul mutațiilor rapide — se perfecta macheta viitorului oraș, așa cum va arăta el în 1980, și mai departe în 1985 și '90, machetă pe care primarul o va prezenta la apropiatul Congres al consiliilor populare și al președinților consiliilor populare. Dar dincolo de machetă, aproape cît o jucărie, stă o schiță de sistematizare, un studiu științific și multilateral elaborat cu ipoteze și variante, după nenumărate discuții cu specialiștii, de consultări ale cetățenilor, pînă s-a găsit soluția optimă pentru dezvoltarea bidimensională a Covasnei — centru industrial, stațiune balnear-turistică de rang internațional. Un studiu demografic arată că la sfîrșitul anului 1980 populația se va dubla. Istoric vorbind, deși declarată oraș din 1954, procesul mai rapid de urbanizare a început din 1969, imediat după ultima împărțire administrativ teritorială din '68. Dacă în acel an-debut nu avea de loc industrie republicană — specificul localității, singurul de fapt, care aducea Covasna în circuitul nostru de interes și cunoștințe, era acel postav local, tradițional, acea stofă de casă devenită azi «clasicul tweed» de Covasna de renume în țară și străinătate, — în 1975 valoarea producției industriale și a prestărilor de servicii a ajuns la 286 milioane, adică de 3 ori vechea Covasna. În cincinalul 1971—1975 primește importante investiții și orașul începe să se miște. Apare întreprinderea de prelucrare a lemnului. Într-un ritm uluitor. Începe construcția în 1972, iar în 1974 intră în producție. De fapt, un mare combinat cu două secții, dotate după ultimul nivel al tehnicii în domeniu — una de P.A.L., alta de mobilă — a căror dezvoltare nu s-a încheiat încă. Ca orice industrie modernă, aduce un cortegiu de schimbări. În sfîrșit, bărbaiții rămîn acasă. În orașul lor. De secole ei pleacă. Fie ca oiieri — în trahumanță (Covasna avea cite 50.000 de oi, însă niciodată nu venea acasă decît lina lor ca s-o țesească nevestele ciobanilor), fie ca țapinari, tăietori de lemne în munții Brețcului, ai Vrancei, ai Harghitei, pretutindeni în munții de la Întorsura Buzăului, iar mai recent o porneau în diferite orașe ale țării să se califice în diverse meserii. «Era o veritabilă migrație a tineretului spre alte centre industriale. Îmbătrînise orașul», spune primarul I. Vizi. Rămînînd acasă bărbaiții, tineretul mai ales, încep marcant și prefacerile edilitare. Începe și procesul invers. Navetismul spre Covasna. Acum intră zilnic în oraș în jur de 1.500 de angajați. Întreprinderea de P.A.L., pe lîngă faptul că dă greutate orașului, crește ponderea lui la economia națională, a început să-i dea un nou specific: P.A.L.-ul și mobilă de Covasna au și devenit marcă de prestigiu în țară și străinătate (se exportă în tot mai multe țări), dar să și creeze orgolii. Orgoliul de a face foarte vestite întreprinderile și produsele lor. Se caută — și se ivesc cînd se

caută — idei și posibilități pentru asta. La liceul de cultură generală, patronat de tînăra întreprindere, se descoperă, la orele de atelier, copii-sculptori în lemn. Unii — talente de excepție. Zece dintre cei mai buni cînd devin absolvenți sînt trimiși la specializare la cele mai renumite fabrici de mobilă stil și mobilă sculptată din țară — la Arad și la Tg. Mureș. Băieții se întorc cu ambiții mari. Li se acordă credit. Devin nucleul atelierului de creație al secției de mobilă. Dar dacă această industrie nouă a intrat dintr-o dată cu toate avantajele tehnicii moderne, aducînd dintr-o dată 38 de ingineri, de specialiști în domeniu, iată că în celelalte unități economice existente, în dezvoltare și ele, lucrurile stau altfel. Primarul Iuliu Vizi efectuează un studiu al pregătirii cadrelor din toate unitățile industriale și din cooperăția meșteșugărească și constată cu surprindere că sînt foarte puțini oameni cu școli profesionale, cei mai mulți au doar 7 clase generale, iar cei mai vîrstnici sub 7 clase, că există doar 50 de cadre cu școli medii și tehnice de specialitate și, aproape de necrezut dar adevărat, doar doi ingineri. La un total de aproximativ 5.000 de angajați. Primarul discută deschis cu oamenii: Trebuie să ne ridicăm la nivelul anului în care am intrat! «Ce-i de făcut?» Consensus este unanim: *învățăm!* Fără vorbe multe și comentarii, măsurile au fost luate, condițiile asigurate ca, începînd din acest an, la liceul din localitate, la liceul industrial din Tg. Secuiesc, la școlile generale, la seral sau la fără frecvență, toți cei care n-au împlinit vîrsta de 30 de ani și pînă la 40 cine va voi, își vor completa studiile. În plus, pretutindeni, în toate unitățile economice, s-au deschis cursuri de perfecționare profesională.

Iuliu Vizi, primarul Covasnei, e un bărbat tînăr. Abia a împlinit 40 de ani. Are putere de muncă și experiență de conducere, nu se teme de greutăți, ca orice activist încercat, dar mărturisește că e foarte greu de condus un oraș aflat la o asemenea răscruce. «Te judecă viitorul, cei de mîine, lor le dai socoteală și judecata timpului e întotdeauna cea mai aspră», spune. Îmi mărturisește că nu de puține ori neliniștitoarele întrebări «bine așa?», «oare cum e mai bine?!» îi dau insomnii, și nopți de-a rîndul veghează la propriu și la figurat orașul care îi răscolește mereu conștiința. Neliniștele cele mai grele, mi se confesează mai departe, i le creează această Covasna balnear-turistică, această Covasna nu a celor 1.000 de izvoare minerale, cum se spune, ci a mult mai multora, a unor bogății minerale mult mai mari, care trebuie să devină, fiindcă merită să devină, o perlă turistică a județului Covasna, a Transilvaniei, a României. Consiliul popular ține în evidență 1.700 de fîntîni ale cetățenilor, din care cel puțin 1.500 conțin ape minerale. În plus s-au făcut 14 forări la 150-160 metri adîncime, care atestă mari rezerve de ape pentru cure balneare, unele folosite, altele care așteaptă să fie folosite.

CÎNTEC PENTRU NICHITA STĂNESCU

Frumos era cînd ni l-a scos ursita,
dintr-un Ploiești confuz, în calea vieții,
frumos era poetul tinereții,
îrepetabilul nebun, Nichita.

Frumos era cînd a făcut să crească
în noi un fel de limpede nădejde
că moda vorbăriei se sfîrșește
și crește poezia românească.

A deșteptat cuvintele cu-un «Ave!»
turbînd în lupta verbului cu sine,
nu a păstrat nimica pentru sine,
ci iată-l azi, strivit sub premii grave.

De-ar fi să i se dea ceva s-ajungă,
dă-i, Doamne, premiul tîu: o viață lungă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

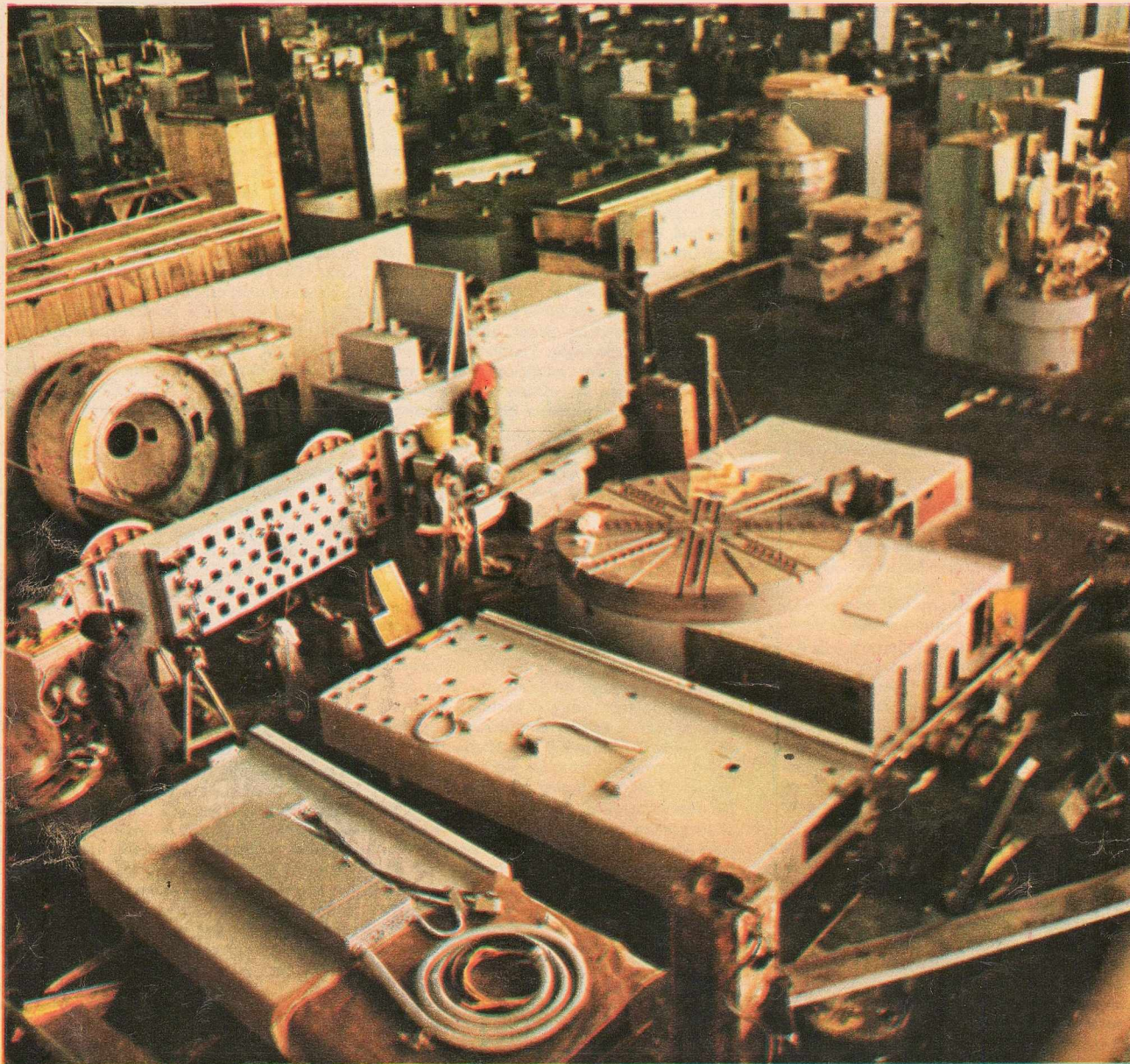

«În condițiile actuale, când pe plan mondial schimbarea produselor și a tehnologiilor se produce într-un ritm extrem de rapid, paralel cu ridicarea calității, trebuie să acționăm energetic și permanent pentru înnoirea și modernizarea produselor, re proiectarea mașinilor și utilajelor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație. Avem datoria să facem totul pentru ca performanțele produselor românești să țină pasul cu cerințele progresului tehnic pe plan internațional.»

NICOLAE CEAUȘESCU

PERFECTIONAREA

STAREA DE RI

Fotografie de ELENA GHERA ■

Spune-mi cu ce produci și-ți voi spune cine ești

Unde dacă nu la cea mai mare fabrică de mașini-unelte din țară — și una din cele mai importante din Europa — Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București, este locul cel mai potrivit pentru a înțelege esența înnoirilor pe care le va aduce cincinalul abia început în domeniul tehnologiilor? I.M.U.A. este principalul furnizor, pe plan intern, de echipamente prelucrătoare de metal pentru construcția de mașini, utilaje energetice și mijloace de transport, mașinile fabricate aici reprezentând nu numai o carte de vizită pentru producător, ci pentru însăși economia noastră națională. Parafrazând un cunoscut dicton, am putea afirma: «Spune-mi cu ce produci și-ți voi spune cine ești.» În acest context mai larg, actualul cincinal reprezintă pentru I.M.U.A. o perioadă de cotitură. «Trecem în domeniul gigantilor!», comentau inginerul Gheorghe Buciu, șeful secției Proiectări, și Matei Culiță, inginer electronist principal, care, prin natura muncii și prin înclinație, trăiesc nu numai în prezent, ci și în viitor. Într-un viitor care a bătut la ușă. Ceea ce ne-a interesat însă îndeosebi în discuția cu cei doi specialiști, și ceea ce am dori mai cu seamă să redăm cititorilor, au fost nu amănuntele de ordin tehnic, ci filozofia — este chiar termenul folosit de interlocutorii mei — implicată de aceste schim-

bări. Deși gigantismul noilor produse I.M.U.A. nu constituie decât un aspect al problemei care, privit izolat, nu reflectă înnoirile de ordin calitativ, merită să ne oprim, pentru început, și asupra lui.

În viitor se vor produce aici strunguri-carusel cu un impresionant diametru de strunjire cum puține firme în lume — «Farrel-Schiess», «Toshiba», «Berthier» și altele — au la activ. Un colos industrial ca «Toshiba», în Japonia, în decurs de un sfert de secol de activitate n-a produs decât 21 de asemenea strunguri-carusel. Montarea unei singure mașini durează un an! Pentru a da o idee suplimentară asupra complexității tehnice, vom preciza că un carusel «Farreb» de 12 m, de pildă, costă 7 000 000 dolari. Pentru ce se vor fabrica și la noi în țară asemenea mastodonti? Ei sînt necesari, între altele, pentru dotarea industriei energetice, pentru producerea turbinelor uriașe ale noilor centrale hidro și termoelectrice, precum și pentru prelucrarea echipamentelor centralelor nucleare.

I.M.U.A. va livra în actualul cincinal mașini de alezat și frezat, freze portale, mașini de rectificat de dimensiuni și caracteristici nemaîntlnite în țara noastră. Unele mașini I.M.U.A. vor fi complet automatizate executînd zeci și chiar sute de operațiuni. Și un nespecialist poate

lesne înțelege semnificația progresului tehnic implicat de executarea a sute de operațiuni cu precizie de microni și cu o înaltă productivitate, pe o singură mașină și cu un efort minim din partea operatorului. Acesta așază pe mașină carcasa supusă prelucrării și apasă pe buton. După ce operațiunile prescrise de programul mașinii se realizează, fără nici cea mai mică intervenție din partea sa, el desprinde carcasa prelucrată, așază una nouă și apasă din nou pe buton. Numai atât? Numai atât! Și cu aceasta, iată-ne desprinși de terenul oarecum arid al tehnicii și proiectați, dacă putem spune astfel, în filozofia noii ere a prelucrării metalului vestită de cincinal.

Cum va decurge procesul de producție, care va fi rolul operatorului, în noile condiții? Împreună cu inginerii Buciu și Culiță vă invităm într-o scurtă incursiune în viitor.

Iată acest centru de uzinare I.M.U.A.-1980. Pupitrul cu butoane de la vechile mașini — și ele foarte complexe, perfecționate, dar depășite de iureșul tehnicii — a dispărut. La vechile mașini toate comenzile cădeau în sarcina operatorului, care, apăsînd succesiv vreo 20 de butoane, comanda: pornire, oprire, deplasare dreapta, stînga, înainte, înapoi, în avans rapid, schimbare de turaj etc.

Nimic din toate acestea la noua mașină, centrul de uzinare, la care, după cum am văzut, rolul operatorului se reduce la minimum. În schimb, se naște o nouă profesiune, aceea a inginerului progra-

La Întreprinderea de mașini-unelte și agregate—București, întîlnire cu viitorul. Muncitori roboți sau un alt tip de muncitor?

mator tehnolog, care întocmește programul pentru prelucrarea piesei respective și-l introduce în echipamentul de comandă numerică.

Să luăm, bunăoară, prelucrarea unui bloc-motor «Dacia» 1300. Prelucrarea este foarte complicată: trebuie frezate fețele de așezare a chiulasei, fețele carterului și ale locașului scaunului supapelor, trebuie alezat locașul cilindrului, al axului cu came, al axului pompei de ulei, trebuie executate găurile pentru buloanele de prindere a chiulasei și filetate găurile pentru șuruburile de fixare a lagărelor arborelui cotit, trebuie făcute zencuiri, lamări etc. Ingerul programator va stabili ordinea optimă a operațiilor, le va transcrie în codul mașinii și va înregistra programul pe bandă magnetică. Operatorul va prelua banda, o va introduce în dulapul de comandă electronică și va apăsa pe buton.

— Și cu aceasta rolul său s-a încheiat?

— Nicidecum. Pur și simplu, profesiunea de operator va suferi o mutație. El va deveni posesorul și minitorul a 20-30 programe. El va fi consultat permanent de inginerul-programator în elaborarea programelor. Să împrumutăm o comparație din lumea automobilului. Ingerul creează un automobil pe care-l socotește corespunzător din toate punctele de vedere, e convins că n-a uitat nimic, că a prevăzut totul. Și totuși, cuvîntul ultim îl are, într-un anumit sens, șoferul, omul care petrece mii de ore din viața sa la volanul noului automobil și deci îl cunoaște mai bine decât oricine altul, simte organic, dacă ne putem exprima astfel, cum mașina ia curbele, cum răspunde la comenzi. Un proiectant auto care nu se sfătuieste, nu discută cu șoferul profesionist, se va îndepărta de viață: mașina, creația sa, va fi perfectă pe hirtie, imperfectă pe șosea. Bineînțeles, comparația nu trebuie luată ad litteram, noile strunguri-carusel și centrele de uzinare nu sînt «Dacii» 1300, dar ideea fundamentală a colaborării permanente dintre inginer și operator merită reținută. Mașinile-unelte pe care le vom fabrica în actualul cincinal nu sînt doar mai mari decât cele produse de noi în anii trecuți, ele sînt altceva, reclamă un nou tip de inginer, un nou tip de operator, o nouă înțelegere a procesului muncii. Anul 2000 bate la ușă.

LIONEL NIȚESCU ■

De la Jules Verne la dispozitivul de broșat

Stăm aici, pe malul stîng al Dunării, pe vatra fierbinte și veche care se cheamă Șantierul naval-Galați. Ingerul Vasile Miron, șeful serviciului de programare a producției, vorbește, iar eu rețin unele din ideile lui în carnet: în noul cincinal se vor executa mai multe tipuri de nave noi, mineraliere de 55 000 tdw, nave transportoare frigorifice de 6 000 tdw, echipamente pentru forajul marin, platforme autoridicătoare și platforme fixe, se vor moderniza cargourile de 7 500 tdw și altele. Apoi, în mod firesc, această reinnoire a producției va impune dotarea în continuare a șantierului cu mașini și utilaje moderne, de mare productivitate, care să corespundă fluxului de producție.

Ne aflăm în atelierul de sculărie al șantierului. Stăm de vorbă cu inginerul

TEHNOLOGIILOR DE FABRICAȚIE

EVOLUȚIE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

Sergiu Bălan. Aflu că acest colectiv a devenit de o bună bucată de vreme un fel de avanpost tehnic al șantierului. Mai multe scule, dispozitive, mașini sau tehnologii realizate de oamenii colectivului, unele dintre ele invenții, îi justifică pe deplin existența. Un exemplu: ca să montezi un motor la o navă este nevoie de 40 de găuri de ghid, de înaltă tehnicitate. Toleranța admisă este de două sutimi, pe o lungime de 150 mm. Șase oameni execută operația în 3 luni. Din această cauză, fluxul de producție se strangula. Alteori apărea pericolul ca o navă să nu fie livrată la termen. Inginerul Sergiu Bălan, moldovean îndrăgostit de vapoare de când l-a citit pe Jules Verne, a început să nu mai aibă liniște. Căuta o metodă de alezare automată care să se preteze în spațiile înguste în care se lucra. În patru ani au experimentat nu mai puțin de șapte metode de alezare automată. A ales, în final, broșarea. Dar mașina de broșat, mare, nu putea fi introdusă în sala îngustă a mașinilor unde se montau motoarele. «Și nici vaporul, glumește inginerul Bălan, nu-l puteam aduce în atelier. Și atunci am conceput și construit singuri un dispozitiv de broșat care păstrează toate subsansamblele principale ale mașinii de broșat, numai că fiecare din aceste subsansamble a devenit portabil, se poate ansambla acum la fața locului, unele chiar la distanță. Apoi, în loc de o singură broșă de 1,5 m, am conceput opt broșe de 300 mm.»

Cu alte cuvinte, au redimensionat mașina inițială, au realizat un fel de mașină «liliput», dar care păstrează caracteristicile tehnice. La început, dispozitivul conceput și realizat de colectivul atelierului scularie — printre care maestrul Ghiță Pelin, lucrătorii Petre Saghin, Costică Grosu, Petre Holoștenco și Șerban Dima — nu prea a fost luat în seamă. S-a recurs la el abia într-o situație limită, când la un cargou trebuia refăcut alezajul iar timpul nu mai permitea executarea lui manuală. «M-a chemat atunci directorul Ion Călin și mi-a zis, Sergiule, tot nu mai avem ce face, hai să încercăm noul tău dispozitiv de broșat. Am lucrat trei zile și trei nopți și am reușit să înlocuim alezajul manual. Spre zori, când ne apuca somnul, trăgeam fiecare câte cinci minute de alezor.»

Noul dispozitiv a devenit inovația numărul 57 518. Eficiența sa economică este mare. Timpul de alezare la un singur motor s-a redus de la 70 de zile la 10 zile. S-a ușurat efortul fizic al personalului, s-a îmbunătățit calitatea lucrărilor. Și totuși nu acesta este cel mai mare avantaj. Reducându-se timpul de alezaj, oamenii care realizează această lucrare părăsesc mai repede spațiul îngust din sala mașinilor și dau posibilitatea altor meseriași să lucreze la definitivarea producției. În final, timpul de armare al unei nave s-a înjumătățit.

În hala de construcții corp am venit să vedem platforma pe care se va monta în curând o nouă macara de 40 tone, executată tot prin autoutilare. Înainte, aceste utilaje se aduceau din import. Acum le construiesc 25 de oameni din brigada maestrului Teodor Papuc și a brigadierului Nicolae Tincu. Șeful de echipă Ion Dumitrache are doar 27 de ani și e gălățean de loc. Îl aștept să coboare din ciocul unei macarale gata de montat.

— Câte macarale ați construit până acum?, întreb.

— 7 macarale de 40 tone și două de 15 tone. Se află, de asemenea, în lucru și se vor da în exploatare, în anul 1976, trei macarale de 50 tone și alte două de 40 tone.

— Care sint cei mai buni oameni din echipă?

— Alec Minăscuță, Ion Panteș, Toader Manea, Dionisie Fătu. Cel mai bun a plecat însă de curând la pensie. A fost

brigadierul Marin Ștefan de la care noi, mai tinerii, am învățat secretul meseriei.

Toate aceste preocupări de înnoire a utilajelor, a tehnologiilor de lucru nu au alt scop, aici, la Șantierul naval din Galați,

decît realizarea unor cicluri reduse de execuție a navelor și a unui consum de manoperă din ce în ce mai scăzut.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

A sinteriza — un verb care în România se conjugă la prezent

Întreprinderea «Sinterom» este rezumatul ideal și spectaculos al miilor de ateliere meșteșugărești care pînă mai ieri executau cu mîgălă piese pentru mașini. Fără o întreprindere de profilul «Sinterom»-ului o țară nu poate emite pretenții de industrializare. Dar la urma-urmei ce înseamnă în ansamblul economiei românești întreprinderea «Sinterom» din Cluj-Napoca? Un conglomerat de procese tehnologice prin tiparele cărora se execută cu un foarte înalt coeficient de precizie trei categorii distincte de piese necesare ca oxigenul pentru industria românească: lagăre pentru lubrifianti, piese mecanice, discuri de fricțiune. Dacă nu ar exista această întreprindere lansată în fabricarea pe scară industrială a produselor sinterizate, ar trebui să consumăm un număr fabulos de ore-manoperă și o cantitate de material care depășește imaginația noastră imediată.

Inginerul Vasile Stîhi, șeful atelierului de proiectare al uzinei, e conștient că pentru o întreprindere cu un profil unic în industria românească, comandamentele modernizării proceselor tehnolo-

gice nu pot rămîne numai deziderate transcrise într-un plan de perspectivă. «Închipuiți-vă, spune inginerul, că beneficiarii noștri sînt uzinele de automobile, camioane, tractoare, echipament electric, motoare electrice, mașini de uz casnic etc., cum ar fi: Întreprinderea de autoturisme-Pitești, Întreprinderea de autocamioane-Brașov, Întreprinderea de tractoare-Brașov, Întreprinderea de motoare electrice-Pitești, Electroprecizia-Săcele, Întreprinderea de mașini-unelte-București etc. Noi trebuie să satisfacem cererile lor la cel mai înalt nivel. Imaginați-vă apoi că pînă acum noi am asimilat anual cîte 60, cîte 70 repere complicate cu tehnologiile lor precise și că astfel noi am fost într-o permanentă stare de «revoluție». Și asta nu e încă nimic. În fiecare din anii noului cincinal ne propunem să asimilăm aproximativ 80 de repere, cu mențiunea că am pășit deja de mult în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice. Cum am început să realizăm aceste repere? Pentru continuarea dinamică a procesului asimilării de noi produse care să fie rentabile pentru noi, am testat și testăm permanent

Amănuntul deocamdată nefotogenic

Fiecare tip de tractor brașovean are povestea lui și dacă unele amănunte tehnice sînt pierdute, cum este și firesc, de-a lungul anilor, familia de muncitori care a moșit venirea pe lume a cutărui sau cutărui «Universal» nu este uitată. Încă de la intrarea la «Tractorul», fotografiile mari, mașina și turtorii săi — aceștia din urmă pozați frumos ca la nuntă — alcătuiesc o adevărată istorie a uzinei.

Acum însă, la începutul unui an nou, al unui cincinal nou, amănuntul tehnic, nedevenit încă istorie, netransformat încă în subiect bun de fotografiat, își cere dreptul la înființare. Preocuparea pentru introducerea noilor tehnologii de producție în viitorul foarte apropiat, adică în cel care practic a și început, se află la ordinea fiecărei zile de muncă la «Tractorul» și o discuție pe această temă cu inginerul tehnolog șef adjunct Horst Bonfert este un fel de prefață la ceea ce vor scrie gazetarilor mai tîrziu, la timpul convenit, cînd tot ceea ce acum este «cale, metodă, procedeu» își va fi spus cuvîntul.

O parte din speranțele celor de aici sînt legate de introducerea procedurii

de extrudare la rece, alt fel, și mai simplu spus, de formarea metalului, la rece, ceea ce, și mai simplu spus, înseamnă obținerea unor piese de mare precizie, cu consum de metal minim. Practic, se va spune adio deșeurilor, operațiile de așchiere propriu-zise reducîndu-se la niște rectificări.

Un considerabil spor de productivitate este prevăzut la capitolul destinat fabricării manetanelor de la arborii cotiți ai motoarelor de 2, 3 și 4 cilindri. Se făceau, în aceste zile, pregătirile pentru instalarea mașinilor speciale semiautomate (în locul strungurilor automate multicuțite), al căror ciclu de divizare și de prelucrare este automatizat.

Dintre noutățile mondiale transplantate cu repeziune la uzina brașoveană consemnăm metoda numită «frezarea în vîrtej a danturilor interioare». Dincolo de această titlatură, ușor misterioasă pentru profani, se ascunde, de fapt, posibilitatea reală a trecerii de la prelucrarea prin mortizare cu ajutorul cuțitului sau roții de tip Fellow la avantajele unei mașini de frezat adaptată special coroanelor dințate.

almanah tribuna '76

Un almanah care nu e un almanah. Sau, mai bine-zis, care este mai mult decît un almanah. Acest volum de peste 300 de pagini, bogat ilustrat, tipărit în condiții grafice de excepție și apărut cu un an înainte de 1977, cînd «întregul nostru popor va sărbători împlinirea unui veac de la scrierea cu litere de foc și sînge a uneia din cele mai luminoase pagini din istoria țării — *cuierul independent de stat*», este dedicat în cea mai mare parte a sa (220 de pagini) acestui măreț eveniment. După articolul introductiv «Independența și unitatea națională — necesitate obiectivă, ideal de luptă și forță motrice a progresului României», semnat de Ștefan Mocuța, prim-secretar al Comitetului județean Cluj al P.C.R., urmează o suită de articole, eseuri, memorii, interviuri, pagini documentare inedite, închinată în cea mai mare parte actului de la 1877 și implicațiilor lui în istoria, cultura și viața social-economică a României, dar și altor evenimente și momente din istoria neamului care i-au marcat pentru totdeauna destinul, devenirea. Este vorba deci de o carte de istorie suigeneris.

Un splendid eseu istoric dedicat acad. prof. Ștefan Pascu celor «patru coloane trănice de susținere a edificiului național: libertatea, dreptatea, independența și unitatea», ca tot atîtea permanente ale luptei multiseculare a poporului nostru. Avram Andea este autorul studiului sintetic «Lupta românilor pentru libertate în Evul Mediu», iar Pompiliu Teodor semnează articolul «Școala Ardeleană și unitatea românească». Alte articole evocă mari personalități istorice: Ștefan cel Mare, Iancu de Hunedoara, Mihai Viteazul, «persoanaj al Renașterii și promotor al luptei pentru independență», Dimitrie Cantemir și alții, ori importante momente istorice: revoluția pașoptiștilor, Unirea Principatelor. Documente inedite ilustrează consonanța idealurilor de libertate, dreptate și unire a românilor din Transilvania și Bucovina cu idealurile întregului popor român; câteva eseuri despre implicațiile lui 1877 în conștiința maselor (N. Prelipceanu), în artă (Mircea Toca), în poezia lui V. Alecsandri (C. Culeșan), în publicistica lui Macedonski, ori în scrierile social-politice ale lui Eminescu (Vasile Sav); amintiri din război de Ioan Lahovari și de generalul Constantin Boerescu, un articol al istoricului bulgar Hristo M. Ionkov despre «Participarea poporului român la eliberarea Bulgariei» completează sumarul extrem de bogat al acestui capitol de istorie.

întreprinderile ce au nevoie de produse sinterizate cu serii mari de fabricație. Pe noi nu ne avantajează seriile mici, adică de 10 000-15 000 sau mai puțin. Dar apar mulți solicitanți fără să-i scotăm noi, solicitanți care au probleme uneori grave privind capacitatea și complexitatea pieselor. În felul acesta activitatea noastră se află în plin proces de prospectare, de cercetare, de elaborare și de fabricație în serie. Pentru dezvoltarea noilor tehnologii colaborăm cu o seamă de institute de cercetări și centre de cercetare. Ideală ni se pare deocamdată colaborarea cu «centrul de cercetare în metalurgia pulberilor» de la Institutul Politehnic din Cluj-Napoca pentru care am și construit o hală de microproducție în incinta întreprinderii «Sinterom». Colaborăm, de asemenea, cu laboratorul de metalurgia pulberilor de la I.C.M.-București, cu I.P.C.T.M. și cu I.P.C.T.S.C. Avem legături cu toți specialiștii și cercetătorii în metalurgia pulberii din țară. Sîntem convingși că prin eforturile noastre concertate vom introduce în curînd o tehnologie complet nouă a sinterizării alamei în fază industrială, alta pentru realizarea discurilor de ambreiaj și a lamelelor de fricțiune prin metoda presării. De asemenea, ne preocupăm producerea sîrmelor de filamente, a magneților permanenți sinterizați sau turnați, precum și realizarea contactelor pe bază de argint, cadmiu, etc.

A. DOHOTARU ■

Vor profita, în primul rînd, reductoarele planetare ale osiilor motrice, al căror proces de fabricație va înregistra o creștere a productivității de 6-8 ori. Aflăm, de la acest stat-major care este, în felul lui, biroul tehnologicului șef, suita altor premii tehnologice ce nu se vor lăsa mult așteptate. Este vorba, printre altele, de adoptarea unor mașini programate pentru îndoarea diferitelor conducte ale tractoarelor (ale sistemului hidraulic, de alimentare) și care vor arunca în dizgrație vechile sisteme greoaie de mlădiere a țevilor.

Creșterea cererilor de export, în special a motoarelor de 25-30 de cai-putere, obligă colectivul de la «Tractorul» să se gîndească temeinic la reorganizarea unor întregi linii tehnologice, a unor ateliere chiar, producția motoarelor intens sollicitate impune o separare de celelalte, și, în acest scop, a și început ridicarea unei hale speciale, care, pînă la sfîrșitul anului va fi nu numai înălțată, dar și «populată», cum se spune pe aici. Renumele, ca și noblețea, obligă; pentru a onora, de la înălțimea prestigiului său, contractele internaționale, care presupun asimilarea unor produse noi, se fac pregătiri tehnologice speciale.

MAGDA MIHĂILESCU ■

Literatura este organic integrată prin poezii originale de Eugen Jebeleanu, Virgil Teodorescu, Radu Stanca, Ioan Alexandru, Ion Brad, Traian Iancu, Adrian Beldeanu, Al. Căprariu, Ion Cocora, Negoită Irimie ș.a., prin articole despre Rebreanu, Slavici, Coșbuc, Duiliu Zamfirescu ori pagini inedite din corespondența lui Vlahuță, Cezar Petrescu, Blaga etc. Mai multe planșe color reproduc tablouri celebre inspirate din istoria neamului.

Almanahul, în accepția și în forma sa de magazin, se relevă interesant, variat, substanțial pe ultimele aproape 100 de pagini, de umor (de bună calitate), sport (foarte interesante sînt aici un articol despre Nadia Comăneci și capitolul *Il Ajax Amsterdam* din cartea lui Ștefan Covaci «Fotbal total»), muzică (un interviu cu Wolfgang Wagner), balet, plastică, curiozități științifice, caricaturi, cuvinte încrucisate și, bineînțeles, literatură străină, din care semnalăm Jurnalul lui Bert Brecht, Memoriile Katiei Mann, o schiță de F. Scott Fitzgerald, Amintirile despre Brecht de Max Frisch ș.a.

Almanahul '76, tipărit de revista clujeană *Tribuna*, sub îngrijirea directă a redactorului ei șef, scriitorul D.R. Popescu, este mai mult decît un almanah. Este un act de cultură.

NICOLAE SPIRESCU ■

„CÎND ROSTEȘTE ADEVĂRURI, ȚĂRANUL ROMÂN ARE O ANUMITĂ PUDICITATE, CA ȘI CUM S-AR SCUZA SĂ AMINTEASCĂ UNUIA CU CAPUL ÎN NORI CĂ IARBA E VERDE, IAR PĂSĂRILE ZBOARĂ“

O convorbire cu PETRE PANDREA despre Constantin Brâncuși

Vă place să roștiți, atît în Criminologia dialectică, cît și în exegezele brâncușiene, un aforism: «Obiectul determină metoda». Filozofic, această sentință se poate aborda fie în termeni speculativi, fie în alți termeni. Aplicată însă artei lui Brâncuși, pare a-și pierde rigoarea.

Afirmi, în cuvinte puține, o grămadă de neadevăruri. Unde am spus că obiectul determină metoda?... În amintirile mele despre principe? (Petre Pandrea îl numea pe Brâncuși un prince-paysan — n.n.) Nu cred. A, stai, vei veni, poate, cu această zicere sub care m-am semnat sau, și mai mare imprudență, deasupra căreia m-am cocotat. Dar, întregul scrierii confirmă sentința, cum îi spui matala, o confirmă, sau o infirmă? Da, uite, recunosc, am spus că obiectul determină metoda și nu numai în Criminologia dialectică și în Exegeze. Vezi Pomul vieții... Dar, ea se nuanțează fundamental, dacă îmi permiți să forțez puțin limba pentru a încerca mai bine Logosul. Într-o lume artistică ratată (și există secole întregi de ratare artistică), obiectul nu determină metoda, ci invers. Să ne gândim la ce spunea marele dialectician Hegel, și să facem abstracție de obiectul la care se referea: «Ce e real e rațional și ce e rațional e real». Artă ratată nu e reală? Dar e și rațională? Este, însă din ce punct de vedere, din cel al realității sau din cel al artei? Cînd o ia hăis, artă poate chiar să aibă o logică, logica sa, dar, în acest caz, se estropiază. E rațională dacă o raportezi la boala sa incurabilă, pentru că boala e logica sa, dar nu și dacă îi aplici logica istoriei, logica istoric

vitală a realității în mersul ei spiraloid. Brâncuși e o realitate vitală și istorică în care spirala se simte ca la ea acasă. El pune mina pe daltă și, din preaplînul unei realități genuine, apar conținuturi esențiale, care evocă și nasc alte conținuturi; mentale, emotive, caracterologice sau toate laolaltă...

Cu alte cuvinte, la Brâncuși forma nu contează...

Deși vrei să mă înfunzi, să știi că ai dreptate. Brâncuși n-a năzuit forme. Dar, să lăsăm asta, să nu pierd firul... Cînd spun: obiectul determină metoda, pot foarte bine să mă gîndesc la materia în care transpune esențele sale, dar și la modul în care se apropia de aceste esențe, iar atunci, materialul nu contează.

...Un fel de perplexitate în fața obiectului, asta e metoda lui Brâncuși?

Da, și asta este. Dar, atunci, se va putea întâmpla să vii d-ta și să spui că Brâncuși nu avea nici un fel de metodă, că nu prea știa ce și cum face.

Nu-i cunosc intimitatea laboratorului de creație.

Nici n-avea așa ceva. Laboratorul lui de creație era lumea. Atelierul său se organiza în jurul unei vetre. Înțelegi? A unei vetre asemănătoare celor din Hobița. Avea, în schimb, ceea ce profesorul meu de la Berlin, Heinrich Mayer, în a sa teorie a cunoașterii, numea cuget al emoției, căci și emoția poate fi cugetătoare, Brâncuși opta pentru o anumită esență ca pentru o doctrină filozofică. Deci, nu era chiar perplex. Știa ce face. Știa că săvîrșește o revoluție în artă. Că nu prea vorbea de asta, e altceva. Spiritele artistice

care săvîrșesc revoluții în oralitate sînt defective de ideal.

De cosmos...

Sigur că da. Metoda lui Brâncuși e, într-un sens, universul său. N-o elaborează savant, ca să n-o uite, cum fac alții.

Oare nu ne contrazicem? Metoda e în sine, obiectul e în afara sa...

E o disociere prea brută. La Brâncuși cosmosul artei și cosmosul realității coincid.

Coincid?!

În esența lor. În aceea că tatăl Măiestrei nu privea arta ca pe o păstăie goală. Aș putea să ilustrez adevărul cu aforismele lui, dar cel mai bine se ilustrează cu întregul artei sale.

A propos de aforisme. Anumiți recenziți ai Amintirilor și Exegezelor nu cred în autenticitatea lor absolută.

Brâncuși era, în felul său, un filozof. Avea chiar o cultură filozofică. Îi plăcea să citeze din alții, dar nu se lipeau de el decât cugetările pe care le «știa», le simțea. Filozofia sa era apercipitivă. Ce confirmau sau aprofundau cugetările cu care venise din țară, din adîncul de neam al Hobiței, era regîndit și acceptat, ce nu, nu-l impresiona.

Dar nu orice cugetare atinge tensiunea și concentrarea gîndului filozofic.

Pentru spiritele obișnuite filozofia trebuie să fie integrală, pentru artistul autentic însă scintila unei cugetări ce pare oarecare poate antrena energie, imaginație și colosală gîndire creatoare.

Senzația de inautenticitate a aforismelor lui Brâncuși o dă și distanțarea

față de adevărul serios și grav pe care îl exprimă, aerul lor aproape ironic.

Să știi că geniul e serios numai cu neantul, cutremurarea lui creatoare ia forme tragice ori eroice în vrerea orgolioasă de perfecțiune. În relațiile cu eferul, în viața cea de toate zilele, geniul e condescendent și ironic. Eminescu era aproape compătimitor, Brâncuși era înțelegător și ironic. El simțea că lumea voia o tălmăcire, în termeni de fiecare zi, a celei mai mari sărbători a spiritului, creația unei lumi. Perplexitatea nu poate fi rezolvată ori alungată decît prin ironie. Și, apoi, mai e și sorginea valahă, carpatică a gîndului său. Țăranul român cînd spune un adevăr fundamental nu ia poză, nu caută să se alieze cu emoția. Pentru el un adevăr verificat de strămoși e o lege limpede, clară, iar în fața legilor nu poți avea decît o atitudine decentă, adică impersonală. Cînd rostește adevăruri, țăranul român are o anumită pudicitate, ca și cum s-ar scuza să amintească unuia cu capul în nori că iarba e verde, iar păsările zboară. Ce face în acest caz? Îi ia cu binișorul, ironic și binevoitor, aducîndu-l la realitate.

În acest caz, Brâncuși se ilustrează și prin aforismul 27: «Pietrele pot deveni dintr-o dată șugubețe».

Pot deveni orice și oricum, dacă nimeresc pe mina lui Brâncuși, dar mai cu seamă pot deveni ceea ce sînt, desăvîrșire; desăvîrșire care, în starea ei naturală, e invadată de inform.

GRIGORE TRAIAN POP ■

Noiembrie, 1968

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

un instrument de autoperfecționare morală: jurnalul

Sîntem abia la jumătatea lui ianuarie, perioadă cu precădere propice reflecțiilor existențiale inerente firii noastre, atît de sensibile la schimbările de calendar. Efectiv, fiecare dintre noi, în intimitatea cea mai tainică, ne propunem ca, odată cu noul an, să aducem unele înnoiri și ființei lăuntrice. O facem dacă nu totdeauna rezolut, în orice caz cu luciditatea zidarului dornic să ridice un nou etaj cu mai mult elan și siguranță de sine, după ce în prealabil și-a cercetat atent, cu nivelul și firul cu plumb, mersul construcției anterioare. Dacă meșterul zidar însă își autocontrolează din timp în timp opera cu asemenea instrumente, pe cît de vechi pe atît de utile, nu e oare cu atît mai firesc să încercăm a ne măsura și noi înălțimile atinse și trăinicia lor? Chiar și fără a fi atît de retorică, întrebarea noastră găsește un răspuns aprobat în numeroasele îndemnuri formulate în acest sens de proverbe și maxime, de sfaturi ale oamenilor cu adevărat mari prin faptele lor, de educatori și binevoitori de tot felul...

Nu însă de îndemnuri ducem lipsă cînd e vorba să ne schimbăm — nu numai să ne autocontemplăm, ca să parafrazăm un cunoscut principiu revoluționar al marxismului — ci mai ales de modalitățile prin care să realizăm aceasta. Ei bine, fiindcă vorbim despre propria devenire morală, credem că unul din cele mai eficiente instrumente care sînt valide în permanență perfectă consolidare a ființei noastre morale pe orizontala și verticala existenței sociale, a realității în miezul căreia trăim, rămîne în continuare jurnalul. Simpla formulare a acestei afirmații îi și face, poate, pe unii oameni mai tineri, care confundă ritmul tehnic al secolului cu ușurința trecerii prin viață, să schițeze o grimasă sarcastică: vreți să ne întoarceți la jurnalele, albumele și oracolele frumoase legate cu panglicuțe ale bunicelor și stră-străbunicelor? Nici vorbă de așa ceva, cu toate că argumente pentru pleoarea noastră ne oferă, între altele, unul din «jurnalele» aparținînd unui om care și-a trăit cea mai mare parte a prodigioasei sale vieți în celălalt secol, Lev Tolstoi. Nu e locul aici și nici nu intenționăm, fie și în treacă, să ne pronunțăm asupra multiplelor și inestimabilelor dimensiuni pe care le prezintă această operă de căpetenie a sa care este «jurnalul», din care s-a editat, deocamdată, într-un volum selectiv separat, prima parte. Dacă nu vom zăbovi nici măcar asupra «celebrității» morale ca gînditor și propovăduitor a proeminentului demiurg de la Iasnaja Poliana, vom conchide însă că Tolstoi, căutătorul de umanitate, cel care și-a pus cu pătrunzătoare sinceritate multe din problemele morale cu care ne confruntăm în bună parte și astăzi, merita deplii-

nul nostru interes.

Un jurnal — ne convinge de acest adevăr însăși opera tolstoiană invocată — reprezintă un act de mare curaj în măsura în care face însemnare e o mărturisire de conștiință, o judecată necruțătoare asupra muncii și conduitei zilnice. La urma urmei, viața omului nu este decît conduită tradusă în fapte, morală probată practic zi de zi. «N-am ținut niciodată un jurnal fiindcă nu-i vedeam rostul — mărturisese în acest sens Tolstoi chiar în primele sale însemnări din 1847, an pe cînd era abia student în anul II. Acum însă, cînd mă ocup de dezvoltarea capacităților mele, voi fi în măsură să judec, după jurnal, mersul acestei dezvoltări». Menirea aceasta de permanentă convorbire cu sine însuși, de îndreptar moral, a «jurnalului» se conturează și mai mult într-o însemnare de peste cîțiva ani cînd, în maniera «jurnalului» lui Franklin, Tolstoi consideră: «Să-mi notez principalele vicii și să încerc să scap de ele. Și să-mi scriu gîndurile».

Dacă aproape de la început Tolstoi era conștient că «jurnalul» său ținut «cu regularitate și curaj» poate constitui pentru sine «o lucrare literară», iar pentru alții «o lectură plăcută», în multe cazuri acest confident zilnic a rămas pînă la moarte inaccesibil persoanelor străine de cei ce au ținut să-și noteze aproape zilnic, din fragedă tinerete, întîmplările, gîndurile, considerațiile. Ca să nu mergem mai departe, iată două exemple strălucite din literatura română: «jurnalul» lui Gala Galaction ținut încă din 1898, de pe cînd avea 19 ani, și, mai ales, celebrele «însemnări zilnice» ale lui Titu Maiorescu, datînd de la 1855, cînd viitorul spirit director al «Junimii» era încă elev la gimnaziul Academiei Theresiane din Viena. Dincolo de viul interes pe care-l reprezintă pentru viața literară și pentru cultură în genere asemenea scrieri, virtual avînd un caracter strict autobiografic, ele se constituie și ca modele de conduită practică pentru personalitățile tinere în formare, ca modalități superioare de recomandat pentru exercitarea spiritului autocritic, ca repere în călăuzirea vieții pe un drum sigur.

Introspecția de conștiință nu putea lipsi, desigur, din «Notele zilnice» (recent apărute sub îngrijirea exemplară a lui Mircea Zăciu) ale lui Camil Petrescu, proeminentă și multilaterală personalitate care intruchipează sinceritatea însăși în ipostaza ei supremă. «Va trebui totuși — mărturisese marele scriitor și om de cultură — să înregistrez în note fie și agramate zigzagurile indoielilor mele cotidiene».

Sînt asemenea «jurnale» apanajul exclusiv al unor spirite alese, al unor conștiințe de sine, cristalizate de timpuriu? Din anumite puncte de vedere, da. Așa se și explică faptul că urmașii au ținut, în asemenea cazuri, să pună în circuit public tezaurul de mărturie, experiență și înțelepciune moștenit. Pleoarea noastră, oricît de mult s-ar baza pe argumentele de excepție, are în vedere posibili-

tatea ca fiecare dintre noi să ne hotărîm într-o zi de a ne confrunta cotidian trăirile și faptele, conduita adoptată în orice împrejurare a vieții. Dacă o asemenea întreprindere pune chiar o personalitate de excepție în situația de a-și aborda cu un curaj necruțător gîndurile și acțiunile zilnice, e de la sine înțeles ce efort moral trebuie să deună în acest sens oamenii cu o voință mai puțin educată. Dar cîtă satisfacție ne conferă permanenta judecare de sine! Fără îndoială că acest efort constă înainte de toate în datoria supremă de a fi total sinceri

cu noi înșine. Prea bine a intuit temeritatea această Tudor Vianu într-o maximă a sa: «Sinceritatea fiind acordul faptei cu gîndul, se înțelege că ostentivitatea lămuririi propriului gînd sînt dificultățile sincerității».

Un jurnal, ca permanentă confruntare cu noi înșine, dacă vrem să fie cu adevărat un instrument de autoperfecționare morală, trebuie să nu evite nici o clipă asemenea ostentivității lămuririi propriului gînd. Un jurnal — un test de curaj moral!

NICULAE STOIAN ■

AȘTEPTĂM NU EXPLICAȚII, CI REZOLVAREA CAZULUI ECATERINEI MUNTEANU

De 5 ani incoace, profesoara Ecaterina Munteanu din Oradea înțelege din ce în ce mai puțin ceea ce i se întîmplă. După atîtea lacrimi, începe să se îndoiască de sine și de oameni.

Învîdu-se, în urmă cu 5 ani, necesitatea transferării unor cadre didactice de la Liceul agricol Oradea la Liceul agricol Salonta (40 km cu trenul), era de ales, nu intrăm în amănunte, între Rozalia Szekeley (5 ani vechime în unitate, mutată cu cîțiva ani în urmă chiar de la Salonta, celibatară, inginer agronom) și Ecaterina Munteanu (8 ani vechime în unitate, mamă a 2 copii, inginer agronom). Cum R. Szekeley împlinea peste cîțiva ani vîrsta de pensionare, a fost menținută pe loc, iar E. Munteanu a fost transferată la Salonta. După două trimestre aceasta nu a mai putut face naveta (80 km dus și întors, plus distanța mare de la gara Salonta la școală), cu 2 copii acasă și recent operată. Locurile de muncă ce i s-au dat ulterior au fost la fel de improprii la condițiile ei familiale și de sănătate (fie deplasări dese și îndelungate în țară, fie navetă pe distanțe foarte mari). Urmarea a fost pensionarea de invaliditate cu gradul II, transformată din septembrie 1974 în gradul III, cu drept de muncă, pentru recuperarea sănătății. De atunci, contrar prevederilor Codului Muncii (art. 133), Ecaterinei Munteanu i se refuză dreptul de a munci în condiții adecvate situației sale, deși a găsit înțelegere și sprijin la organele locale de partid, care, cercetînd cazul, au cerut inspectoratului școlar să îl rezolve în mod legal și uman.

Profesoara este convinsă că e victima unor ostilități personale, rezultat al intransigenței sale etice și profesionale, pe care ea o numește demnitate, iar alții trufie sau lipsă de tact. Greu de stabilit cît adevăr și cîtă exagerare de om îndurerat este în această convingere. Nu putem uita însă că în cursul cercetării făcute la fața locului am constatat și unele semne de rea-voință din partea forurilor școlare locale în acest caz. Să ne mărginim, pentru exemplificare, la un singur fapt. În anul școlar 1974/75 tovarășa Munteanu a cerut să suplinească o parte din catedra devenită vacantă la Școala generală nr. 14; răspunsul inspectoratului a fost: nu se poate, catedra fiind formată din ore de geografie, deci nu în specialitatea petentei, care este biologia (cu derogare oficială pentru învățămîntul de cultură generală). Același răspuns a fost dat, atunci, și tovarășului Mihai Vinturache, activist al Comitetului județean Bihor al P.C.R., care, în exercitarea atribuțiilor sale, a încercat nu o dată să o ajute pe profesoara E. Munteanu în rezolvarea situației sale. Acum a ieșit la iveală că organul de partid a fost, ca să ne exprimăm eufemistic, dezinformat: respectiva catedră era formată din 8 ore de biologie și 6 de geografie. Așadar, cele 8 ore de biologie constituiau exact o parte de catedră, cum cerea profesoara pensionară de invaliditate gr. III, și pe care era îndreptățită, cît se poate de legal, să o suplinească.

La Comitetul județean am citit un referat privind acest caz, care spune în încheiere: «...Se analizează în prezent posibilitatea asigurării unui post de către Direcția generală a agriculturii, pînă la pensionarea inginerului Rozalia Szekeley care împlinește vîrsta minimă de pensionare în noiembrie 1975 și în locul căreia va putea fi încadrat (ing. E.M. — n.n.) la liceul agricol din Oradea». Într-o discuție purtată de tovarășul Vinturache și directorul L.A. — Oradea, în prezența subsemnatului, a reieșit că rezolvarea este, în adevăr, legal și practic posibilă. Ni s-a părut că se simte la directorul liceului o oarecare reticență, dar preferăm să trecem peste această impresie și reținem altceva: conducerea școlii, afirmă directorul, ar fi încîntată să se ajungă la o soluție, iar tovarășa Munteanu să se convingă că s-a înșelat crezînd că este persecutată. De acord. Nimeni n-are mai avea atunci nimic de spus.

MIRCEA FODOREANU ■

ca în orice familie din lume și aici, la „leagănul de copii,” primul cuvânt învățat este tot cuvântul mamă

La șosea, între Minăstirea Cașin și Arcul de Triumf, pe bd. Miciurin, la numărul 17, este imposibil să nu fi remarcat niște mogilidețe gălăgioase care adeseori te strigă pe tine cel indiferent, grăbit sau nostalgic, folosind binecunoscutul apelativ «nene», întinzându-ți cu dragăalășenie minuțele prin poarta mare de fier, zimbându-ți și invitându-te la joacă.

— Cum te cheamă pe tine?
— Cameluța.
— Și pe tine?
— Gabi.
— Și cine v-a dat vouă rochițele astea frumoase?

— (În cor): Mama Lia.
— Și cătelușul, și ursulețul, și iepurașul, și toate jucăriile astea?
— (Aceeși unanimitate): Mama Greti.

Stau în fața ta, privind-te cu o sinceritate cuceritoare, apropiindu-se din când în când, neatențe la tot ce le întrebă, dar foarte curioase cu tot ce le interesează, adică să-ți arate ultima jucărie primită sau cea mai nouă ispravă a lui Donald.

— Vai, ce frumos îmbrăcată este Carmen! Ce este asta, șortuleț sau rochiță?

—...chită!
— Și cu ce ai murdărit-o aici?
— Cu patilină (pentru uzul celor mari, plastilină).

Când au intrat în salonul lor, adică înainte să-i cunosc pe Carmen, pe Gabi, după câteva momente de liniște, dato-

rate surprizei care-i făcuse să se retragă un pas și emoției care mă blocase, făcându-mă neîndeminatic, gheața s-a topit foarte repede. Au început să se apropie, încet, încet, până când Răducu a țâșnit dintre toți și m-a cuprins în brațe de parcă m-ar fi recunoscut după o lungă absență. Îmi amintesc cum ieri, în toială festivității, ușa se deschisese brusc și trei buchete mari de trandafiri explodaseră în atmosfera serioasă din micul și cochetul amfiteatru. Erau flori pentru oamenii mari. Răducu împărțise buchetul lui păstrându-și trei trandafiri și a rupt-o la fugă, dând buzna pe coridoare, nemaioprindu-se decit...

— Cui i-ai dat tu, ieri, florile, Răducule?
— Lui mama, lui mama Lia.

În urmă cu 37 de ani, la 17 mai 1938, cineva găsea pe strada Poenaru Bordea, în colțul unei case, un coș adăpostind un prunc învelit în ziere și un bilețel cu un singur cuvânt: «nebotezată». Așa ajunge în «Leagăn» Aurora Dinu, «mama» citorva zeci de copii. La 5 ani niste oameni de mare omenie o înfiază, o cresc cât pot mai bine, fac din ea un om adevărat. Aurora Dinu este azi căsătorită, are o fetiță și lucrează, cum spuneam, aici, unde cu mulți ani în urmă ea însăși făcuse primii pași. Își amintește că în prima zi de lucru nu-i mai ajungeau lacrimile. Și azi, azi mai există copii abandonati? Puțini, dar...

Copiii ajung aici la câteva zile după naștere.

Nu sînt ai nimănu, ci sînt copiii

pămîntului, sînt ai noștri, ai tuturor.

Nu sînt triști pentru că pînă la trei ani noi, oamenii, înțelegem foarte greu ce este tristețea.

Nu cerșesc iubire, ci dăruiesc din preamultul lor, bucurîndu-se. Sînt sinceri, buni, frumoși și nu-și merită începutul.

Nu sînt ai nimănu, ci sînt ai noștri, ai tuturor.

Este slăbuț, dar vioi, cu niște ochi mari, neastîmpărați și toți îi spun Copilu'. Se apropie mult de tine, ia o poziție, așa, ca la serbare, și începe:

«Batista mea e mică
Și nasu' mitel
Voi fi copil cumințe (aici zimbește)
Să am ghiță de ei
Să nu spună lumea
Că sînt un mudărel»

Sînt îmbrăcați fiecare altfel, întotdeauna proaspeți și curați. Sînt prietenoși și dornici să le vorbești, dar mai ales să-i mîngii și să te mîngie. Nu rostesc ușor cuvintele, dar îți vorbesc cu ochii, cu risul lor spontan, franc. Ți se dăruie cu totul, dintr-o firească pornire, și trebuie să le răspunzi la fel, din suflet. Uite, Silvioara te pironeste cu ochisorii negri și rotunzi, de la distanță, apoi te încearcă cu un zîmbet timid, așa, ca să știi că te are în vedere și în cele din urmă se îndreaptă spre tine, luptîndu-se greu cu echilibrul, dar cu toată fața numai bucurie. Ajunsă la destinație, te privește. Doar atît, te privește.

Cum ne-am descurca noi azi fără

zîmbetul și privirea copiilor?

Cum o să ne descurcăm mîine în fața acestor copii?

Cei care înfiază acești copii au dreptul să vină cînd vor. Aleg pe unul dintre ei, se plimbă cu el, se joacă împreună, îi aduc daruri, o zi, două, trei, o săptămînă, apoi lucrurile decurg firesc. Au venit mama și tata lui... Viața a vrut așa, ca ei să fie singuri, să se aștepte, să se caute, restabilindu-se un adevăr al existenței. Sună poate melodramatic, poate prea patetic, dar cum spunea Antoine de Saint Exupéry, numai socialul este patetic.

Am fost la «Leagănul de copii nr. 1» într-una din zilele acestei ierni capricioase, cînd vechiul așezămînt bucu-reștean împlinea 75 de ani de la zidirea sa. L-am cunoscut pe Carmen, pe Gabi, pe Cameluța și pe Răducu și aș fi vrut să-i cunosc pe toți cei 430 de copii ai «Leagănelui». L-am cunoscut pe prof. dr. Onoriu Coman, fostul director al instituției, om cu alese însușiri și mari merite în istoria ultimilor 12 ani ai așezămîntului, pe actuala conducătoare a «Leagănelui», dr. Lucia Vătășescu-Butucea, pe psihologul Margareta Ghițescu sau mama Greti, pe mama Lia și pe mulți alții și am înțeles că drumul de la mila publică la actul de responsabilitate colectivă ține nu numai de evoluția unei instituții, ci de căldura unei mame, de dragostea unui tată și de poveștile unor bunici au nevoie toți copiii de pe acest pămînt și că aici, la «Leagănul de copii», ca în orice familie din lume, primul cuvânt învățat este tot cuvîntul mamă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FABULE PENALE (sau prevenire prin informare)

BENUR, DISCIPOLUL LUI BENDER...

Iunie, 1971. Conducerea Cooperativei de consum Bolintin-Deal are o bună intenție: să înființeze o secție metalurgică anexă. Dar mai are și o nefericită inspirație: să-l investească cu funcția de șef de secție pe impresianatul, dar nu tocmai profund cunoscutul Georgescu Benur.

Benur cel întreprinzător care repede a înființat patru puncte de lucru ale noii secții metalurgice și le-a înființat în plin București, mai precis pe strada Ștefan cel Mare nr. 8, pe Calea Rahovei nr. 273, pe Calea Ferentari nr. 111 și pe str. Alexandru cel Bun nr. 42. Patru puncte de lucru — sună bine, nu? — însă improvizate la domiciliile șefilor de echipă sau ale altor cunoscuți ai omului cu relații numit Benur. Patru puncte de lucru dotate cu instrumentar și aparatură rudimentară cu care nu se putea obține o producție superioară nici din punct de vedere cantitativ, nici din punct de vedere calitativ. Patru puncte de lucru în care se făceau console electrice pentru acoperișuri, bolțuri de siguranță pentru bransamente, papuci din aluminiu, copertine metalice, panouri electrice de joasă tensiune și dulii electrice, însă într-un chip cu totul nerenabil pentru cooperativa-mamă.

«Problema personalului» secției a fost lesne rezolvată, numai că organele de cercetare penală, cu toată străduința lor, n-au reușit nici pînă în ziua de azi să descopere vreo dovadă din care să rezulte încădrarea de către cooperativă a tuturor celor ce se socoteau «angajați» ei. Problema personalului a fost rezolvată, numai că s-a folosit masiv angajarea unor persoane cu munca la domiciliu și, ceea ce a fost și mai păgubitor, angajarea unor persoane fără o prealabilă calificare necesară unor manopere sau altora.

Benur cel cu spiritul organizării în sînge a pornit motorul producției al secției industriale, dar și angrenajele de aprovizionare, organizare și desfacere ale micii unități mai mult a sa decît a cooperativei. Benur a pornit angrenajul de aprovizionare cu materii și materiale, dar al unei aprovizionări fără planificare și evidență, haotice și deficitare. Benur a pornit angrenajul organizatoric, dar al unei organizări bîntuite de

încălcări ale normelor cu privire la consumul de materii prime și materiale, cu privire la realizarea și mișcarea produselor finite, cu privire mai ales la plata manoperei; al unei organizări bîntuite de sustrageri, de producții realizate fără comenzi ferme, de treceri în statele de plată a unor angajați fictivi (rude, cunoștințe), de înțelegeri directe (peste capul cooperativei) cu beneficiarii, de prețuri exagerate, de falsuri în scripte, precum, bîntuită, și de alte ilegalități.

În sfîrșit, Benur cel a cărui șefie de secție n-a putut să dăreze mai mult de un an pentru că un control banal, dar categoric declanșat de Uniunea județeană a cooperativei de consum-Ilfov a descoperit ceea ce conducerea cooperativei nu văzuse.

Bineînțeles, Benur și-ai săi «oameni de afaceri» sînt direct vinovați de paguba de peste 300 000 de lei pe care a suferit-o — doar de-a lungul unui an de zile — Cooperativa de consum Bolintin-Deal.

Dar nu poți să nu îi, să spunem, nedumerit și-n fața naivității unor oameni în toată firea, mă refer la cei din conducerea cooperativei, care au dat pe mîna unor necunoscuți o inițiativă teoretic bună; care au avut ușurința să-i încredințeze șefului secției metalurgice carnetele ștampilate în alb; care n-au controlat cum se face, în secția cooperativei condusă de ei, nici aprovizionarea, nici producția, nici evidența contabilă, nici desfacerea, nici angajarea personalului, și-n general nimic.

Pentru Georgescu Benur — unul dintre acei, din fericele rare, oameni care-și închipuie că-și pot crea o bunăstare vîslind împotriva curentului — ca și pentru cei 43 de bieți «oameni de afaceri» care s-au lăsat antrenați în aventura egoistă, meschină și primejdioasă a realizării unor cîștiguri personale în dauna intereselor, averii și mai ales a cauzei obștești, acel iunie '71 de început al aventurii a avut, pentru sfîrșit, un corespondent tot în timp: 29 noiembrie '75. Aceasta este data la care trei judecători de la Tribunalul Municipiului București au semnat hotărîrea definitivă prin care Georgescu Benur a fost condamnat la 8 ani închisoare, Constantin Mihail la 4 ani și 6 luni, Grigoraș Nicolae la 3 ani și 6 luni, Olteanu Adrian la 4 ani și 6 luni, iar alții la pedepse mai mici și, firește, toți obligați la plata unor

despăgubiri.

Iar pentru acei oameni din conducerea cooperativei care au avut momentul adevărului naivității și ușurînței lor, le-a fost rezervată, de către viață, obligația, nu tocmai comodă, de a descoperi — pentru ei și pentru alții de-o seamă — de a descoperi, spun, morala fabulei. Așa cum, fără fost eroism, a descoperit-o chiar și eroul «Vițelului de aur», marele maestru al combinațiilor, Oslap Bender.

INVENTATORUL UBICUITĂȚII SCRIPTICE

N-avea antecedente penale și nu era un mare maestru al combinațiilor, ci un simplu maestru mozaicar. A crezut că aspiră la mai mult dar a aspirat la mai puțin și la rău. Și-așa lucrurile s-au terminat prost pentru el. La 16 septembrie 1974, trei judecători, tot de la Tribunalul Municipiului București, secția a II-a penală, au hotărît definitiv că faptele aspirației sale inverse trebuie pedepsite cu 4 ani de închisoare, cu 3 ani de interdicție a unor drepturi, precum și cu o parțială confiscare a averii.

Judecătorii — atît cei din prima instanță, cit și cei din instanța de recurs — și-au motivat astfel (firește, aici în linii mari) hotărîrile de condamnare a lui Bușe Constantin.

Într-o perioadă scurtă, de numai 6 luni, inculpatul s-a angajat — concomitent — ca șef de echipă mozaicar, la mai multe întreprinderi din București, întreprinderi care aveau șantiere de construcții (extinderi și reparații) ce implicau și lucrări de executare a unor pardoseli de mozaic. Acesta a fost primul chip, concret al combinației maestrului devenit prin proprie rea-voință maestru.

Al doilea chip părea firesc, frumos și de laudă: maestrul și-a asumat răspunderea față de toate întreprinderile (trei la număr) la care s-a angajat să-și alcătuiască singur echipele, alergînd, cîntînd și recrutînd muncitori calificați și necalificați din provincie.

Al treilea chip concret al combinației era pe cît de ascuns, pe atît de odios: maestrul își forma echipele angajînd oameni care acceptau dubla condiție, pe de o parte de a primi o remunerație fixă între 1 200 și 1 600 lei lunar, iar, pe de altă parte, în cazul cînd pe statele de plată ei ar fi figurat cu sume mai mari decît cele convenite cu el, de a se obliga să-i predea lui, maestrului, diferența.

Al patrulea chip al combinației țîșnea dintr-o idee uluitoare de simplă: maestrul

și-a angajat și unii muncitori — tot concomitent, asemeni lui — la toate cele trei întreprinderi. Și cum înțelegerea dintre maestru și unii dintre muncitori de a-i plăti cu sume fixe îl crea acestuia posibilitatea de a dispune de ei, i-a creat totodată și posibilitatea de a-i muta de pe un șantier pe altul unde, deși prestau muncă doar cîteva zile, maestrul îi pona ca fiind prezenți o mare parte din lună sau chiar luna întreagă. Maestrul pontîndu-i fictiv, acești muncitori au apărut în scripte cu ore lucrate la două-trei întreprinderi și în același timp.

Dar, tot maestrul, procedînd în acest fel, dobîndea și serioase sume de bani. Sume pe care însă le pierdeau cele trei întreprinderi (un total de 35 113 lei, din care 10 356 în paguba I.R.S. «Dimbovița», 22 144 în paguba I.R.C.P.C.B. și 2 813 în paguba T.R.C.L.B.).

Bușe Constantin a crezut că a descoperit darul de a fi prezent — el și echipa lui — în mai multe locuri în același timp, darul ubicuității, cum livresc se spune; darul unei ubicuități aducătoare de parale nemuncite, cum popular se spune.

Bușe e frate întru amăgire cu Benur, de aceea i-am și adunat sub același titlu, sub aceeași firmă.

Benur, Bușe și ceilalți sînt niște proști oameni de afaceri care, la ceasul scadenței, plătesc din greu un trecător credit bănesc nemuncit cu un debit de libertate și-o pierdere a creditului de încredere.

Benur, Bușe și ceilalți reprezintă aventura rapace și necinstită a celor care se cred măiestrii întreprinzători individuali într-o lume care și-a făcut din muncă și din bunăstarea colectivă un esențial principiu moral.

Benur, Bușe și ceilalți s-au apucat să scrie, cu fapte, fabulația dublă a unei fabule cu o singură morală; morală pe care acum, mai de voie, mai de nevoie, s-au retras ca s-o descopere.

Ssst, liniște vă rog! Să nu le tulburăm nici lor meditația!

Să ne tulburăm doar pe noi înșine, conștiințele noastre și mai ales responsabilitatea, vigilența și înțelepciunea, tot ale noastre.

NELU IONESCU ■

P.S. — Preocuparea acută și vast factică pe care cei care muncesc în domeniul justiției o au pentru prevenirea săvîrșirii abaterilor de la lege, în general, a infracțiunilor, în special, am redescoperit-o în cursul convorbirilor cu judecătoarea Felicia Barcan, vicepreședintă a judecătorei sectorului 7, și cu judecătorul Gheorghe Mihalache, președintele judecătorei sectorului 6 din Capitală.

Urci. Urci și nu te gîndești la nimic. Nu gîndești și nu vezi mai departe decît stîncă din fața ochilor. Nici măcar nu vezi golul de sub tine. Mai ales golul de sub tine. E legea alpinistului inteligent. Toate gîndurile sînt concentrate la mișcări, la manevrele tehnice, la cum să rezolvi punctele dificile, cum să te asiguri. Pe tine și pe tovarășii tăi. Pătașii înseamnă greșeli, nu amintiri. Muntele nu iartă. Stîncă nu e prietenoasă.

Făcusem greșeala nepriceputului și l-am întreat pe alpinistul, pe preabinecunoscutul alpinist Ionel Coman la ce se gîndește cînd escaladează un munte? La ce se gîndește cînd escalada Hindukuși, vîrfurile cel mai semeț din lanțul afgan, numit, pitoresc și exotic pentru noi, Koh-é Bandaka? Vîrfurile rîvnite de nenumărați alpiști și încercat în vara anului trecut de patru expediții — japoneză, vest-germană, austriacă și românească — escaladarea lui reușind-o doar a noastră.

Zoltan Covaci, care pornea numai împins de la spate (și așa au mers peste 15 000 kilometri dus și întors!). Deci, o pornesc la drum și după ce trec prin Bulgaria, Turcia și Iran ajung la Kabul, capitala Afganistanului, de unde urmau să primească aprobarea pentru întreprinderea expediției montane propriu-zise, lucru destul de complicat și cu formalități nenumărate pentru străini. Riscurile erau foarte mari, apoi ei nu erau cinci, nu aveau nici medic. Cum să îndrăznești să ceri viza? Și totuși, trebuie încercat! Evident, temerarii noștri nu se așteptau să primească aprobarea. Dar mare le-a fost mirarea: în două zile au primit-o! Cînd au coborît de pe munte, în orașelul de la poalele lui, unde își lăseseră mașinile, cineva le face o vizită și li se adresează în cea mai curată limbă românească «Eu știu românește...», făcîndu-i să creadă că visează sau că și-au pierdut mințile. Simoon de Aerchot, spaniol de origine,

instalează tabăra. Își ascund bagajele grele și pașapoartele sub bolovani de stîncă și pleacă. Urcă la 4 800 metri cu un transport de alimente și echipamente. Se întorc la 4 100. Studiază pereții și capcanele vîrfurilor. În ziua a doua odihnește și aclimatizare. Deși o aclimatizare pentru o asemenea înălțime, unde oxigenul începe să dispară, se face în cel puțin 10 zile. N-au aparatură de oxigen, dar temerarii sfidează aerul neoxigenat — oricum, mai blind decît Musonul — și pleacă mai departe. Nu-i timp de așteptat. Sînt în a doua jumătate a lunii august. Se schimbă vremea. De regulă, după jumătatea lui august în Hindukuși se întrerup ascensiunile. Dar să vii pînă aici, atîtea mii de kilometri, și să nu reușești?! Să nu încerci măcar?! Cum te-ai simți față de tine însuși? Ce s-ar spune acasă, în țară?! Așadar, urcă. Urcă în a treia zi de la 4 100 la 4 800 metri, în a patra de la 4 800 la 5 500, în a cincea de la

lăsat noaptea, eram la corturi, la 6 000 de metri» De la 6 000 la 4 100, acolo unde erau bagajele, iarăși un record. O singură zi. Ninsorea venea în vârtejuri după ei. Ca un balaur. În sfîrșit, «jos». Au reușit, au respirat. Atît cît se poate respira la 4 000 de metri.

Inițiatorul acestei temerare expediții care a înscris un palmares al românilor în alpinismul mondial, Ionel Coman. Omul de 55 de ani pe care, ca inginer, l-am găsit la Serviciul de organizare științifică a producției și a muncii de la întreprinderea «Hidromecanica» Brașov, alpinistul care de 36 de ani și-a făcut din munți prieteni și iubiri nestinse. Cunoscutul alpinist a scris patru cărți, patru captivante mărturii despre arta și știința escaladării munților. Mereu cu aparatul de fotografiat după sine, are cîteva mii de diapozitive color, are numeroase agende doldora cu jurnalele călătoriilor, cu impresiile și reflecțiile personale despre

în noaptea cînd în hindukuși s-a arătat musonul, patru alpiști români

ating calota de gheață de pe koh-é bandaka, la 6843 metri, și-i lasă ca amintire tricolorul

Adică Ionel Coman, Valentin Garner, Demeter Anton, Zoltan Covaci. Un inginer electrotehnist, un tehnician proiectant, un inspector financiar și un inginer agronom: Unul din Brașov, altul din Zărnești, al treilea din Covasna și ultimul din Șercaia. Din comuna Șercaia. (Or fi auzit afganii de aceste locuri?) Uniți de dorul de munte, de patima cunoașterii, de curajul riscului, de setea călătoriilor, de chemarea piscurilor, de îndrăzneala încercării nu numai a tot ceea ce-i prea firesc omenească, dar cîteodată chiar și ce-i mai puțin omenească sau în orice caz la limita omenească.

Greul nu e să urci (pentru un alpinist, firește), îmi mărturisese inginerul Coman, ca să ajungi să faci o ascensiune grea trebuie să știi să reușești să ajungi la baza muntelui. Asta e greul. Asta le-a fost greu și lor. A scris întîi guvernului Afganistanului despre intențiile expediției românești. Legile acestui stat prevăd că o expediție străină trebuie să fie compusă cel puțin din 5 persoane și să aibă neapărat medic propriu. Cînd toate formalitățile de plecare au fost gata — aprobări, vaccinuri, vize de tranzit prin cîteva țări, documentare pînă în cele mai mici amănunte despre o asemenea temerară călătorie etc., etc... — în țară era stare de necesitate. Amintiți-vă, era vremea inundațiilor! Medicul echipei rămîne acasă la datorie. Pe 27 iulie 1975 expediția celor 4 alpiști pleacă. Din Brașov. Provoacă pe alocuri ilaritate, iar familiilor mari îngrijorări. Îmbarcați în două autoturisme, o Dacia 1100, a inginerului Ionel Coman, și un Trabant al lui

consilier O.N.U., care se ocupă în cadrul Programului de dezvoltare a Afganistanului de organizarea turismului acestei țări, venise să-i cunoască personal pe temerarii alpiști români, să-și exprime stima pentru poporul român și pentru România, să întrebe de prietenii săi din Ministerul Turismului român... La cîte mii de kilometri de țară un prieten!! Dar să nu întîrziem asupra amănuntelor. Cînd au plecat cursa lor era și una cu timpul. Și cu geografia. Deși Afganistanul se află pe centura de cea mai mare uscăciune a lumii, o țară cumplit de secetoasă, cînd Musonul se instalează în India se simte crud și în Hindukuși. Apar zăpezile fără conținere, vînturile aspre, neîndurătoare, de nesuportat de către om. Pe la 20 august Musonul acaparează Hindukuși și începînd din a doua jumătate a lunii expedițiile sînt oprite. Cei patru știau toate acestea încă de-acasă. Deci, grabă. Repede de la Kabul o iau spre nord, peste munți, traversînd 320 kilometri pe o șosea montană la o înălțime amețitoare. trec prin cel mai înalt tunel din lume, Salang, la 3 363 metri, măsurînd 7 kilometri. Ajung în orașelul Kunduz. Închiriază o camionetă pînă în capitala provinciei nordice Bandakhan, apoi merg încă o zi de drum de munte, și iată-i ajunși. În sfîrșit, în satul Hazarafe-seid, baza muntelui. baza de pornire spre țintă. De-aici nici un vehicul din lume nu mai poate urca. Închiriază cai afgani, stăpînii lor servind totodată drept călăuze și merg 5 zile pe jos pe Valea Kokgea. La 4 100 metri îi lasă animalele și afganii. Cei patru își

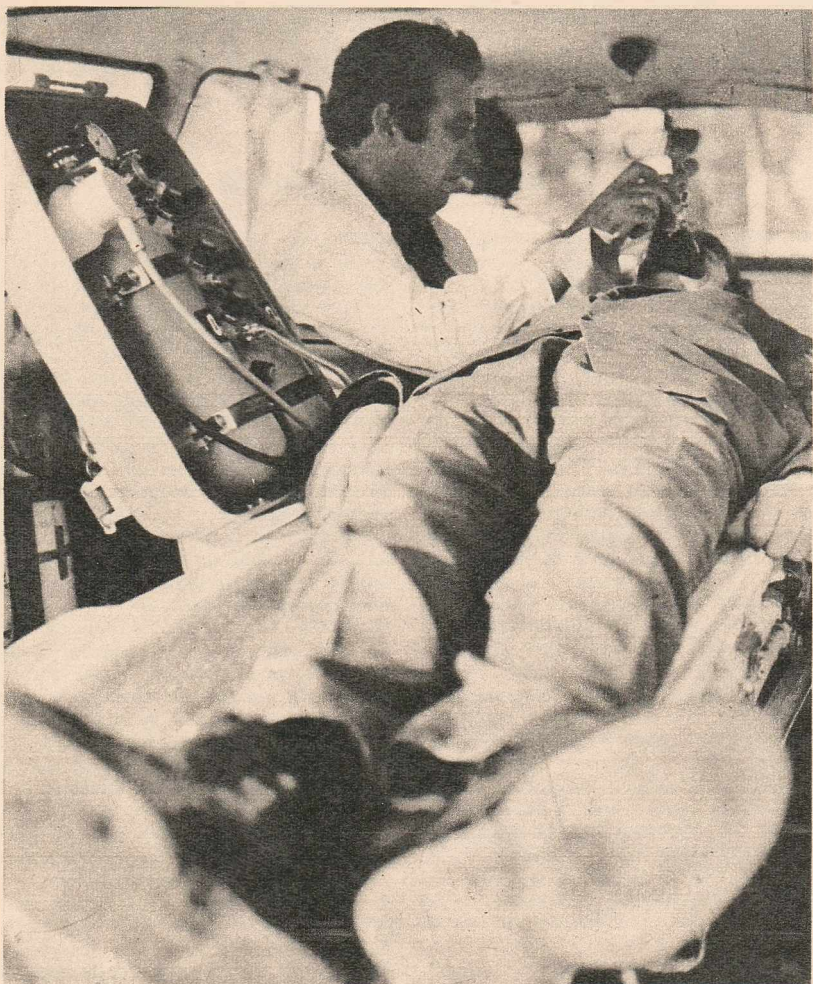
5 500 la 6 000 metri. La 4 100 metri, vegetația încetase. Ca și apa. Urcă între piatră și cer. Între stîncă rece și nimic. Sparg, din cînd în cînd, un ciob de gheață ca să-și potolească gurile uscate. Noaptea se simt deja colții Musonului. Începe să ningă. Prima ninsoare a sezonului. În cort nu se doarme. Neliniște. «Mai plecăm, nu mai plecăm?». «Reușim, nu reușim?» Vin zorii. E ziua a șasea. Hotărîtoare. Iarăși la drum. Numai cu aparatele de fotografiat de gît și cu stegulețele cu tricolorul românesc în buzunare, legat de crîmpeie de lemne de bambus găsite pe munte. părăsite de cei ce n-au izbutit înaintea lor. Urcă. Se cațără. Se înfig. Se înclătează. Un pas și încă un pas mai sus. Creasta, o muchie ascuțită ca o lance, alcătuită dintr-un șir de turnuri stîlcoase, se lasă nemaipomenit de greu cucerită. Șapte ceasuri de urcuș pentru 843 de metri. Și pe 26 august 1975, orele 14,30 ating vîrfurile. O calotă de gheață care începuse să se acopere de zăpadă. De zăpadă albă, moale, pufoasă ca la noi, acum, în Bucegi. În sfîrșit, umănă! Dar nu-i timp de reverie. Nici măcar să-ți tragi sufletul. E furtună de zăpadă, și ceață, și negură. Și Musonul ustură. Sparg gheața dură, gheața ce pare de o vîrstă cu eternitatea, și înfig tricolorurile, pe care le ancorează cît se poate mai bine, ca să dureze, și gata, înapoi. Un sfert de oră a fost o vesnicie, acolo, la marginea infinitului. Pleacă repede să nu se șteargă urmele. Ca în basme. Alpiștii știu că urcușul înseamnă o treabă numai pe jumătate. Mai rămîne să cobori. E la fel de greu, dacă nu mai greu, mai periculos. «Cînd s-a

Un ultim bivouac înaintea cuceririi crestei Koh-é Bandaka.

locurile prin care a trecut, de la istoria lor la psihologia locuitorilor și popoarelor respective, de la etnologie și folclor la capodopere ale artelor culte din țările prin care a trecut. Este prietenul tinerilor și copiilor, colaboratorul a numeroase case de cultură și cluburi din județul Brașov, ba și din alte județe, vorbind cu un har nemaipomenit despre aceste impresii. Speră că succesele, pe cont propriu, din Turcia (escaladarea celui mai înalt munte din Anatolia Centrală, Ercyes- 3965 m, în 1970), din Iran (atingerea Demavand-ului — 5 671 m, cel mai înalt din Iran, în 1973), ca și reușita din Pamir, fiind unul din cei doi români care au atins Pik - Lenin, la 7 134 m, cel mai temerar vîrf din lanțul Trans Altai (ca reprezentant al țării noastre în expediția internațională organizată de Uniunea Sovietică, în 1969), vor convinge Federația română de alpinism să-l ajute în efectuarea unei expediții în Himalaya, în cei mai înalți munți de pe Terra, visul oricărui alpinist. Atingerea piscurilor lor contopindu-se cu simbolul aspirațiilor umane.

CICI IORDACHE ■

Fotografie de EMANUEL TÂNJALĂ ■

SĂNĂTATEA NOASTRĂ PE PATRU ROȚI

● Pe strada Eminescu nr. 226, unitatea de timp cu care se iau deciziile este secunda. ● 35 de medici, 80 de asistente sanitare și surori, 200 de șoferi și 160 de mașini stau în permanență de veghe. ● Uneori, o glumă proastă făcută la 061 poate costa viața unui om! ● În 1975, mașinile stației au parcurs cinci milioane de kilometri!

Până la 7 ianuarie, ora 12,30, la Stația de salvare a municipiului București se înregistraseră exact 7 057 de solicitări, numărând din prima zi a anului, ceea ce vrea să însemne, socoteala fiind la îndemina oricui, o medie de o mie de cereri în douăzeci și patru de ore. Telefonistele, care la ora vizitei noastre lucrau șapte, trei pupitre rămânând goale, au completat fișele, le-au așezat pe banda rulantă, medicul coordonator le-a primit la dispecerat, le-a studiat preț de câteva secunde, secunda fiind unitatea de timp cu care se iau deciziile la Salvare, a hotărât cine să plece în teren, le-a înmănat dispecerei care, prin telespeaker, a chemat mașina următoare la scară. Am cronometrat de la dispecerat și am cronometrat așezându-ne noi înșine în postură de solicitanți, în medie la trei minute după primirea apelului telefonic o mașină cu cruce roșie a ieșit pe poarta modernului imobil din strada Eminescu, pornind în ajutorul unui om.

Oricum am lua-o, problema promptitudinii este prima între preocupările oamenilor de la Salvare, chemați de cele mai multe ori la căpătușii unui om pentru care nu contează numai tratamentul, ci pentru care contează adeseori secunde, ba chiar și fracțiunile de secundă. Din acest

punct de vedere, Salvarea își face pe deplin datoria, ne-am convins singuri, ne-am convins oamenii cu care am stat de vorbă însoțind mașinile stației, ne-a confirmat-o firavul dosar cu reclamații pe adresa unității, trei hirtii ridicând pretenții ciudate, dacă nu chiar ilare, cum ar fi aceea de a vedea în fața casei, după solicitarea ajutorului, o autodubă, în locul unei Dacii.

Pentru a demonstra că promptitudinea nu este la Salvare numai o lozincă, chiar dacă se află trecută pe un perete de la intrare, «Promptitudinea este deviza noastră», ci o realitate, ne vom permite să argumentăm cu câteva exemple concrete, scoase din fișele de înregistrare. Maria Găițaru, 57 de ani, domiciliată în bulevardul Gheorghe Gheorghiu-Dej, numărul 3, a solicitat Stația la ora 17,40. La 17,50, doctorul Nicolae Cliepe, de opt ani muncind pe mașinile cu cruce roșie, a sosit la bolnavă, a consultat-o, a pus diagnosticul, edem pulmonar acut, hipertensiune arterială și stenoză mitrală, procedând imediat la intervenția cea mai adecvată. Singerare și injecții intravenoase cu Furosemid, Lamatozit C și Papaverină. La 18,30, bolnava se restabilise și orice pericol fusese înlăturat. Din sectorul 5, de pe strada Aleea Straja 11, pensionarul Puiu Stănescu a format 061 la ora 10,30

dimineața, simțind că inima îi bate prea repede. După un sfert de oră, diagnosticul de tahicardie paroxistică supraventriculară fusese determinat de medicul Salvării, cu ajutorul electrocardiografului mobil. După injecțiile de rigoare, bolnavul s-a liniștit, s-a procedat la executarea electrocardiografiei de control, măsură de prevedere înaintea unui eventual infarct, iar la 11,30 mașina Salvării, chemată prin radiotelefon, se îndrepta către un alt apel, pe strada Griviței unde, cu aceeași promptitudine și cu aceeași atenție, au fost acordate îngrijirile necesare Anetei Constantin. La 12,10, fișa de solicitare numărul 5509 fusese completată și cazul rezolvat.

La Salvare, douăzeci și patru de ore din douăzeci și patru este o circulație a mașinilor și a oamenilor permanență, un du-te-vino neconținut, dar organizat cum se cuvine, științific chiar, punând la socoteală faptul că nu o dată mai multe mașini își așteaptă rîndul la intrarea sau ieșirea din curte și că unele nici nu mai ajung să se înșire la rînd, primind comenzi prin radiotelefon și încrucișînd orașul după nevoile bolnavilor. Pe fiecare echipă, termenul acesta înlocuindu-l aici pe cel clasic de schimb, funcționează un medic coordonator și mai mulți medici de teren, în medie patru dispecere, cadre sanitare și șoferi după necesități, necesități care sînt, desigur, mai puțin ale stației și mai mult ale oamenilor care formează 061, așteptînd sosirea mașinilor cu cruce roșie. În urmă cu cîțiva ani, ne spunea doctorița Antoaneta Zîncă, medicul coordonator din noaptea Anului nou, se mai putea vorbi despre perioade de vîrf în munca Salvării și despre perioade mai liniștite în care, după gripele de tot felul ale iernii și înaintea enterocolitelor și insolajilor verii, personalul stației mai găsea răgazul citirii unui ziar sau al împletirii unui pulover. De vreo doi ani solicitările sînt la fel de numeroase pe parcursul celor 365 de zile, iarna, primăvara și așa mai departe, promptitudinea și buna pregătire profesională a lucrătorilor din strada Eminescu izbutind însă să facă față cu bine tuturor cererilor. Dacă toate apelurile ar fi serioase, lucrurile ar sta, cu siguranță, și mai bine, dar se mai întîmplă, din păcate, și destul de des, ca oamenii să cheme Salvarea pentru o durere de mîsea sau pentru o sperietură, punînd personalul stației pe drumuri inutile, drumuri uneori foarte lungi, de vreme ce stația deserveste și comunele de subordonare ale Capitalei; Roșu, Chiajna, Dudu, Pantelimon, Rudeni, Glina, Jilava, Bobești și așa mai departe, de unde o mașină chemată inutil reîntră uneori în bază după o oră. O oră irosită, care ar fi putut foarte bine fi exploatată în interesul unui bolnav neînchipuit. Dar nu acesta este lucrul cel mai rău din activitatea Salvării. Mai sînt abuzurile și farsele. Mai sînt oameni care telefonează de trei ori într-o zi, știind că de fiecare dată va veni alt medic, ceea ce le va permite să-și facă o idee mai exactă despre afecțiunea lor, primind trei rețete și, eventual, mult doritul concediu medical. La fel procedează și cei care urmăresc cu orice preț o internare, deși sînt căile, legale și deschise oricărui solicitant, de a primi asistență într-unul din spitalele bucureștene. Întrucît stația are obligația, statutară, de a răspunde oricărei solicitări, nu de puține ori mașinile se opresc din cursa lor contracronometru la adrese indicate în glumă. Există, din acest trist și antisocial punct de vedere, câteva exemple celebre în istoria necrisă a Salvării bucureștene. O adresă din Baba Novac, unde trimitea mereu Salvarea fostul soț al unei locatere, încercînd, probabil, o răzbunare stupidă. Din strada Lacul Greaca, numărul 10, stația a fost chemată de zeci de ori fără sens. În 25 decembrie, își aduce aminte Antoaneta Zîncă, s-a solicitat o mașină pentru o naștere, iar la adresa respectivă a fost găsită o bătrînică de vreo 70 de ani și, în curte, cîțiva adolescenți băuți făcînd haz de necaz.

Nu se poate scrie despre activitatea Salvării, despre munca plină de răspundere și pasiune a celor treizeci și cinci de medici sau a celor optzeci de asistente și surori, despre promptitudinea lor pusă în slujba interesului public și despre întransigența cu care orice abatere profesională este imediat sancționată, cum a fost cazul oficianului sanitar Ilie Turcanu, retrogradat pe trei luni pentru culpa de a

fi acceptat banii unui pacient, nu se poate, zicem, întregi chipul activității oamenilor din strada Eminescu fără a vorbi despre șoferii Stației. Două sute la număr, avînd la dispoziție o sută șazeci de mașini din care o sută cincisprezece sînt dotate cu radiotelefon și mai mult de jumătate, ne asigură directorul Stației, doctorul Radu Tănăsie, sînt noi și în excelentă stare.

Fără să fie ușoară, cum ne spunea mai demult Iosif Cojanu, viața șoferilor de la Salvare are o doză de frumusețe în plus. Căci una este să conduci un autobuz, chiar dacă și aceasta este o treabă complicată, și alta este să salvezi viața unui om. Marea majoritate a șoferilor de la Salvare, Ion Popovici, Grigore Motcă, Marin Bombu, Ion Bucică sau Dumitru Macavei, ca să înfățișăm doar cîteva nume, se achită conștiincios de sarcinile lor, ridicînd prestigiul unei unități prestigioase. Numărul accidentelor comise de șoferii Salvării este în continuă scădere, nu s-au mai înregistrat ciocnirile, numai pe jumătate hazoase, din anii trecuți, cînd mașinile stației au izbit o cisternă de lapte sau au rămas în pană în intersecția de la Universitate, dar pagubele produse de conducătorii auto-de aici, în complicitate cu alții, s-au apropiat în 1975 de o sută de mii de lei. Doar rostită cifra aceasta ar avea darul să înspăimînte. Dar trebuie ținut cont că în decursul anului încheiat mașinile Salvării au străbătut pe străzile Capitalei mai mult de cinci milioane de kilometri, ceea ce vrea să însemne de o sută douăzeci și cinci de ori înconjurul Ecuatorului!! Datorată în mare măsură lipsei de atenție sau superficialității, unele dintre accidente se pot explica și prin starea tehnică uneori precară a mașinilor, pentru care piesele de schimb, în special lanțurile de distribuție și întinzătoarele de lanț, nu se livrează în conformitate cu nevoile, obligîndu-i pe gospodarii stației la fel de fel de improvizatii sau determinîndu-i să procure, mai mult pe simpatie decît pe cale legală, din fondul pieței.

Chiar dacă sînt nevoiți uneori să facă și douăzeci de curse în timpul unui schimb de zece ore, redus astăzi cu două ore față de anii trecuți, șoferii de la Salvare, toți cei cu care am stat de vorbă, sînt mulțumiți de munca lor și de rezultatele ei. În medie, după majorările și reasezările de retribuție din ultimul timp, veniturile lor au crescut, lunar, cu 228 de lei, chiar dacă, așa cum spuneam, lucrează cu două ore mai puțin ca mai înainte. În clipele de răgaz, în holul de la parter, ei privesc la televizorul «Astronaut», recent achiziționat, mulți dintre ei petrecînd noaptea Anului nou în locuințe mirosind încă a tencuială, șoferii asigurînd două treimi din numărul celor șaptesprezece lucrători ai Stației care au primit case noi în decursul ultimului an. Necazurile lor, căci există și asemenea sentimente, provin din alte direcții. În primul rînd de la denumirea străzilor pe care trebuie să parcheze și pe care Ghidul orașului, depășit, n-a ajuns încă să le includă. Apoi din graba, devenită obicei, a solicitanților de a indica adresa, «a treia stradă la stînga, de la complex», nu după poziția străzii, ci după poziția în care vorbesc la telefon, de foarte multe ori stînga fiind dreapta și invers!! Din neputința fabricii constructoare de a repara la timp și cum se cuvine stațiile de radiotelefon instalate pe mașini, cinci dintre acestea aflîndu-se la F.E.M.I. de multă vreme și fără nici un rezultat.

Acestea ar fi, pe scurt, preocupările și problemele oamenilor Stației de salvare a municipiului București, sănătatea noastră pe patru roți, pe care ne-am deprins s-o chemăm cînd avem nevoie și, uneori, cînd nu avem, formînd 061. Oameni îmbrăcați în alb, profesioniști capabili și conștienți, care fac pentru noi, judecînd lucrurile cu luciditate, mai mult decît facem noi pentru ei, grija permanentă a statului și a primăriei neputînd fi confundată cu superficialitatea sau lipsa de respect a unora dintre noi.

Pentru modul în care, ziua sau noaptea, iarna sau vara, aleargă ei către aceia dintre noi intrați în suferință sau, pur și simplu, puși pe glumă, glumă ce poate costa uneori viața unui om, lucrătorii Stației de salvare, santinele la ușa sănătății noastre, merită, sîntem convinși, stima tuturor.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

CRONICA SPECTACOLELOR

„ultima oră” a trecut

Mirabilă reacția exultantă a criticii în fața spectacolului «Ultima oră» de Mihail Sebastian. Nu, «Ultima oră» nu este un eveniment. Spectacolul nu depășește bunele intenții. Nu are geniu, nu strălucește decât prin una sau două interpretări actoricești.

Oricum, tentativa lui Valeriu Moiescu de a regla tirul replicilor piesei la epocă, de a fixa mai bine personajele în atmosfera tulburătoare a vremurilor de tensiune dintre cele două conflagrații e laudabilă. A supralicitat însă. Și textul a fost trădat până dincolo de limitele echilibrului, armoniei de construcție și inefabilului poetic. Când Valeriu Moiescu a vrut să spună mai mult decât l-a lăsat autorul, spectacolul a alunecat în vulgar. Prin urmare, transformarea directorului ziarului «Deșteptarea» într-un tip cu alură violentă de gang și a unui grup de gazetari într-o bandă de huligan, e o greșală. De ce? Pentru că Mihail Sebastian nu prezintă redacția decât cu o nuanță de ironie subtilă, iar pe redactorii cu o vagă compătimire sau cu umor și dispreț ținând mai ales de maniera de a face presă. (Să nu uităm că și el a făcut presă!) Pe de altă parte, e inadmisibil să lăsăm publicului măcar pentru câteva ore impresia că jurnaliștii români dintre cele două războaie mondiale s-au scurs prin vreme ca niște derbedei cantonați la propaganda și la procedeele extremiste! Ca să nu mai vorbim că a-l pune pe Borcea să iasă

MELANIA CÎRJE, o actriță care joacă întotdeauna cu sufletul la gură.

în fața lui Bucșan încheindu-și slițul de la pantaloni și mestecînd tot timpul o scobitoare reprezintă abateri grosolane de la indicațiile autorului și chiar de la bunul-simț în relația directă cu sala de spectacol!

Pe de altă parte, îngroșarea tentei balcanice din personalitatea lui Bucșan, căruia i se mai spune și «conul Griguță», nu i-a reușit lui Valeriu Moiescu pentru că este exterioară și inutilă. Vezi scena în care Bucșan e dezbrăcat pînă la papuci de valeții săi (gorilele sale) ca un boier în salonul său etanș, capitonat, și cînd primește damigenele de vin (ca un fel de peșcheș) de la ministrul instrucțiunii publice. Exagerări bune pentru repetiții fără public sau pentru convorbiri particulare.

Ciudat cum revin la anumite intervale de timp, aproape ciclic, anumite piese în atenția opiniei publice, ca să dispară din nou pentru un alt interval de timp și să pătrundă în anonim. Cine și ce anume le jonglează destinul? Greu de spus. «Ultima oră» revine în actualitate și de această dată prin valoarea de parabolă satirică a textului, prin viziunea regizorală racordată la evenimentele epocii și prin interpretare. Am văzut un profesor universitar Alexandru Andronic construit savant, prețios, cu grație și aplomb, cu detașare față de rol, dar și cu înțelegerea subtilă a mecanismelor care declanșează timiditatea sau reacțiile vehemente de auto-apărare în fața agresiunii vulgare. Interpretarea lui Marin Moraru e o lecție de artă vorbirii, de mișcare scenică, de psihanaliză și de geometrie dacă vreți. (Există o simetrie calculată în gesturile sale!) Eleganța sa academică, plină de stîngăcii și de poze ridicole îl caracterizează perfect pe Andronic, profesorul distrat și plictisitor, cu șase studenți în amfiteatru, jenat mereu de propria sa imperfecțiune, de lipsa de farmec imediat a prezenței sale printre oameni.

George Constantin în Grigore Bucșan a fost magistral în actul întâi, convingător în actul doi, stereotip în actul trei. (E parcă incomodat de indicațiile de regie.) Dar George Constantin e ideal ales în rol. Eforturile interpretării au mers exact în sensul experienței sale scenice, e masiv, cotropitor, autoritar, implacabil ca oțelul «Bucșan». Cu toate acestea, nu s-a depășit pe sine. O performanță stabilește Ștefan Iordache. Masca meditată și prelucrată cu înclinație spre grotesc ne-a făcut să ne pierdem cumpătul. Pur și simplu nu l-am recunoscut în rolul directorului de ziar. Desigur, Ștefan Iordache este un actor de excepție. Din păcate aici e greșit îndrumat de regie. Compoziția sa e forțată, e greoaie, cere un efort imens de mistificare a trăsăturilor naturale ale actorului, efort care îi poate aduce prejudicii. Ne așteptam să găsim în interpretarea sa un personaj elastic sau în orice caz cu priză imediată la schimbările de situații, un înfrînt abil și escroc, o lichea cu ștaif, dar care să nu-și trădeze caracterul de la prima vedere. Melania Cîrje e bine instruită. Joacă rolul unei tinere femei care știe ce vrea, isteată și obraznică pînă la scandal. Melania Cîrje realizează într-o distribuție grea unul din cele mai profunde roluri din cariera sa. Discutabilă rămîne interpretarea șarjată din ultimul act, cînd și se pare ridicol că un rechin ca Grigore Bucșan nu ghicește strategia tinerei femei care-l păcălește suflîndu-i fum de țigară în față. Plastic, expresiv, dezarmant de firesc Sandu Sticlaru în rolul secretarului general de redacție. Savuroasă prezența lui Dodi Cayan-Rusu-Bun Ion Pruteanu. Veridic Ion Siminie. Pitoresc Ion Punea. Colorată Camelia Zorlescu. Interesant Petrică Popa. Foarte slab Daniel Constantin (băiatul cu cafelele) ș.a.m.d.

Decorul (semnat de Paul Bortnovski), migălos și înghesuit, certificatul unei fantezii filtrate prin ochelari și al unei scrupulozități de recuziter!

Și astfel a trecut ora «Ultimei ore».

A. DOHOTARU ■

CRONICA T V

un dosar care se amină

O femeie în vîrstă, mamă și soție, cere ajutorul Autorității tutelare a Consiliului popular din Gălăteni pentru că fiul ei, nora și soțul o insultă, o bat (că e nevoie să fie internată în spital) apoi o țin încuiată în casă, o persecută pentru faptul că ea, mamă, îi ajută și pe ceilalți copii ai săi (după cum spune o rudă apropiată). Femeia se plînge autorităților locale, dar nimeni nu se grăbește să apere pe această bătrînă de brutalitățile fiului, norei și ale soțului. Dreptatea se amină. Se compun scrisori pline de indignare, se discută în ședințe, se caută soluții, în timp ce ciomăgarii își impun punctul de vedere asupra unei femei de peste 60 de ani, fără să se teamă de nimeni. O fi sat fără ciini acolo, n-or mai fi oameni în Gălăteni care să știe ce înseamnă respectul pentru părinți, pentru bătrîni? Se încalcă legile scrise și nescrise ale omeniei, ale civiției și gălățenii chibzuiesc îndelung ce și cum să facă? Se trimit în schimb sesizări la televiziune. Un reporter TV se deplasează acolo, și vedem pe ecran, în negru și alb, cum bărbați în toată firea stau la poarta ciomăgarului, care nu vrea să dea socoteală nimănui. El, Măntescu fiul, patrulează cu parul în mină prin curte păzindu-și mama încuiată în casă ca nu cumva să sufle vreo vorbă, iar televiziunea îl filmează printre scîndurile gardului, invitîndu-ne în final să ne comunicăm în scris părerea despre acest caz. Să fim serioși! Nu de sfaturile noastre are nevoie bătrîna care stă sub cheie. Șeful Autorității tutelare, filmat de aproape, din față și din profil, spune cuvinte pozitive frumos în fața aparatului de filmat, fără să fi rezolvat încă nimic. Primarul bucălat stă la poarta bătașului și dă interviuri. Nu vedem și nu auzim însă, în tot reportajul, bătrîna care a cerut sprijin. Și nici opinia tîranilor care, inexplicabil în reportaj, nu intervin cu binecunoscutul lor simț de dreptate și omenie. Fiul, dacă asemenea creatură se poate numi fiu, nu poartă să explice nimic (ce-ar putea explica?), el amenință, iar ceilalți tremură. Că altfel nu s-ar explica

pasivitatea... Cei care răspund de bunul mers al comunei dau interviuri, își fac publicitate, iar reporterul se mulțumește să-i filmeze pe toate părțile. Un ziarist, fie el de presă scrisă, vorbită sau filmată, știe că trebuie să fie un om de atitudine, care nu poate să vadă abuzul și să stea cu mîinile încrucișate, relatînd faptele rece, «profesional». Cunosco un caz cînd un ziarist, pornind de la o scrisoare în care se arată situația dramatică a unui orb ce conviețuia în condiții extrem de grele cu o femeie irresponsabilă care îl chinuia profund de infirmitatea lui, a fost atît de impresionat, încît nu a putut scrie nimic. În schimb, a umblat pe la toate organele și organizațiile de care depindea acest caz și nu a avut liniște pînă ce nu a rezolvat favorabil. A rezolva nu cred că înseamnă acolo, la Gălăteni, a vorbi la nesfîrșit, a cere sfaturi și parafaturi, a tergiversa. A rezolva înseamnă a găsi soluția, a face, iar în cazul de față mă mir cum gospodarul din comună nu au găsit cu cale să-i arate progeniturii ce înseamnă respect pentru părinte, ce înseamnă a trăi printre oameni. Altfel, paradoxal, se poate crede că asemenea atitudini sînt tolerabile, că cine nu vrea să fie în rînd cu oamenii n-are decât să dea de lucru celorlalți care nu au alte treburi decât să stea la poarta alde Măntescului. Reporterul avea prilejul să determine și să filmeze o opinie, dar a filmat un gard, trecînd astfel pe lângă adevărata gazetărie. *

Serialul «Ascensiunea omului», alături de emisiunea «Aventurile cunoașterii», completîndu-se reciproc, dau o imagine amplă despre tainele lumii, explicînd cu mijloacele științei, a ultimelor cercetări, spectacolul vieții. Peliculele atrag atît prin informația pe care ne-o oferă, cit și prin inedit. Căutate de toate categoriile de telespectatori, dar mai ales de tineri, aceste emisiuni vin să formeze, să completeze imaginea amplă, adevărată, despre fenomenele naturii.

COMAN ȘOVA ■

CRONICA MUZICALĂ

o premieră corectă și...ne semnificativă

Ultima premieră a Operei din București a fost ne semnificativă. După *Hamlet*, spectacol care are nevoie de un public tînăr, entuziast și capabil de atașament față de muzica modernă, după *Spartacus*, baleț semnificativ din păcate doar pentru o anumite tendință de a aglomera repertoriul coregrafic cu spectacole masive, explozînd la nesfîrșit aceleasi mijloace de expresie îndelung uzitate (și uzate), premiera operei *Andrea Chénier* nu spune mare lucru. Înțelegem că este vorba de întregirea repertoriului așa-zis clasic cu o operă veristă, singura care se mai cîntă din creația compozitorului post-mascagnian Umberto Giordano. Dar este această operă absolut necesară acum? Spune ceva montarea ei despre înnoirea mijloacelor de expresie la Operă?

Din păcate, spectacolul regizat de Hero Lupescu e tern, obositor, nu are strălucire, nu are viață. Corul și orchestra nu se abat prea mult de la această notă (dirijorul Cornel Trăilescu străduindu-se să respecte partitura), în schimb decorurile imaginare de Paula Brîncoveanu, greoaie și inexpressive, poartă, în ciuda «monumentalității», pecetea improvizatului. Și astfel, *Andrea Chénier* rămîne o premieră corectă dar ne semnificativă.

NICOLAE SPIRESCU ■

CINE, CE, UNDE, CÎND ?

De curînd am vizionat un spectacol emoționant la studioul Institutului de Teatru «Cînd scrie de Volodin. Promoția de actori care își încheie studiile de interpretare actoricească și de artă vorbirii anunță câteva talente autentice asupra cărora vom reveni mai atent într-unul din numerele viitoare ale revistei noastre. Semnalăm deocamdată regia inspirată în lucrul migălos cu tinerii absolvenți al profesorului Laurențiu Azimioară, actor reprofilat pe regie și pedagogie. Mai puțin inspirat ni s-a părut decorul și ambianta sufocantă, fără prea multă acoperire în intențiile autorului. Am ezitat multă vreme să vedem spectacolul «Scaua fără nume» de la Teatrul Giulești, nu datorită unor idei apriorice, ci pentru că nu ne

puteam împăca cu gîndul că talenții actori care sînt Dana Comnea și Sebastian Papaiani ar putea interpreta cu brio pe Mona și pe Miroiu. Să fim bine înțeleși: sînt în general actori care nu se potrivește, care nu se conjugă în anumite roluri și le pot rata. Am găsit mai potrivită noua distribuție anunțată de Teatrul Giulești. Am asistat însă la un spectacol care ne-a intristat. Am suferit și pentru că era sala aproape goală, am suferit și pentru actori, am suferit și pentru decor. Fără voia noastră ne-am amintit de trei remarcabili actori, Radu Beligan, Marieta Deulescu și Costache Antoniu, tripleta de aur a teatrului românesc, care a făcut din piesa lui Sebastian un spectacol al inefabilului. Păstrînd proporțiile, nimeni nu pretindea reeditarea acestui regal teatral. Elena Cernat este o apariție foarte apropiată de intențiile autorului. Prezența ei scenică, dezinvoltura, gingășia și statura au făcut-o să se apropie foarte mult de Mona. Florin Zamfirescu promite a fi un Miroiu apropiat și el de intențiile autorului. Dar deocamdată ei rămîn, pînă în final, doi străini în scenă, cu toate că nevinovăția profesorului Miroiu dispăre imediat ce o aduce pe Mona la el în casă. Poate cea mai nereușită scenă e aceea în care Miroiu o ia cu timiditatea pe Mona de mînă, pășește sfios și o duce în curte cu gîndul de a-i arăta că nici o stea nu se abate din drumul ei. (Este poate momentul cel mai frumos, este, poate, momentul cel mai cald din piesă.) Din păcate, Miroiu scîtează singur, vorbea mai mult sălii decît Monei care rămîne impasibilă, undeva în spatele său. Ar trebui, se înțelege, să vorbim și despre profesorul de muzică cu al său corn englez. Dar de la personajul lui Sebastian pînă de la Miroiu pînă la steaua necunoscută cu numele Mona. Regia artistică a spectacolului este semnată de Geta Vlad. ● La Circ, în «Carnavalul risului» sîntem trași pe sfoară! Pe lîngă o seamă de numere interesante ni se prezintă câteva surrogate de dresuri cu urși, porumbei și țapi sau capre îndărătnice, câteva aluzii la acrobațiile de altădată, câteva numere comice spumoase dar cam răsuflete. Ceea ce ni se pare revoltător este faptul că o seamă de numere anunțate în program, și care fac deliciul publicului, sînt uitate în cuștile animalelor! O amenție plină de candoare face ca prezentatoarele programului să nu-și ceară măcar scuze pentru aceste absente. Există încă prea mult amatorism la circ. Puțini oameni pregătiți și susținuți la un nivel onorabil subțirelele texte comice ale spectacolului. Se cere mai multă risipă de fantezie, o colaborare mai atentă cu oamenii de teatru și în special cu unii regizori înzestrați care pot înviora reprezentările circului și le pot ridica nivelul artistic și intelectual. Arta circului trebuie mai expresiv racordată la evoluția și la exigențele vieții.

A. DOHOTARU ■ și D. BÎRLĂDEANU ■

«Musafirul care n-a sunat la ușa» sau eșecul scontat al Teatrului de Comedie; fapt care nu poate trece decît parțial în seama IARINEI DEMIAN și a lui ȘTEFAN TAPALAGĂ.

Fotografii de Emanuel Tănjală ■

CRONICA FILMULUI

valabil oriunde și mai precis nicăieri

Lăsînd la o parte «Tată de duminică», amintiți-vă cite filme explorînd diferite zone ale actualității au considerat că și copiii fac parte din viața noastră? Copilului i-a mai rămas deci prilejul să se regăsească în puținele filme destinate vîrstei sale. Am spus «puține» — dar nu voi stăruî asupra cantității, rarefierea interesului pentru tematica specifică vîrștelor mici fiind un fenomen oarecum general în filmul contemporan, dar avînd adesea ca revers introducerea problematicii copilăriei în universul discuțiilor despre familie, despre relațiile interumane. Sigur, prichindeii au domeniul lor rezervat și eforturile singulare ale Elisabetei Bostan sînt o cauză la care s-ar putea alia și alți creatori. Dar cît privește copiii de vîrstă școlară — spectatori fideli ai sălilor de cinema, telefilii pasionați, care sînt, în fond, așa cum îi arată preocupările lor cotidiene, mult mai «maturi» decît îi consideră cineăștii, capabili să înțeleagă și să discearnă — cinematografia noastră continuă să-i trateze, din cînd în cînd, cu povestioare aventuroase, socotindu-i apti să reacționeze numai la emoția exterioară, la jocul spectaculos dar lipsit de orice fărîmă de idee.

Este și cazul recente premiere cu «Alarmă în deltă», o peliculă din filiera «Aventurilor lui Babușcă». Reclama «senzațională» cu «doi copii care înfruntă cîțiva profesioniști ai pistolului» ne situează deja într-o mentalitate de copilărie a cinematografului, confirmată, după viziune, de senzația tristă de a fi asistat la o demonstrație de sîngăcie jenantă. Aici, rezumarea «scenariului» ar fi ridicolă, iar despre falsitatea rolurilor rezervate maturilor nu merită a vorbi — cu atît mai mult cu cît actorii au înțeles de la început că li se cere să joace fără nici un pic de convingere. O să spuneți poate că într-un film de aventuri în care doi copii simpatici și curajoși se ocupă cu prinderea unui gangster sosit de peste hotare pentru a fura nu se știe prea bine ce comori, nu are importanță nici soliditatea și densitatea acțiunii, nici fixarea în caractere a personajelor. Atunci ce are importanță? Doar despre dramatism, despre suspense nu putem vorbi într-un film care putea dura 25 de minute dar durează triplu, fără cea mai mică fărîmă de tensiune și inventivitate, într-un colț de deltă ales parcă anume drept cel mai anost și inexpressiv. E drept, cei doi puști moată cu destulă dexteritate. Vorba «Voinicelului» — «cam sciîrîie, dar merge». Da, merge, din păcate. Numai așa un regizor care nu pune și nu-și pune probleme poate realiza într-un an două filme, oferindu-ne o nouă mostră de profesionalism modest.

Aventura, acțiunea exaltînd și educînd curajul, îndemînarea, devotamentul, place desigur copilului și rămîne un mijloc verificat de influențare a formării sale, dar cu o condiție — să o pui în slujba afirmării unor valori morale explicite. Serialul de televiziune pentru copii, una din cele mai răspîndite și eficiente forme de existență ale filmului destinat copilăriei, ne dezvăluie dealtfel, săptămînă de săptămînă, acest secret al lui Polichinelle; de la «Flipper» la «Daktari», de la «Năzdrăvanul Denis», și pînă la «Cireșarii», peripeția e întotdeauna cu subînțeles, ea îl îndrumă pe copil să accepte și să opteze, în acțiune, pentru un mod de viață, pentru o sumă de valori etice, ierarhizează și fixează pentru el aceste valori în funcție de importanța ce le-o acordă societatea. Tocmai această determinare explicită, impusă de exigențele societății în care trăiesc și pentru care se pregătesc acești copii,

este ignorată cu desăvîrșire în puținele filme consacrate lor, fiind înlocuită cu generalitatea incoloră a aventurii în sine, valabilă oriunde și mai precis nicăieri. Dacă cineăștii îi subestimează pe copii sau îi tratează cu aceleași tipare cu care au fost obișnuite generațiile fragede pe vremea lui Karl May e greu de spus, dar măcar o răsfoire a colecției revistei «Cutezătorii» le-ar putea oferi cîteva subiecte de film ascunse prin seriarele de benzi desenate sau prin informațiile curente din actualitatea pionierească.

Cu 20 de ani în urmă, un film scris tot de Petre Luscoș, «Nufărul roșu», se ambiționa, nu fără reușită, să abordeze la adăpostul unei acțiuni alerte multe probleme delicate ale formării tinerelor caractere. A fost nevoie de 20 de ani ca să facem un pas înapoi. Cît ne va cere, oare, pasul înainte?

EUGEN PATRICHE ■

CURIER MUZICAL

Adrian VOLOC — Brăila: Vom publica într-un număr viitor o cronică a dublului album al formației Phoenix, «Cantofabule». Cu această ocazie vor fi inserate și opiniile unor cititori despre valoarea discului **Faruc CASIM-GEALI** — Constanța: Ați fost acuzat de Florian Pittiș că ați scris «concert» în loc de «concert». Faptul acesta v-a creat o «indisponibilitate accentuată» și v-ați pierdut curajul de a mai scrie. Ei bine, regăsiți-l! Noi nu ne-am pierdut răbdarea. **Cornelia HĂLĂCIUC** — Brașov: «La Brașov, dacă nu te duci imediat să-ți cumperi miraculosul bilet (pentru un concert folk sau pop, n.n.) — ceea ce înseamnă cu o săptămînă înainte — atunci, adio muzică! Apoi, dacă reușești să capeti, printr-o minune, un bilet, și se pare că ai apucat pe Dumnezeu de picior! Ești fericit cu toate că știi ce te așteaptă: uși și gemuri sparte, nasturi ruși, un loc înghesuit în picioare». Astfel de situații nedorite se pot remedia printr-o organizare atentă în săli potrivite a cît mai multe concerte de muzică tinăra. Dar pe de altă parte spectatoriilor unor asemenea concerte trebuie să respecte normele absolut obligatorii de manifestare ale actului artistic, oriunde s-ar desfășura el: în sala de concerte, pe stadion, în sala de sport etc. **Vasile HU-LEA** — Bacău: Din păcate, nu posedăm programe ale concertelor susținute de **Enrico Macias** și nici fotografiile acestuia «minutat cîntăre», ori «tot ce se leagă direct sau indirect de persoana lui» pentru a vi le expedia. **Puiu BĂDULESCU** — Calafat: Există, într-adevăr, o «problemă» a orchestrațiilor în muzica ușoară românească. Dume-neavoastră doriți însă să avem și noi «faliții noștri», cum vă exprimați, care să orchestreze ca Barry White sau Stevie Wonder, astfel

MARGA BARBU, aceeași prezență marcată a scenei și ecranului româneș.

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

încît să fii «exaltat de ciupitul acela de corzi, de biziitul acela de moog sau de dublul la pedală al toboșarului, exact ca în piesele de succes din Occident.» Haida, de! Muzica pop românească, în tot ce are ea mai valoros, beneficiază de orchestrații într-o concepție proprie care nu are nevoie să imite orchestrațiile occidentale, de multe ori strict comerciale. Subscriem la ideea anunțării, alături de compozitor și de textier, a numelui orchestratorului. **Mircea PASCOIU** — Cluj-Napoca: Autorii versurilor la cîntecele respective cîntate de Mircea Vintilă sînt în ordine: Adrian Păunescu

(«Pămîntul deocamdată» și «Hanul lui Manuc»), **Mircea Vintilă** («Constantin și Veronica»), **George Coșbu** («Lordul John») și versuri populare, prelucrate de **Adrian Păunescu** («Mielul»). Din păcate, nu vă putem expedia discul lui **Mircea Vintilă**. Adresați-vă Electrecordului. **Alexandru DUMITRU** — Ploiești: Mulțumim pentru felicitări. (Mulțumim, de asemenea, tuturor corespondenților care ne-au scris și felicitat cu ocazia Anului nou.) Bineînțeles că membrii cenanclului Flacăra nu vor ocoli, după reluarea ședințelor, în anul acesta, nici orașul dume-neavoastră.

INSTANTANEE

IORGU IORDAN în liniștea bibliotecii

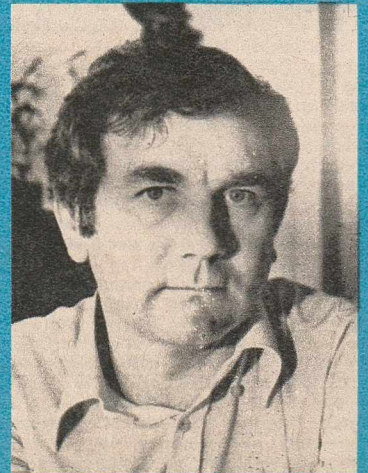
OSCAR HAN, un sculptor pentru eternitate.

BRUNEA FOX, decanul de vîrstă și de senzațional al reporterilor frenetici.

DUMITRU RADU POPESCU, prozatorul de frumoase realizări și mari resurse.

Fotografii de VASILE BLENDEA și ION PREDOȘANU ■

CIVILIZAȚIA ESTE RACORDATĂ LA UN IMENS CIRCUIT AL FRIGULUI

— Oamenii știu că la magazinele alimentare de unde iau ei, să zicem, lapte, există vitrine și dulapuri frigorifice. Acolo se păstrează rece laptele pe care ei îl cumpără. Nu toți știu însă că există un adevărat lanț al frigului, iar ceea ce observă ei direct sînt numai niște verigi ale acestui lanț. Prea puțini sesizează, de asemenea, că nu poate fi vorba numai despre lapte, mezeluri și așa mai departe, ci și de a conserva la o anumită temperatură — la 4-5 grade — singele necesar unei transfuzii!

— Sintem deci racordați la un imens circuit al frigului!

— Se poate spune așa. Lanțul acesta frigorific, frigul mare, frigul industrial — spre deosebire de frigul mic, casnic, al banalelor frigider — trece prin toate marile domenii ale activității oamenilor. Prin agricultură, prin industrie, transporturi, comerț, construcții, cercetare științifică.

După cum află de la inginerul Alexandru Cuc, directorul întreprinderii «Tehnofrig» din Cluj-Napoca, aici se fabrică aproape toate piesele lanțului frigorific în afara căruia o viață civilizată pare, astăzi, imposibilă. Cu aproape 500 de beneficiari, interni și externi, în fiecare an, fabrica aceasta produce agregate și instalații într-o gamă extrem de variată, de la cele necesare centrelor de recoltare a fructelor de pădure pînă la stațiile de condiționare a aerului pentru stațiile de calcul, și de la instalațiile frigorifice navale la containerele de transportare și conservare a singelui. O vastă rețea, puternic ramificată și destul de costisitoare,

dar atât de necesară!

Cum se face frigul?

După un procedeu, în principiu, simplu, unanim recunoscut și practicat ca atare de către toată lumea. Așa cum am învățat și noi, temeinic, la școală, la orele de fizică și de chimie, frigul se face cu ajutorul unui compresor — de diferite mărimi — și al unui agent frigorific: clor-metil, freon, heliu, hidrogen, azot. Compresorul vehiculează în instalație agentul frigorific și acesta, supus la comprimare și apoi la destindere bruscă, se răcește. Ceea ce, spus atât de simplu, pare într-adevăr simplu, este în realitate pentru cei de la «Tehnofrig» mai complicat. Căutările lor privind posibilitățile de extindere a ariei de utilizare a instalațiilor frigorifice și de raționalizare a consumului de energie al compresorului se întemeiază în primul rînd pe importanța covârșitoare a industriei frigului în producerea, păstrarea și transportul produselor alimentare, precum și în rețeaua comercială și cea a alimentației publice. Iar pentru cel care-l cunoaște, frigul rămîne un domeniu cu mari surse de neprevăzut, îmi spunea inginerul Desze Zoltan:

— După cum știți, majoritatea produselor alimentare consumate zilnic sînt soluții apoase sau suspensii. Avînd în vedere faptul că produsele acestea sînt alterabile, tendința generală este ca în timpul depozitării, pînă la desfacere, să fie păstrate calitățile lor inițiale: componenți volatili valoroși din punct de vedere biologic, calitate nutritivă, gust, aromă, culoare naturală etc. Una din căile

de prevenire a alterării produselor este conservarea lor sub formă de concentrate alimentare. Preponderență fiind apa, concentrarea urmărește, desigur, îndepărtarea acesteia. Pînă în prezent singurele sisteme de concentrare a lichidelor alimentare pe care le-am folosit noi au fost cele bazate pe procedeul clasic de evaporare. Pe lângă acestea a apărut însă și ideea concentrării prin frig (crioconcentrare), în urma căreia apa este separată sub formă de cristale de gheață. Se obțin, astfel, produse de calitate superioară, cu însușiri asemănătoare celor date de starea naturală a produselor. Utilajul de bază, răcitorul congelator, se fabrică la noi, și nu e necesară decît o adaptare a lui pentru a putea trece la producția de serie. Procedeul acesta, se poate spune, este cel mai nou cunoscut în lume.

Desigur, o țară își dezvoltă o industrie a frigului și în funcție de clima pe care o are. Dar criteriul acesta este totuși destul de relativ, întrucît industria frigului apare pînă la urmă în funcție directă de nivelul de dezvoltare a economiei unei țări și exprimă, în fond, însuși nivelul de viață și de bunăstare al oamenilor ei. Puterea frigorifică instalată care revine pe cap de locuitor reprezintă un indice de civilizație și intră ca o componentă semnificativă în prognoze și planuri de perspectivă. În țara noastră, de exemplu, se prevede triplarea, pînă în 1990, a spațiului frigorific. Creșterea — căreia documentele de partid îi acordă atenția cuvenită — se întemeiază pe necesitatea satisfacerii unor gusturi și exigențe din ce în ce

mai sporite și, în același timp, răspunde planificat, unui proces cu atât de multe implicații cum va fi o urbanizare masivă, mărirea numărului oamenilor ocupați în industrie, aglomerarea populației orașenești. Pentru că orașele presupun, mult mai mult decît în condițiile vieții de la țară, funcționarea aceluiași lanț al frigului de care vorbeam. Orașele se clădesc, în bună măsură, în privința alimentației lor, pe frig. Însumînd verigile lanțului frigorific, o iarnă uriașă, cu geruri năprasnice, pe care nici o primăvară nu le poate îmblinzi, stă în subsolul fiecărui oraș!

Dar frigul, cum spuneam, nu înseamnă numai alimentație. Prezența lui este necesară avînd aplicații și condiționînd chiar, uneori, bunul mers și eficiența unor activități de producție. În complicatele rețete ale industriei chimice, de exemplu, frigul este un factor tehnologic esențial. Oțelul însuși are nevoie pentru fabricarea lui nu numai de temperaturi extrem de ridicate, dar și de frig, în procesul de călire. Ne îndepărtăm, după cum se vede, foarte mult de banala sticlă cu lapte pe care o cumpărăm din vitrina frigorifică a unui magazin alimentar. Și ne îndepărtăm chiar mai mult dacă arătăm că frigul are un cuvînt de spus nu numai în construirea patinoarelor artificiale sau a mașinilor izoterme în care se țin, de la laboratoare pînă la cofetării, prăjiturile, ci și în problemele mari ale lumii, cum sînt poluarea sau energia. Condiționarea aerului în marile hale industriale, în acelea ale unei filaturi, de exemplu, dă și un spor de securitate muncii, prin faptul că reface aerul și-l aduce la limita normală a umidității și în același timp împiedică, acolo, deteriorarea firelor care într-un mediu uscat s-ar rupe atât de des. În altă ordine de idei, susțin specialiștii, îmbrăcarea unui cablu electric, într-un manșon de frig — cu heliu, de exemplu — ar avea ca urmare o spectaculoasă scădere a rezistenței cablului și, implicit, o la fel de spectaculoasă economisire de energie. Ducînd aceeași idee mai departe, ar fi de înțeles că masivele generatoare de astăzi, îmbrăcate și ele într-o cămașă de frig, și-ar micșora foarte mult volumul. Dar, în sfîrșit, acestea sînt probleme care «rămîn de văzut», probleme pe care și le pun specialiștii din întreaga lume și cărora tot ei le vor găsi, desigur, un răspuns.

Ceea ce putem spune deocamdată este că la «Tehnofrig» se lucrează cu aceeași sîrguință vara, cînd este cald, și iarna, cînd este frig, iar frigul pe care-l fac oamenii a ceea ce este dincolo de anotimpuri și dincolo de stările pulverizate prin lume din cînd în cînd de agențiile de presă, prin care ni se prevestește o nouă eră de glaciațiune. Ei nu contează, și noi, odată cu ei, nu contăm pe ghețari!

DUMITRU ELIADE ■

acostarea de persoane în scopul transportării ilegale a mobilei la domiciliu și jaful între etaje sînt cu desăvîrșire interzise

Intr-o brutărie, modestă de altfel, un afiș face ca singele să-ți înghețe în vine: «Staționarea în incinta unității este cu desăvîrșire interzisă». Tot atât de strict interzisă este și staționarea în interiorul magazinului «Căminul» din Piața Amzei, București. Afișe inutile, cum ar fi «Fumatul strict interzis» (cine fumează oare într-un magazin care desface mobilă?) sau ridicole «In caz de incendiu păstrați liniștea» mai există în magazinul pomenit și nu numai în acesta. În schimb, în fața unității, lîngă cei 30—40 de bărbați avînd pe umăr frînghie și în toată ființa dorința jafului, nu există nici un panou, nici o inscripție prohibitivă de genul «Acostarea de persoane în scopul transportării ilegale la domiciliu a mobilei și jefuirea lor între etaje sînt cu desăvîrșire interzise». Și ar fi cazul.

«Căminul» are clișiva angajați pentru transportarea mobilei la domiciliu, dar ei sînt și puținii, și puțin cinstiți. Stînd destul de puțin pe lîngă ei observi că sînt în gască cu aceia care nu sînt angajați, că prietenia dintre ei se întemeiază pe banul stors de la client. Chiar dacă ai șansa ca să găsești liberi oameni ai magazinului, în mașina cu mobilă și se vor urca și doi particulari pe care nu-i cunoști. Deocamdată. Pînă acasă, Răgălie Profir sau Constantin Didițel, căpetenii nelucronate ale lumii interlope din fața magazinului, te asigură liniștitor și cumva bășcălios: «Lasă tovarășu' șef că ne dai un pol, doi și ți-am pupat mina și ne-am dus». La etajul 2 începe o altă fază: «Dacă nu ne dai 500 nu te urcăm pînă la 4, unde stai». De cele mai multe ori oamenii dau și nu trebuie, cred, să explic de ce. Dacă nu dai și se pot întîmpla niște lucruri prea puțin plăcute; un particular dispere cu cuierul sau cu o noptieră. Vor fi aduse înapoi cînd dai suma pretinsă. Or, mobilă este cărată de așa manieră încît aproape plîngînd bagi mina în buzunar consolidînd-te pe moment cu proverbul potrivit căruia unde a mers mîia merge și suta. Oare? E limpede că ele merg în locuri diferite, dar din păcate în acele momente nu are cine să te apere. După cum bine se știe, în momentul de față în București transportatul mobilei la domiciliu a ajuns să coste suma care încep de la 1 000 de lei. De asemenea, cei care se mută spun că au plătit 2 000 de lei aceluiași particulari care atît iarna cît și vara, la prînz sau seara, pot fi văzuți în fața magazinului «Căminul» sau lîngă «Electronica» de pe bulevardul Magheru.

Din păcate, organele de miliție sînt destul de neputincioase în fața acestora. Nu există deocamdată un text de lege care să permită trimiterea acestora în judecată. Așa că amenziile ce li se aplică sînt plătite cu veselie și de cele mai multe ori pe loc. În legătură cu eventualele obiecții ale unora puși pe milă un soi de curier ai inimilor sfărîmate, citeva exemple:

Destul de recent, Constantin Didițel a cumpărat cu banii jos un apartament în chiar centrul orașului. Judecat conform Legii nr. 18 (obținerea de averi pe căi ilicite) a mai avut neșansa ca acasă, sub saltea, să-i mai fie găsiți 40 000 de lei.

Răgălie Profir, zis Mălăi-Mare, a organizat tot recent un botec care a ținut 3 zile și 3 nopți. S-au servit băuturi fine și mîncăruri alese, iar șeriful din Piața Amzei a declarat la terminarea ospățului că el e om cu obraz subțire și înțelege să suporte singur toate cheltuielile. S-ar mai putea scrie desigur și lucruri de acest gen și altele care sînt de natură să ni-i prezinte ca pe niște autentici borfași. Ogaru Gheorghe, de pildă, ședea într-o zi în fața magazinului. Așteptă să-i pice un client,

dar pînă una, alta din bloc de la un balcon a aterizat lîngă el o găină. I-a sicut imediat gîtul și a băgat-o sub palton. În cutia care adăpostește telefonul stației de Getax de acolo ei depozitează frînghiile cu care cară mobila, banii încasați și sticle cu băuturi. În momentul în care se ivește un «suspect» toate acestea dispar.

«Domnu' șef sînt născut și crescut aici, în Piața Amzei. O știu de pe vremea cînd mai erau pomi și camioane cu cai. Da, am avut și eu un camion cu cai. Pe urmă, ca să răspund la ce m-ați întrebat dumneavoastră, am lucrat 13 ani în cîmpul muncii și m-au scos la pensie cu 586 lei pe lună. Da, este adevărat că am lucrat puțin dar sînt grav bolnav de inimă și de ficat». În fața mea, Ștefan Belu, și el un vechi luptător pentru bani mulți pe spinarea noastră, a tuturor, arată ca de 50 de ani, deși în realitate are 67. Întrebat cine sînt șefii, cît se cîștigă pe zi la căratul mobilei tace cu îndărătnicie sau pur și simplu face pe prostul. Este limpede că tăcerea, acoperirea cu orice preț a aceluia care conduc operațiunile pe față sau din întuneric sînt legi de bază ale clanului de frînghieri din Piața Amzei.

«Mă credeți, nu mă credeți, dar eu lucrez la secția de energetică a Uzinei «23 August». Cîștig 2 300 lei pe lună și acum sînt în concediu. M-am gîndit și eu să mai lucrez nițel în perioada asta că un pol, doi nu strică la o casă mare ca a mea. Am șapte copii, domnu' șef. Uite, fata mea Elena este profesoară de română și de franceză și alți cinci au service. Cîți bani intră pe lună în casa mea? Așa, domnu' șef, 8 000 lei».

Deci ajutat de către stat, Vasile Didițel, frate cu Constantin și cu altul Marin, de asemenea frînghier, a crescut șapte copii, i-a dat la școală gratuit atît cît a vrut și cu toate acestea nu se simte cu nimic recunoscător acestei societăți. Are casa lui, cu patru camere, pe strada Kepler nr. 17 și stă foarte bine din moment ce se teme îngrozitor că îl voi da la «ilicite». Se jură că n-a văzut în viața lui marea și că nici nu știe măcar în ce direcție este Sinaia. Curierii inimilor sfărîmate cum le spuneam aceluia decizi să-și facă din mila gratuită buletin de identitate ar putea să creadă asemenea baliverne dar nici eu, nici căpitanul Mihalache de la circa 1 de Miliție, nici sectoristul din Piața Amzei nu credem nimic.

Intr-un caiet de școlar, sectoristul din Piața Amzei are scrise, cu stiloul și citeț, pe puțin 50 de pagini despre viața reală a acestor cavaleri ai frînghiei. Scrie de pildă acolo că în afara celor citați își mai fac veacul în Piața Amzei Ion Drăgușin, Anghel Mihalache, Tudor Constantin, Vasile Nefeu. Are de asemenea scrise amenziile ce li s-au dat, reclamațiile făcute împotriva lor de cetățenii jefuiți și cu aproximație sumele pe care le cîștigă patru asemenea asociați într-o zi bună. Uneori chiar și 3 000 de lei. În caiet nu scrie dar eu află că în timp ce milițianul, reprezentant al legii, avînd o misiune deloc ușoară stă la un capăt al Bucureștiului într-un apartament confort III, mai mult de jumătate din cei pe care el îi supraveghează stau în apartamente cu 3 și 4 camere, toate confort I și toate mai spre centru. Este un exemplu clar, aproape de domeniul absurdului de ceea ce poate să însemne lipsă de echitate. Iată, zilele trecute a venit la lucru tot în Piața Amzei și băiatul lui Marin Didițel. A absolvit pe banii statului o școală de șoferi dar refuză categoric încadrarea în muncă. Este limpede, sper, că nu stă în Piața Amzei din cauza pasiunii de a căra mobilă pe scări. Statul în Piața Amzei pe post de frînghier este comod și din alte puncte de vedere. Mulți dintre cei de acolo fug în acest fel de disciplina muncii, de pensii alimentare, de plata în rate a unor obiecte și de alte obligații. Este vorba deci de un mediu care infectează, este vorba de o lume față de care trebuie să fim necruțători.

EUGEN SECELEANU ■

■ Pentru Nicolae Rămneanu asaltul unei idei înseamnă următoarele lucruri: realizarea de către ferma numărul 5 a indicatorilor economici ai actualului cincinal încă din luna aprilie; obținerea de la fiecare vacă a 9,5 litri lapte zilnic; predarea la stat a 400 hectolitri de lapte în plus; interesul crescând al firmelor străine față de tăurașii de Liebling. Precizăm că Nicolae Rămneanu este șeful fermei 5 a I.A.S.-ului Liebling, unitate de elită din țară. ■ Starea șahului la Carei continuă să ridice serioase semne de întrebare. Selecționata orașului a fost învinsă de o echipă puțin cunoscută cu 9-1. Învingătorii celor din Carei sînt șahiști din Valea lui Mihai. ■ A avut loc și s-a bucurat de succes expunerea profesorului universitar doctor docent Ion Zamfirescu cu tema «Literatura și eternul feminin». ■ A sosit în comuna Bărbulețu, județul Dîmbovița, medicul Ion Stănculescu. Oamenii l-au primit cu mare bucurie și s-au decis, în cadrul unei adunări populare, să-i urmeze sfaturile. Unul dintre ele sună astfel: «Cit mai mulți prieteni, cit mai puțini bolnavi». ■ Dacă se întâmplă vreodată ca gateristul Gheorghe Hulaț să plece undeva, atunci o face fără grijă. Rămîne la gater Elisabeta Zlăvoc, una dintre puținele femei care practică această meserie. Lucrează de mai bine de 5 ani la U.F.E.T. Iacobeni, este harnică, pricepută și are o viață de familie ireproșabilă — căsătorită cu un coleg de muncă. ■ De mai mult timp, tinerele filatoare din Cîmpulung Moldovenesc sînt angrenate în competiția pentru cucerirea «brățării de aur». Preocuparea pentru ridicarea calității producției se situează pe primul plan. ■ Înainte ca 375 ani ca poetul Leonid Dimov să publice în revista noastră poezia «Baia» lua ființă pe meleagurile Sucevei comuna Baia. Aflăm că în centrul ei civic, care concentrează majoritatea obiectivelor social-culturale, au fost săpate câteva fîntîni publice ale căror acoperișuri sînt lucrate respectîndu-se specificul local. O comună frumoasă, o poezie frumoasă avînd numele de «Baia». ■ S-a găsit într-un troleibuz de pe linia 95 suma de 1 600 lei. Păgubașă, o bucareșteancă din str. Izvorul Mureșului. A coborît grăbită într-o stație fără a observa că nu mai are asupra ei poșeta cu bani și acte. Suma și actele i-au fost restituite prin I.T.B. Nu însă și poșeta goală fiindcă — aici e tot misterul — nu a mai fost găsită. I-o fi plăcut cuiva poșeta mai mult decît cei 1 600 de lei? Da. ■ Pe șoseaua Mihai Bravu din București s-a deschis un «atelier de încadrat rame». Pe cînd vor fi încadrate și tablourile? ■ Putem să ajungem pînă la vîrsta de 80-90 de ani? Iată o întrebare care a atras la Casa de cultură N. Bălcescu sute de bucareșteni, pensionari din sectoarele 5 și 6. Răspunsul dat de către doctorul A. Sandu este afirmativ, dacă: 1) ne păstrăm echilibrul psiho-fizic, 2) echilibrul moral și 3) echilibrul social. Și este în interesul lor să procedeze exact așa. ■ Aradul crește un oraș mai mic, în chiar interiorul său. E vorba de noul cartier de 2 000 apartamente, pe nume «Aurel Vlaicu», dotat complex, de la tinerete pînă la bătrînețe, de la grădiniță, adică, pînă la cinematograful, bibliotecă și policlinică. ■ Singurul fluture din lume cu aripile din dreapta cafenii și cele din stînga albastre se găsește la Dorohoi, în colecția Ioanei Andreescu. ■ În urmă cu 12 000 de ani, locuitorii din zona localității Moscu de azi (județul Galați) «importau» silex de la 300 km depărtare, din actualul județ Botoșani. Azi îl găsec aproape de casă. ■ În 1945 în Piatra Neamț erau 8 medici. Azi sînt 220. ■ La Muzeul ceasurilor din Ploiești bate secunda și deci trăiește încă ceasornicul lui Penes Curculan. Al lui Vasile Alecsandri încă nu. ■ Puteți pierde un leu pe secundă la jocul de noroc fără noroc montat în baraca «Tir sportiv popular» Căuzași, pe linia tramvaiului 19 din București. ■ Pictorul naiv Alexandru Savu a primit marele premiu al Expoziției artiștilor amatori din Capitală (Ateneul Român). Odată cu el au primit premii și alți pictori naivi. De unde se vede că naivitatea prinde și bine. ■ Tînărul Nicolae Găină, din Filipeștii de Pădure, împreună cu alți tineri au încercat să fure o găină împreună cu alte găini. Scrie chiar și la Gazeta de perete satirică a comunei. ■ La cofetăria «Crinul alb» din Buzău, ca dealtfel la toate cofetăriile din Buzău, nu se servește cafea, deși frumoase reclame anunță la intrare că da. Fetele care alcătuiesc personalul cofetăriei «Crinul alb» beau însă cafea și au amabilitatea să explice că, în ce-i privește pe clienți, există o dispoziție de sus ca să nu. ■ Cursa auto poștală din Căzănești face și oficiul de a transporta la gară personalul medical, contribuind astfel atît la văduvirea dispensarului, cît și la furia medicilor cînd soliciți o consultație în jurul orei 17. ■ La Alba Iulia, în plin centru, pe un afiș mare scris în culori se poate citi: «Luna preparatelor culinare cu vinzare va începe pe 1 ale lunii NOI». Tot la Alba Iulia, în incinta autogării I.T.A., pe un panou scris artistic, care se vrea «Mersul trenurilor», am citit «Rapidul DECE», sosește la ora 11,21 și pleacă la ora 11,23. «Dece» este nefelicita prescurtare a lui Decebal. În același oraș se poate cumpăra apă minerală «HEBE», imbuteliată în ziua de 17 august 1974. ■ În Drobeta-Turnu Severin, dacă vrei să servești o bere la terasa «Marinarul» (și nu numai acolo), îți sare în ochi un anunț cit se poate de caraghios «Nu servim în stare de ebrietate». Și adevărul este că ospătării nu servesc. ■ S-a pierdut suma de lei 100 000. Spre deosebire de cazurile devenite aproape clasice ea nu a fost găsită și predată păgubașului. Și nici nu va fi. Secția chimică Margina a Întreprinderii «Solventul» ridică anual circa 2500 tone marfă. Le ridică de la Lugoj — adică de la 40 kilometri distanță. Neînființîndu-se un punct de colectare la Margina, ce ar putea fi deservit de un singur om, se pierd, cum afirmam, 100 000 lei anual și nimeni nu-i găsește pentru a face un lucru frumos. Adică să-i predea păgubașului. ■ Ca de obicei, ploaie de anunțuri de genul: «Profesor experientă îndelungată, meditez matematici la orice nivel. Garantez reușita». A sosit timpul, credem, să se precizeze

de a cui reușită este vorba. A elevului sau a profesorului? ■ În atenția acelor care iubesc antichitatea: în Timișoara, la telefonul 14022 se vînd o statuete de lemn și o măsuță de fumat turcească. Lemnul din care sînt făcute amîndouă, se afirmă în anunț, este antic. ■ În rîndul cetățenilor majori ai țării a intrat un nou detașament de tineri din municipiul Satu Mare. Este vorba, altfel spus, de organizarea sărbătoririi majoratului, devenită deja o frumoasă, deci notabilă, faptă de viață, ce are loc în Satu Mare. ■ În același municipiu un fapt cu alte semnificații. Fiind împreună în oraș, Irina Tivadar și Szendrei Etelca, ambele angajate la spitalul județean, au mers cu iubirea atît de departe încît și-au pierdut în același loc și în același mod legitimațiile de serviciu. Le-au declarat, conform procedurii, nule, dar prietenia continuă. ■ Două fapte de seamă în viața comunei Turț: captarea izvorului Mihăiș și darea în folosință a primelor blocuri de locuințe ca la oraș. ■ Secția de saci de la Integrata Negrești-Oaș continuă să obțină rezultate remarcabile în producție. ■ Primul tren pornit în 1976 din gara Craiova a fost acela cu numărul 2091, avînd la bord pe mecanicul Nicolae Constantinescu și pe ajutorul său Pascu Palea. În același oraș, primul nou-născut este o fetiță al cărei nume urmează a fi stabilit de către părinții săi: Dalia Popa, operatoro telefonistă la Oficiul poștal din comuna Bistret, și Marin Gh. Popa, electrician. ■ În anul 1970, în comuna Celaru erau 11 televizoare. Azi sînt 76. Din această cauză strada principală, careia în 1970 i se spunea «kulița antenelor», a primit o altă denumire: «magistrala antenelor». ■ Potrivit unei tradiții, în chiar momentul care a marcat intrarea în anul 1976, Teodor Feier, directorul adjunct al Întreprinderii «Solventul» din Timișoara, a felicitat oamenii intrați în primul schimb. Printre ei, Pintilie Bunduc, N. Dumitrescu și Ion Bogdan, secția alcool etilic. ■ La Focșani, ceasul din turnul Primăriei continuă să întoneze din oră în oră un fragment din Hora Unirii. Tot așa de clar și de frumos ca și acum cîțiva ani o idee ingenioasă a unui meșter l-a făcut să cînte pentru prima oară. ■ «Sînt fost ciclist și doresc din inimă să se facă ceva și la Arad pentru acest sport pe care îl îndrăgesc. Am o foarte bună bicicletă pe care am s-o fac cadou primului ciclist din orașul nostru care va obține un rezultat mai de valoare». Așa declară Grigore Dună din orașul mai sus amintit. ■ Fără îndoială că unul dintre oamenii fericiți

este inginerul Valer Florea, de la «Emailul roșu» din Mediaș. Din cele 7 invenții ale sale, 6 se aplică în producție, eficiența lor economică fiind de 7 milioane lei. Extrem de modest, autorul a declarat că «Numele meu nu poate fi despărțit de numele colectivului». ■ Gheorghe Leica, șef sector la Întreprinderea forestieră Sibiu, n-a scris în viața sa nici o scrisoare și nici nu a primit vreo felicitare. Acum, în acest an, declară că ar fi trebuit totuși să felicite pe cineva și în scris. Este vorba de muncitorul Dumitru Pătrașcu care, spune Gheorghe Leica, s-a descurcat admirabil la construirea drumului Sadu-Muncel, dar mai ales la refacerea drumului de pe Valea Sadului în urma calamităților. Știind că în Sibiu există o întreprindere de unelte de scris pe numele ei «Flaro», în care secția de penițe are un loc bine stabilit, sperăm că Gheorghe Leica se va da mai vechiului obicei de a scrie celor dragi. ■ Fiind la capitolul scrisori, iată, în parte, reproducerea o foarte frumoasă declarație aparținînd locotenentului-major Dumitru Nistor din serviciul de circulație Sibiu: «Mai întii trimit o felicitare soției. Avem prea multe planuri ca să le pot realiza singur. Apoi celor apropiați, familiei, prietenilor, colegilor. Dacă nu uit, și șefilor, dacă nu sînt prea ocupat». ■ S-au împlinit 25 de ani de la înființarea căminului cultural din Veștem. Vocile vechilor coriști au îmbătrînit și ele. ■ Dacă nu știți, și se mai întâmplă, atunci vă spunem că pentru a vă potrivi ceasurile cu ora astronomică, în întreaga lume, deci și la Vinț și Bolintin-Vale, la ora 0,00 GMT s-a adăugat o secundă. În strînsă legătură cu aceasta anunțăm că 1976 este un bisect, deci luna februarie va avea 29 de zile. ■ Recent, șoferul Iosif Munteanu de pe autospeciala 31-Hd-4053 a fost găsit de către organele de miliție județene conducînd sub influența alcoolului. A fost amendat, iar permisul de conducere i-a fost suspendat pentru două luni. Peste cîteva zile, la miliția locală s-a prezentat Constantin Gașpar, tehnician cu transporturile la lotul din Oțelul Roșu al ICS Hunedoara, șeful direct al șoferului amendat. A spus că ei, conducerea lotului, îl vor premia pe Iosif Munteanu ca să-și recupereze amenda și ar fi destul de normal ca și miliția să-i restituie carnetul. Exceptînd faptul că totul este adevărat, socotim că orice alt comentariu este în plus. ■ Deși a lucrat la instalarea noii centrale telefonice din Caransebeș cu bune și frumoase rezultate, Pamfil Ciupe a fost înșelat cu suma de 15 000 lei de către un bărbat între două vîrste, om străin de localitate, cu numele de Ion Dumitru, născut, crescut și format, afirma acesta, în municipiul București. «Nea Pamfilie, odată cu

mine ț-au intrat în casă bogăția și fericirea. Împreună vom fabrica bani și neajungînd casa îi vom depozita și în beci și în pod, ba chiar și în magazia cu lemne. Ne trebuie doar niște matrice din import. Dă 15 000 de lei și pregătește o roabă ca să-i putem căra». Firește, afacerea a eșuat, iar faptul că la fel a pătît și pensionarul Petre Crăciun din Oravița nu-l consolează într-o mare măsură pe Pamfil Ciupe. ■ Peste foarte puțin timp și locuitorii din satul Pripileți vor asculta emisiunile stației de radioamplificare din comuna Bozovici. Poate ei vor reuși să înlăture cele două carențe din activitatea stației: absența criticii și tratarea superficială a problemei diversității. ■ La Oravița s-a încheiat cu bine concursul de țîc «Căluțul de fildeș». ■ Încă din anul trecut, din 28 decembrie, a fost dat ca disparut un porc mare, negru și cu pete albe. Proprietarul, Vilagi Alexandru din Ghimbav, este dispus să-l primească înapoi chiar și tăiat. ■ În satul Spiru Haret, comuna Bercești, județul Brăila, există, adică trăiesc doi bătrîni avînd fiecare cîte 84 de ani. Fiecare locuiește singur. Cu toate acestea, au focul aprins în sobă, apă pentru băut și spălat, și cu cine să schimbe o vorbă. 5 copii din sat îi ajută zilnic și aceștia, al căror nume nu-l cunoaștem, deocamdată, merită din plin stima noastră, a tuturor. ■ La întrebarea unui reporter «Ce elemente noi vor interveni în rețeaua prestațiilor de servicii?», vicepreședintele Uniunii județene a cooperației meșteșugărești Brăila ține neapărat să dea un răspuns care se caracterizează printr-un formalism care nu ajută nimănui. Iată-l: «Vom acorda și în continuare o atenție sporită promptitudinii și calității serviciilor pe care cooperația meșteșugărească le efectuează. În plus... La urma-urmei ce vrea să însemne acest «în plus»? ■ Gheorghe Sima din Ocna Șugatag este surprins furind așa, pe față, un costum de haine cu umerș cu tot din magazinul «Așchiuță». Întrebat fiind de o tînără vinzătoare de ce se pretează la așa ceva, omul răspunde aproape supărat «De ce mai scrieți pe firmă că e magazin cu autoservire?!». Într-o adîncă stare de derută, tînăra fată nu a știut ce să-i răspundă. ■ Tinere căprioare se uită zilnic la trenurile care aleargă în sus și în jos pe linia București-Ploiești. Sînt citeva din locatarele unei rezervații situate între Scroviștea și Periš. S-au adaptat și ele probabil civilizației; nu le mai sperie nici fluieratul locomotivelor, nici goana vijelioasă a acceleratelor. ■ Război corozivii. Pe acest front s-au aliniat încă 3 specialiști: dr. ing. Dimitriu-Vilcea, Dinu Teodorescu, chimist, și Gh. Petrescu, fizician, toți de la INCERC (Institutul pentru cercetarea construcțiilor și economia construcțiilor). Ideea lor? Crearea unor folii impenetrabile (fabricarea lor a și început la Suceava) destinate tapetării rezervoarelor de tot felul, chiar și a celor din beton. A sosit deci și timpul protejării betonului. ■ Lumea nu l-a uitat pe Anghel Saligny. La firșitul anului trecut, la jubileul Podului de la Cernavodă (împlinise 80 de ani) au fost găsite planurile și condicile de socoteli făcute de marele constructor. Acum, diverse obiecte personale ale lui Saligny pot fi văzute la Muzeul Căilor Ferate: ochelarii, călimara, fotografiile, în mai multe cuvinte, tot ce a putut supraviețui vremurilor. ■ Cum devii ospătar bun chiar și fără bacșiș? Dar o vinzătoare voioasă sau un bun cofetar? Iată citeva teme din concursul intitulat «Buna servire» (peste 3 500 de concurenți) organizat la Ploiești și în județul Prahova. Premiul special al Comitetului județean U.T.C. a fost acordat ospătarului Viorel Viciu de la restaurantul «Berbec» din Ploiești. Cu asemenea vicii sîntem de acord. ■ La Constanța se naște un cartier nou, cartierul Lăpușneanu. Pe vremuri, încă de la turci și pînă azi, aici era Oborul orașului. Mai demult, s-a aflat și asta, și o necropolă tomitană (dovedită prin prezența ceramicii pictate descoperite în morminte). Acum se înalță blocuri. Un mod de a se schimba fața lumii. ■ Disputele teoretice în pași de dans continuă. Ultima: spectacolul formației de dans a ansamblului «Chindia» intitulat «Simbioza», reprezentat pe scena Casei de cultură a sindicatelor din Ploiești în cadrul căreia se tratează, pe cale amicală bineînțelese, disputa dintre producție și cercetare. ■ Capitala are o nouă autogară. De data aceasta construită la una din importante ieșiri ale orașului: capătul șoselei Chitila. De aici pleacă zilnic 40 de curse și sosesc tot 40 deservind zeci de localități din zona Argeș-Dîmbovița. Așadar, cu autobuzul putem pleca și spre Pitești și spre R. Vilcea și Govora, Tîrgoviște. ■ Erupțiile de țîței și gaze au speriat lumea la începutul secolului. Primul care a reușit să le stăpînească, în 1912, a fost un român: inginerul Virgiliu Tacit. Documente în legătură cu viața și numeroasele invenții ale inginerului Tacit, recent achiziționate, vor fi expuse la loc de cinste în Muzeul românesc al petrolului. ■ Cite ceva despre nașterea orașului Tîrgoviște. Săpături arheologice efectuate recent în vechiul centru comercial al orașului au condus la descoperirea vetrei așezării, așa cum era în secolele 15 și 16. S-au găsit resturi de locuințe și puțin, foarte puțin dintr-o minăstire franciscană. Se apreciază așadar că fosta Cetate de Scaun n-ar avea decît vreo 600 de ani. ■ Gogoșile se fac și altfel decît clasic. La Ploiești o patiserie din centru le fabrică pe bandă rulată într-o mașină originală. Pe o parte intră aluatul, pe altă parte ies gogoșile. Numeroasele gogoșării din Capitală ori n-au aflat, ori o ignoră cu desăvîrșire. ■ Ultima noutate de la Uzina «Timpuri noi»: un motor diesel de 120 cai putere folosit pentru prima oară la punerea în mișcare a navelor. ■ Atenție națetiști! Regulamentul căilor ferate interzice jocul de cărți (pe bani) în tren. Nici măcar șepic sau tabinet. Cîteva infracțiuni au și fost sancționate nu demult pe diferitele linii.

Radio

FOAIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR. 91

brinză bună în burduf de ciine

Rotofeiu, rozul și drăgălașul X a fost purtat din primele zile ale existenței de o caravană de elogi și nedumeriri. Ce inteligent e el... Ce talentat e el... Din adorația familiei, a mamei, a tatălui, a numeroaselor mătuși, a valoroaselor tanti a fost trecut binisor-binisor în bratele adorației corpului didactic. Corpul didactic se entuziasma de talentele copilului, decretându-l, într-o bună dimineață, copil minune. Nu era prea clar în ce domeniu strălucea și uimea zâmbul, însă entuziasmul cadrelor didactice se împletea zdravăn și constant cu entuziasmul familiei și al rudelor apropiate.

Carierea rotofeului X nu a fost deloc simplă. Strălucia în foarte multe domenii. Cînta cu mult farmec la toate instrumentele, de la țambal pînă la orgă. Dansa cu dezinvoltură și vorbea limba engleză cu un surprinzător accent saxon. Nimic însă nu ducea pînă la capăt, nici limba engleză în care uimea pe toată lumea, nici exercițiile coregrafice care stîrneau entuziasmul exigenților și specialiștilor.

Tras de mîncă de atîtea talente nu știa încotro să se îndrepte. Trîndăvia avea și avantajul surprinzător că tocmai ea, sărăcuța, îi omologa talentul... Ei, cînd o să se pună el pe treabă, toate geniile actuale or să se ascundă în gaură de șarpe.

Trecură anii și brînză bună nu justifică așteptările. Și în fața acestui impas o rudă cu vederi liberale, venită în vizită din Rîmnicu Vilcea, sintetiză situația.

— Tu ești brinză bună în burduf de ciine.

Brinză bună în burduf de ciine, iată o problemă veșnic actuală. Sînt destui indivizi deasupra cărora plutește această apreciere, pe jumătate elogiu tandru, pe jumătate anatema și dezamăgire. Pornirea e întotdeauna sublimă și sfîrșitul întotdeauna lamentabil. Copilul pornește ca premiant și sfîrșește implacabil ca unul dintre cei mai originali repetenți. E inteligent foc, îi merge mincea, îi scapără mincea, îi duce capul, plesnește de idei, are o structură voltairiană, dar nu se știe ce se întîmplă pe parcurs, pînă la urmă bate cîmpii. Are întotdeauna pregătite fraze dintre cele mai demne și incoruptibile, și nu știi cum dracu, într-o secundă se trezește primind cu o înțelepciune filozofică o mită dintre cele mai drăgălașe. Gîfite de idei nobile însă obosind de povara lor, ca lovit de fulger, se vede contrazicîndu-le cu multă pasiune. Ridică tandru brațele spre trupul soției legitime și se trezește mîngîind-o pe alta, Rozalia, de exemplu.

Și toate aceste multiple cotcări sînt întîmpinate cu o modestă și timidă dojană maternă: Brinză bună în burduf de ciine.

TEODOR MAZILU ■

dați-mi un nume pentru băiatul meu

Ne-am cheluit o duminică întreagă pentru a găsi fiului nostru un nume pe măsură. Soacra mea a ținut morții să-i spunem Eulampie, după numele răposatului. Spirit mai modern, nevastă-mea s-a oprit la un nume combinat cu rezonanță de medicament: Norocel Alindor. Am decis singur: băiatul va fi trecut în acte ca și tat-so: Grigore I. Încropitu.

Ei bine, să vezi balamuc. Au început să curgă protestele de unde nu crezi și te aștepti. «Nu e de ajuns că ai purtat un asemenea nume, vrei să muți beleaua și pe capul bietului copil!» M-au vizitat la domiciliu rude apropiate, persoane cu gîndire profundă și sciatică declarată, a sosit să mi-o reproșeze în termeni eleganți administratorul de bloc, gunoierul și sectoristul. Am fost oprit pe stradă de doi filozofi, unul de stat și altul particular, am primit scrisori de protest din partea Asociației columbophililor, a C.A.P.-ului «Livada lui Mannix» și a Federației de surdumuși «Silence of Gold». M-a certat pe un ton colegial («Pînă la noi abaterii») directorul întreprinderii, am primit sfaturi de la primul amant al soției mele și încurajări de la cel de-al doilea. Mi-a scris cu creion chimic un amor din tinerete și cu pană de gîscă Napoleon Bonaparte de la Spitalul nr. 9. Am primit chiar și un cîntec satiric pus pe note de formația «Matache Dangers». Stați să ne înțelegem! Nu e vorba de «Încropitu». Nimeni n-are nimic cu numele acesta, nici cald nici rece, pe care familia mea îl poartă cu cinste din vremea străbunicului meu care s-a îmbătat la baia de aburi cu rom la gheață. Nenorocirea mi-a venit de la celelalte două apelative, Grigore și Ioan, «uzate, demodate, în contratimp cu moda și viitorul băiatului».

M-am prezentat la administrația blocului și am cerut cartea de imobil pentru a cerceta și lista celor mai recent născuți. Am aflat astfel că sînt colocatar, între altele, cu Radu Cojak Barbălată și Colombo P. Naftulie. Am coborît la subsol și, trecînd pe lîngă cabinetul particular de cosmetică, «The beautiful girl of Dămăroaia», m-am dus să-l întîlnesc pe mecanicul blocului, telespectator înfocat, căruia i-a născut de curînd nevasta doi gemeni, un băiat și o fată.

— Cum i-ai botezat, nea Fănică?

— Pe fată, Samantha, pe băiat, Buhoiu. Sînt la modă.

M-am hotărît să frecventez atunci lumea mondenă și am zăcut o noapte într-un bar, aici unde își duc veacul ospătari romantici cu Chevrolet hidramatic, pletosi sentimentali cu părinți rentabili și fețe dulci cu plata în rate. Am discutat de-ale zilei și de-ale nopții cu frații Beatles Popescu și tînăra California Turciru, cu Joe, Mary și Jacky, cu Teddy Pin-

tecosul, cu barmanul Costică Mc. Cloud și cu alți băieți și fete from Romania.

Instructive în acest sens mi s-au părut și unele emisiuni de muzică ușoară de la radio, unde prezentatorul se adresează marelui public cam așa: «Ascultați ultimul hit, în binecunoscutul stil soul, al band-ului Sweet Heart Average Comp. «On the road al agains»»

În sfîrșit, decis, m-am prezentat la ofițerul stării civile. I-am spus plin de năduf:

— Am venit să-mi treceti în acte numele și prenumele copilului meu de cinci zile. Băiatul se numește: Grigore, Ioan, Zaharia, Partenie, Vasile Încropitu!

— Mă rog, cum doriți. Vă rog acum numele și prenumele tatălui.

Am rămas cîteva clipe pe gînduri și am simțit cum mă trec toate nădușeliile: uitasem cum mă cheamă! Am zîmbit jenat, mi-am scoticit infrigurat sertarele memoriei și am izbucnit triumfător:

— Mă numesc Gregory John Încropitu, de profesie worker of Mic-Gros, Pacienței-street Nr 5.

...Doctorul mi-a prescris multă liniște, moare de curechi, zeamă de pălăgină, lapte covăsit și muzică populară românească.

LIVIU TIMBUS ■

ION DOGAR MARINESCU

liftul

În fine, slavă Domnului, s-a mutat și instituția noastră. Nu ne mai mutaserăm de jumătate de an; intraserăm chiar la idei: nu cumva ne desființează? Ei bine, nu numai că nu ne-a desființat: am fost instalați într-un sediu cum nici în vise, nici în filme, nici la televizor n-am văzut! Ce splendoare! Ce scări! Ce proporții! Ce candelabre! Cîtă arhitectură! Închipuți-vă un bloc cu 11 etaje, cu birouri mari, luminoase, cu coridoare lungi pe care strălucesc scuiptoare uriașe de alamă, cu extincitoare roșii, nou-nouțe pe care scrie «Nu atingeți! Proaspăt vopsit.» Dar ceea ce ne-a bucurat cel mai mult pe noi ăștia, funcționarii mărunți, a fost faptul că, în fine, aveam și noi la dispoziție un lift. În sediul vechi nu se pomenea un asemenea lux. Acum însă — altă viață!

Toate au mers minunat pînă cînd, într-o dimineață, a apărut în cabină un bărbat distins, palid, cu ceva hamletian în expresie, care ședea meditativ instalat într-un colț al liftului pe un mic scaunel. În fața lui, pe-o măsută metalică, puteau fi văzute: un cronometru, un ziar și un maldăr de fișe necompletate. Deasupra pe perete atîrna o tăbliță cu inițialele: SSTPL (Serviciul statistic — transport persoane lift). Procedura era următoarea: urcai în cabină, apăsați pe buton, tîrnăuți te-ntr-o cameră cu lehamite cum te cheamă, la ce etaj urci, cu ce scop, dacă ai copii etc. Tu răspundeai — el scria, numeroasă, indosaria, cifra.

Și totuși — cine știe? — poate ne-am fi obișnuit pînă la urmă și cu Hamletul nostru din lift dacă, în colțul opus al cabinei n-ar fi apărut o nouă figură. De data aceasta era un tip gras, cu reverele pătate de mîntreacă, un mîncău jovial care semăna cu Falstaff, te stropoa cu salivă cînd își debita bancurile răsufilate și-și mințea toate graficele cu grăsimea sandvișurilor. Avea și el deasupra capului o tăbliță pe care, de data aceasta scria: CCSPL (Centru de cercetări sociologice pasageri lift). Cabina liftului se strîmțase considerabil. Falstaff ne punea să completăm la repezeală tot felul de teste, ne bătea amical pe umeri, ne făcea confidențe și ne făcea o poftă nebulă de mîncare în timp ce Hamlet, enigmatic, nota, fișa, indosaria.

O nenorocire nu vine niciodată singură, iar două nenorociri nici atît. N-a trecut o lună că în lift se mai instală o persoană, un bărbat între două vîrste, nici gras, nici slab, nici enigmatic, nici jovial, dar care, în ciuda lipsei de înfățișare ocupa al naibii de mult loc cu aparatele sale. Era de la SSPL (Studiul psihotehnic pasageri lifturi). Călătoriile cu liftul deveniseră un coșmar Hamlet nota, Falstaff formă și te zorea cu chestionarele, iar psihotehnistul te dezbrăca, după care îți ciocănea reflexele, îți lua tensiunea, te-ntraba dacă nu ți-e frică de întuneric și ce-ai prefera drept cadou de ziua de naștere — o cratiță emailată, un cuțit de măcelărie sau un scaunel tapisat! Și-acum, să vă spun cinstiți: noi, funcționarii de la DBRS (oameni care am stimat întotdeauna știința), ne-am simțit cuprinși de indignare! Ce fel de știință e aceasta care vine și ne ia liftul, ce fel de savanți sînt acești inchișitori din pricina cărora, ca să ajungi bunăoară la arhivă, trebuie să prinzi încă de dimineață un loc la coada de la lift!

Toate acestea nu le spun de la mine, eu personal nu susțin de fapt nici una dintre părerile sus-amintite, dar cred că e bine să aduc la cunoștință ce se discută pe la colțuri, pe la bufet, pe culoarele DBRS-ului.

Într-o zi însă, venind ca de obicei la serviciu, am constatat cu uimire că în fața liftului nu mai e nici un fel de coadă! Radios m-am repezit la ușă, am deschis-o și... am încrăcit! O băgasem pe mîncă. În singurul colț neocupat al liftului trona o a patra persoană, un tovarăș impozant pe măsuta căruia nu se vedeau nici aparate, nici dosare, nici fișe, ci numai o

fotografie a Sophiei Loren în costum de baie, două telefoane și un ibric cu cafea. Am apucat să citesc în grabă tăblița «Coordonator SSPL», și mă pregăteam să fug cînd o mină zdravănă (cred că era a lui Falstaff) mă apucă de umăr și mă înghesu în lift. «Lăsați-mă!, am strigat, am treabă, tovarăși!». Era însă prea tîrziu. Liftul porni implacabil, începu să suie și să coboare, și sui și cobori așa vreme de două ore, pînă cînd inchiștorii mei se declarară satisfăcuți. Din ziua aceea intru prin poarta din dos, îmi car cu rîvnă dosarele la orice etaj e nevoie și ocolesc cu cea mai mare prudență această capcană a științei moderne care este blestematul nostru de lift. Zilele trecute un coleg năvăli în birou cu un ziar în mînă. Rînjind sardonice el ne citi spre nesfîrșita noastră delectare următorul anunț: «CENTRU DE STUDII ȘI CERCETĂRI LIFTURI CU SEDIUL ÎN CENTRUL DBRS CAUTĂ DE URGENTĂ PASAGERI VOLUNTARI.»

N-o să ne mai țină ei ocupat liftul multă vreme!

AL. MONCIU-SUDINSKI ■

RIDENDO

invitație

— Mă, îmi zice Mitică, tu tot ești burlac, tot n-ai pe nimeni. Vii disează la mine, că-mplinesc niște ani. N-ai nici un, vîi cu mîna goală, am eu de toate.

— Las la o parte toate treburile și obligațiile și mă duc. Sun și nu-mi răspunde nimeni. Tocmai atunci apare și el pe scările blocului, cu niște sifoane în mînă, gîfîind.

— Bine c-ai venit, zice, uitasem de sifoane, am împrumutat cîteva de la un vecin, du-te repede și le umple.

— Iau sifoanele, fug la sifonarie, le umplu și vin.

— Bravo, zice Mitică, îmi place de tine, știam eu de ce te-am chemat. Dă o fugă pînă la gară, la mesagerii, că mi-a venit o juma de porc de la Buzău, îl iei și-l aduci repede încoace, să-l băgăm la cuptor. Fugi, că-mi vin musafirii și ne facem de baftă!

— Alerg la gară, mă cert cu funcționarul respectiv pe bază că porcul nu era expediat pe numele meu, scot totuși carnea, caut vreme de o jumătate de ceas un taxi și fug repede la Mitică acasă. Cînd ajung, Mitică nu era. Aștept la ușă cu încă doi musafiri, vine și el peste un sfert de oră.

— Dom-le, ce gafă era să fac! Uitasem că mi s-a golit butelia de aragaz, noroc cu un vecin cumsecade. Ai adus porcul?

— L-am adus.

— Și de ce i-ai jupuit șoricul? De ce ești neam de tîrlă, de ce-mi strici cheful?

— Nu — zic — eu n-am umblat, mă jur, poate așa ți l-au trimis.

— Pe dracu! Mai bine taci și du-te.

— Unde?

— Cum unde? După vin. Fii atent: tu știi unde e cartierul Berceni, blocurile W și X? Dacă nu, ia harta asta a Bucureștiului și descuță-te cum oi ști, mie să-mi vîi cu damigeana de vin muscat de la nașu'. Hai, du-te, că s-a adunat lumea.

Noroc că fusesem inspirat: ținusem taxiul pe loc. Fug în Berceni, caut blocul W 7, scara E, ap. 354 și dau de nașul. Nașul nu-și prea amintește el să aibă un fin cu numele de Mitică, și chiar dacă ar avea, cînd i-a promis el o damigeană de vin muscat! În fine, reușesc să smulg damigeana și să fug cu ea. Cînd ajung la Mitică, acesta mă ia în primire de la ușă.

— Mă, dacă mi-ai adus vreun bors, pe cuvîntul meu că ți-l torn în ghețe. Măcar l-ai gustat?

— Nu, zic eu, îngrozit de spaimă.

— Îl gustă Mitică și noroc că-i place.

— Era să uit: n-am pline suficientă, sînt în pom, du-te și ia niște franzeluțe, să fie proaspete, că altfel îți le bag pe gît. Auzi, și fă rost și de niște murături, castraveci, gogonele, pepe-nași murați, țelină, ce-oi găsi, plus niște portocale la desert. Hai, fugi, că e tîrziu.

Mitică nu mă întrebă cum mă descurc, dacă am bani la mine, mă aruncă pe ușă afară. Cum m-am descurcat? Vai de capul meu! Zdrobit de oboseală, am mîncat o gogonea și am băut un pahar de sifon. Dar n-apuc să-mi trag sufletul, că mă ia Mitică din nou în primire.

— Auzi, tu crezi că eu te-am chemat ca să zaci aici ca o besniță? Vezi tipa aia în verde de pe sofa? E o verișoră de-a mea primară, a păgic săraca un necaz în plină maturitate, a lăsat-o lepra de bărbat-su, ia-o în primire, ocupă-te de ea, distrează-o, dansează-o, spune-i bancuri, fă-o să uite. Hai, du-te!

Și cînd a zis «du-te», mi-a dat un brînci de m-a crimis direct în brațele tipei în verde. Care atît a așteptat: m-a prins zdravăn în brațe și nu m-a lăsat din valsurii două ceasuri, după care m-a tras lîngă ea pe sofa și a început să-mi povestească viața ei, cum a fost ea o minune de copil și o splendoare de fată care gema de talente, dar care n-a avut pic de noroc în viață, că după ce-a rămas nemăritată pînă la treizeci de ani, i-a găsit Mitică pe unul care părea simpatic al naibii la prima vedere, intelectual și brunet, dar care, după cîteva luni, s-a dovedit o lichea patentată, i-a decimat toate economiile și s-a dus... Dar, mă rog, morții cu morții, viii cu viii, e adevărat ce i-a spus Mitică, în sensul că și eu sînt burlac și că aș dori să-mi unesc singurătatea cu a ei! Încerc să o liniștesc, dîndu-i de înțeles, cu finețe, cum că ne despart prea multe diferențe, una fiind cea de vîrstă, la care persoana sare ca arsă și începe să tipe ca din gură de sarpe cum că am jignit-o de moarte, ca un bădăran și necioplit ce sînt. Mitică vine, mă ia de guler și mă duce tîrș spre ușă, ca pe o cîrpă.

— Bine, mă nenorocite, după ce te chem la mine, să ieși și tu în lume, după ce te îndopi ca un spart cu de toate, îmi jignești și rudele?! Cară-te acasă, bețivule!

Ajuns în stradă, încerc să mă dezmeticesc: adică asta meritam eu din partea lui Mitică? Mă aud chemat de la balcon. El e. Fug înapoi, sus. Nu cumva nefericitul are remușcări și vrea să-și ceară iertare? Aș! Mă așteaptă în ușă cu sifoanele.

— Tot n-ai fost bun de nimic, du măcar sifoanele astea înapoi, casa a doua pe dreapta, suni la parter și zici frumos mersi. Șterge-o!

După care îmi include ușă în nas.

De-atunci nu ne-am mai văzut. Acum cîteva zile, cine mă sună? Mitică.

— Mă, zice, nu vîi simbăta seara pe la mine?

— Nu, zic, e ziua mea de naștere, am musafiri.

— Ce vorbești? Păi atunci vin și eu.

— Vino.

Abia îl aștept. Pe cuvîntul meu de onoare dacă nu-l pun să spargă lemne! O căruță, un vagon! Buturugi! Numai buturugi!

ION BĂIEȘU ■

RUBRICA MEA

pleiada în românește

Am salutat, în 1967, apariția într-un volum cuprinzător, de 450 de pagini, în Editura pentru literatură universală, a tălmăcirilor din marele poet francez al Renașterii, Pierre Ronsard (1524-1585), acea *Antologie lirică*, magistrat alcătuită de Alexandru Rally.

Criteriul de apreciere a unei traduceri, în proză sau în versuri, mi se pare că este la îndemina oricui: dacă poezia sau proza dau impresia, în necunoașterea originalului, că avem de-a face cu o bună literatură în limba națională, traducerea este excelentă. Același criteriu este tot atât de valabil și când cunoaștem originalul, dar resimțim aceeași satisfacție estetică și la citirea traducerii. Este ceea ce îi reușește lui Alexandru Rally, care a frecventat în tinerețe cercul Sburătorului și a publicat în 1925 culegerea de versuri originale, de caracter intimist, *Studente*. Îl suspectez că are în ser-tare sute de poezii originale și sper că într-o bună zi se va hotărî să le publice. Oricum ar fi (așa încheia de obicei bunul meu dascăl, Mihail Dragomirescu), cred a nu mă fi înșelat văzând în Alexandru Rally pe cel mai bun traducător al nostru, de la Șt. O. Iosif încoace.

Noua culegere, sub titlul *Pleiada, Antologie lirică*, II, Editura Univers, 1975, cuprinzând câteva mii de versuri din două dintre principalii poeți ai glorioasei grupări literare de sub conducerea lui Ronsard, numită Pleiada, după o anterioară școală poetică elină — și anume Joachim du Bellay (1522-1560) și Jean Antoine Baif (1532-1589), îmi confirmă aprecierea.

Teoretician al grupării, cu *Apărarea și ilustrarea limbii franceze* (1549), manifest literar prin care autorul recomanda ruperea cu tradiția de a scrie în limba latină și încercarea de a crea o literatură națională prin studierea adâncită și imitarea anticilor, totodată poet original, maestru al sonetului, cântând ruinele Romei, petrarchizând și invocând cu duioșie satul angevin natal (*Regretele*, 1558), Joachim du Bellay a fost secundul lui Ronsard și poate l-ar fi ajuns, dacă n-ar fi murit prea tânăr.

Cel de-al treilea poet în ordinea valorii (după Rally), Jean Antoine Baif a fost un învățat, poate cel mai savant latinist și elinist al grupării. Într-un sonet pe care i-l dedică, Du Bellay îl laudă cu ambiguitate, într-o serie de superlative, ca «bravisim», «excelentisim», «sonorisim», «reverendisim», «gentilim», iar în versul final, urcând scara comparativă, îl numește: «Doct, doctor, doctissime Baif».

Pe o mare varietate de registru, Baif se desfășoară în toate genurile, cu excepția epopeii, în care eșuase însuși Ronsard, cu a sa *Franciadă*. Cel mai bine i-au reușit poeziile ușoare, epicureice, în care laudă vinul, femeia și cîntecul. Închei, reproducind integral unul din aceste cîntece, minunat în versiunea românească: «*Fetelor, și voi neveste, Dragostea nu-i de găsit/ La du-gheni, că-n tîrg nu este/ Doar iubind poți fi iubit // Nu-i vinat la vinătoare/ De pîndit ori de gonit/ În capcana-nșelătoare/ Doar iubind poți fi iubit. // Nu-i nici peste ce se lasă/ Prins cumva la pescuit, În vreo undiță ori plasă/ Doar iubind poți fi iubit. // Nici nu e cu țiviltoare/ Drept în lațul iscusit/ Păsărică prințătoare/ Doar iubind poți fi iubit. // Viclenia și cu mila/ Nu-s mijloc de izbutit, Tot așijderea nici sila/ Doar iubind poți fi iubit.»*

Nu-i așa că Rally este un admirabil tălmăcitor și că ne dă iluzia unei creații proprii? Așteptăm cu nerăbdare încheierea splendidei cicluri.

ȘERBAN CIOCULESCU ■

După ce în anii trecuți Tudor Arghezi, Al. Philippide, Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu au fost distinși cu premiul «Gottfried von Herder» (decernat de Universitatea din Viena unor personalități de frunte din domeniul literaturii, științei, artei, aparținînd estului și sud-estului Europei), în anul 1975 un alt poet român a fost înscris la laureat al prestigiosului premiu: Nichita Stănescu. Recunoașterea internațională a acestui poet înseamnă o nouă afirmare de răsunet a poeziei românești peste hotare, reprezintă o dovadă elocventă a prețurii de care se bucură în Europa lirica poeziei noastre de azi, martori activi ai preferențelor sociale și istorice din lumea contemporană.

Totodată, premiarea lui Nichita Stănescu înseamnă o confirmare a valorii poeziei noastre tinere, o izbîndă a ultimelor generații de poeți de la noi, care au continuat eforturile generațiilor de poeți anterioare puse în slujba literaturii și au înțeles că vremurile noi, pline de patos revoluționar, cer o artă nouă, un limbaj poetic nou, pe măsura faptelor de astăzi.

Nichita Stănescu a debutat la 27 de ani, în 1960, cu volumul *Sensul iubirii*. În 1975 i-a apărut, în Biblioteca pentru toți, ca un semn de recunoaștere a contribuției sale la mersul înainte al lirismului românesc, masiva culegere de versuri intitulată *Starea poeziei*, selecție din volumele de versuri precedente (*Sensul iubirii*, *O viziune a sentimentelor*, *Dreptul la timp*, *11 elegii*, *Necuvintele*, *Oul și sfera*, *Măreția frigului* etc.) care dă seama nu numai de «starea poeziei» lui Nichita Stănescu, ci și de pragul artistic pe care l-a atins lirismul românesc de azi, aflat într-o excepțională înflorire, după cum au subliniat numeroși comentatori străini.

Opinii

Opinii

conștiința aurorală românească

Data de 15 aprilie 1870 reprezintă un moment decisiv al spiritului românesc: apariția primului mare poem al lui Eminescu, *Venere și Madonă*. Așa ceva nu se mai auzise, nu se mai citise pînă atunci în limba noastră; versurile eminesciene par să ar spinteca cerul și întregul orizont cunoscut. Cei din redacția *Convorbirilor* și-au dat seama numai deocamdată de mărimea evenimentului. Nouă ani mai tîrziu, la 19 ianuarie 1879, alt moment memorabil: premiera *Noptii furtivoase* la Teatrul Național. De data asta risul genial, monumentalitatea viziunii comice și a satirilor se instaurau în conștiința românească tot atât de constitutiv și de irevocabil ca și marele lirism eminescian. Cei doi autori, atât de tineri la momentele respective, de fapt niște băiețândri (dar perfect conștienți de rolul lor) care ca artiști s-au admirat reciproc fără rezerve, au proclamat prin creația lor maturitatea intelectuală a României, egalitatea ei de rang cu marile națiuni ale Europei.

Acel moment cu adevărat auroral al României (concomitent cu consolidarea ei ca stat modern și independent) firește că nu s-a putut produce din senin și că o acumulare lentă sau mai puțin lentă de antecedente îl făcuseră posibil. Dar apariția lui Eminescu și a lui Caragiale (la numele cărora trebuie adăugat și cel al lui Maiorescu, fără de a cărui genialitate și autoritară clarviziune fenomenul nu s-ar fi impus atât de hotărît) are fața de tot ce îi precedea un caracter tranșant, chiar «transcendent» așa spune, care-i dă o aură de miracol.

De ce amintesc acum lucrurile acestea? Mai întii pentru că nu puțini văd în Caragiale un simplu comediant și autor de «mofcuri», adică un măscărici nedem de a fi numit alături de Eminescu. Aceiași sau alții îi tin și acum rancornii pentru «cinismul» lui și pentru faptul de a nu fi avut «nimica sfînt» (în realitate nu i se iartă intoleranța la prostie, la vorbele umflate și la lichelism). De asemenea, nici Maiorescu nu e cu ușurință admis de unii la regim egal cu Eminescu, fiind considerat «negativ», lipsit de «originalitate» etc.

Cei care gîndesc așa îl nedreptătesc în primul rînd pe Eminescu și-mi pare vîdit că nu pot înțelege în ce a constatat esența conștiinței aurorale a spiritului românesc. Nu de un cult al lui Eminescu avem nevoie, ci de cunoașterea și înțelegerea lui întreagă și exactă pe care idealizările nu pot decît s-o olibtereze. A vedea în Eminescu singurul geniu și singura minte gînditoare a vremii sale este a nu înțelege sensul meteoricului lui apariții în contextul istoric în care s-a produs. Eminescu a fost, ca și Caragiale, ca și Maiorescu (și pe lingă ei alții, chiar dacă mai puțin frapați) una din cele mai ascuțite și mai necruțătoare inteligente critice ale timpului. A fost, ca și Caragiale, ca și Maiorescu, un mare negator (ceea ce nu înseamnă «negativist»). Toți trei au fost acuzați de impietate și de nenumărate alte răutăți. Așa se întîmplă: conștiința aurorală care implică un entuziasm lucid nu e una euforică, nici blagoslovi-toare: ea e întotdeauna întemeiată pe simț critic.

Imaginea idealizată a unui Eminescu neînțeles, nefericit, strîvît de lume și de împrejurări, e o imagine melodramatică și falsă, deloc simpatică în definitiv; ea elimină tocmai aspectul de forță irezistibilă și de autoritate, cu care s-a impus din prima clipă egalilor săi. Desigur, nu a fost fericit în scurta lui existență, atât de catastrofal și dureros încheiată, dar tristețea și melancolia lui au amplitudinea metafizică a celei hamletiene și nu tonul lamentabil și leșinat cu care de altăea ori i se recită versurile. Lirismul lui e de aceeași vîlnă cu marile lui pamflete politice și are o precizie tot atât de infalibilă ca și risul lui Caragiale sau criticismul polemic și filozofic al lui Maiorescu.

Toate acestea îmi par foarte actuale. În primul rînd fiindcă, evident, nu vor înceta niciodată să fie actuale cît timp va dăinui limba românească. Dar îmi par actuale și fiindcă trăim acum, în continuare și la o scară istorică mărită, un moment auroral românesc. Conștiința aceasta trebuie să ne fie tot atât de limpede și de exactă, tot atât de critică și ascuțită, cum a fost a celor de care am vorbit.

AL. PALEOLOGU ■

CRONICA LITERARĂ

lectia criticului

A apărut al treilea volum (și ultimul) din *Literatura română între cele două războaie mondiale*, lucrare unică, de sinteză monumentală. Ovid S. Crohmălniceanu se ocupă aici de critică și dramaturgie. Propriu-zis interesul cade pe autori, nu pe genuri (sau pe opere izolate), deși e sugerată, mergînd pînă la detaliul pitoresc, și dinamica estetică — de fundal — a epocii. O singură excepție totuși: George Călinescu, criticul și istoricul literar, prezentat separat și în volumul de față. Așadar, tradiția lovinesciană e preluată cu multă libertate și adecvată unui model de superioră eficiență didactică. Adevărul e că între timp valorile s-au fixat de la sine, s-au împlinit. Meritul criticului e de a nu le prezenta fragmentar și nici în mod oscilant, alunecos. Fiecare scriitor e prins într-un medallion critic memorabil, axat mai ales pe nota diferențială, dar și pe analiza atentă, răbdătoare, la obiect. Apoi se confirmă din nou atitudinea simpatetică, exprimată in-

teligent cu maximă obiectivitate și lucidă stăpînire de sine. Surprinde plăcut tonul degajat, cerebral, al ideologului, fără pornire polemică agresivă (acum desuetă, orice s-ar zice). Totul se desfășoară (de la oarecare distanță) sub semnul certitudinii; epoca e bogată în valori certe, unele excepționale.

În citeva rînduri Ovid S. Crohmălniceanu face apel chiar la conștiința de sine a perioadei literare interbelice. Evident, excursul critic se constituie ca o prelungire firească a acesteia. Criticul n-are complexul originalității absolute, de care mai suferă unii. Metodologic această idee mi se pare excelentă. Ea conferă judecății critice prestigiu adecvat în-terioare la propriul său obiect. De unde exemplara limpezime a textului și acuratețea confesiunii (opuse demonstrației rigide).

În ansamblu, toate cele trei volume ale cărții lui Ovid S. Crohmălniceanu oferă prima imagine statornică, relativ încheiată, a literaturii dintre cele două războaie mondiale. Efectiv nu e vorba de o viziune absolut inedită. Deocamdată n-a sosit momentul unei re-evaluări de proporții. Chiar și perspectiva marxistă (nelipsită din edificiul critic) este cea curentă. Mai presus de orice, opera lui Ovid S. Crohmălniceanu nu este una de consolidare și desăvîrșire, bazîndu-se mai mult pe adevărul unanim acceptat. Cartea are încontestabil o tinută universitară, solidă: bineînțeles, fără falsă gravitate

și exces de erudiție seacă.

Nu intrăm în chestiuni de amănunt. Avem convingerea că lucrarea de față se susține singură. Nici o obiecție serioasă nu i s-ar putea aduce. Cum un rezumat nu e posibil aici, ne limităm deocamdată la a remarca spiritul dissociativ, cultivat cu măsură, dispoziția sistematică și reala capacitate de expresie. Cîteva formulări pregnante se impun: «miracolul în versiune comică» se referă la G. Ciprian; «farsa intelectualizată» îl definește pe Mihail Sebastian etc.

Ar trebui să reținem din această carte, în primul rînd, lecția criticului, ajuns la o înaltă profesionalitate. Ne gîndim la disciplina muncii, cu aplicație permanentă pe text, la performanța cuprinderii totalitare (și din unghi cultural). Nu lipsește, bunăoară, atunci cînd se justifică, referința sociologică și filozofică. Să nu mai vorbim de vocația (tot mai rară în ultimul timp) dezbaterii de conținut, pătrînzînd în dinamismul intern al opereii. Acesta e de drept sensul creației creatoare în critică, nu simplul exercițiu stilistic.

Mai presus de orice însă criticul rămîne credincios opereii analizate. Rezultatul de aici un discurs deloc eterat, ba chiar de o surprinzătoare substanțialitate, materializată în carnația epică a textului ca atare, în alegerea citatelor sau în expunerea (concentrată) a subiectului.

CORNEL MORARU ■

A m pătit, acum două săptămîni, o rușine, de care simt că m-aș putea spăla numai mărturisind-o public și încercînd astfel să-i repar cumva efectul intrinsec. Trebuia să prezint la librăria «Mihail Sadoveanu» volumul de debut al unei tinere poete, Liana Corciu: *Pronostic*; autoarea îmi reamintise din timp ziua și ora lansării, cunoșteam cuprinsul plachetei cu mult înainte, eram bucuros să pot spune cîteva cuvinte elogioase despre ea, totul parea să fie în regulă, dar a intervenit o întîmplare stupidă care a dat peste cap bunele mele intenții. Am lucrat intens pînă la trei și, după masă, cum nu dormisem aproape deloc noaptea precedentă, am blocat telefonul și m-am culcat, cu gîndul să trag doar un pui de somn. Am uitat însă complet de întîlnirea prevăzută și am adormit buștean. Orice apel telefonic a rămas zadarnic, datorită blestematei mele precauții și cînd m-am trezit era prea tîrziu, dezastrul se consumase. Am aflat apoi că, după ce am fost așteptat peste o jumătate de ceas, colegul Mihai Gafița, află acolo ca editor, a salvat situația, improvizînd și rostind el în locul meu cuvîntul introductiv. Actorii invitați au recitat cîteva din versurile tinerei poete și publicul a dres necazul pe care-l cauzasem înzestratei debutante, cumpărîndu-i toate volumele.

Continuu să mă simt vinovat și din alte motive decît involuntara mea nepolitețe: Liana Corciu a fost primul glas poetic ieșit din comun în cenelele universitare «Junimea» începînd cu momentul cînd am pornit să mă ocup de el. Lecturile se reluseră, după ani de întrerupere și în condiții prea puțin stimulatoare, cenelele nu-și ținea sedințele în localul Facultății de litere, ci la clubul «Universitas». Abia se aduna aici o mină de studenți; versurile citite de ei erau fade și într-o cantitate anemică. Ceea ce a scos din mai multe file de dosar Liana Corciu a răsunat deodată în iarna lirică din jur, scriitor ca un ghiocel. Versurile m-au izbit extrem de plăcut și le-am reținut, nu pentru gingășia lor, ci dimpotrivă. Difereau și de producția curentă a revistelor literare, printr-o directivitate aproape nudă, clară și tăioasă. Nu ghiocel, ci «sabie cu virful-n sus» ar fi spus Arghezi! M-am bucurat că și acum la apariția lor, după patru ani, în volum, Laurențiu Ulci le semnaleză sub titlul măgulitor:

FAPTELE ȘI VORBELE

motivare de absență

Altceva. Într-adevăr, Liana Corciu aduce în ambianța debuturilor noastre lirice o voce care se distinge îndată. Și, mai mult, cultivă un tip de poezie, din păcate prea puțin practicat, dar care merită, după umila mea opinie, încurajarea hotărîtă a criticii. E vorba de niște versuri nerătăcitoare prin cine știe ce spații extramundane, ci călcătoare îndrăzneț pe pămîntul ferm al vieții noastre cotidiene. Liana Corciu își asumă lucid, fără orbiri somnambulice, condiția ei lirică «hic et hoc» și vorbește dintr-o experiență concretă, sensibilă imediat contemporanilor ei. Poate că poezia fostei membre a cenelelele «Junimea» nu are friguri «metafizice», dar pune adesea întrebări dure de viață curentă, cu nimic mai puțin tulburătoare. Poate că acestor versuri le lipsește «muzica», dar au o răscuire sarcastică, plină de un lirism concentrat, zvicnitor. Poate că par «teribiliste» pe alocuri, dar spun cu un ușor aer glumeț adevăruri crude și percutante.

Ascultă măcar o foarte sumară exemplificare, spre convingere: «Între Troia și Itaca/ sînt insule pestrițe/ Și fiecare poate fi o eșuare/ a omeniei în porcie.// Dar fiecare poate fi o ncer-care/ și-n fiecare poți învinge./ nu-i simplu să te-astepte Penelopa/ nu-i simplu să fii Ulise.// Eu nu m'en fiche de treaba asta/ chiar dacă așa se poartă unii./ mai bine mă iau cu mine public la hartă/ mai bine dau cu tine de idei/ poate pînă la urmă-ți pasă.» sau: «Și ce dacă n-am să ajung niciodată/ în Montmartre?/ Și acolo lucește soarele./ oamenii tot determinați de istoria/ economic-socială./ și noaptea tot așa afli/ Steaua Polară. » sau: «Mai nimeresc și domni/ pe ușa de servici./ oricum Păcală/ a pornit cu ușa în spate./ Refren: la, la, la — bis...»

Germanistă, Liana Corciu a știut să ia o bună lecție de la aspirul Brecht, lămuritorul celor cinci greutăți ce trebuie învinse pentru a putea scrie adevărul. Dar ea se dovedește a continua cu succes și linia Geo Dumitrescu — Nina Cassian — Marin Sorescu — Adrian Păunescu, formula liricii noastre actuale care știe să unească peste individualități foarte deosebite fervoarea credințelor cu tălșul ironiei și nu are încă, așa cum s-ar cuveni, destui aderenți, azi cînd revizim necesitatea crescîndă și în poezie a desivțirii lui Marx: «Mai multă conștiință!»

Nădăjduiesc ca prin revizurile acesteia să motivez o absență la primirea unui debut într-adevăr remarcabil.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

Merișorul, sat de momirlani din Valea Jiului, azvirlit peste dealuri la vreo 20 de kilometri de Petroșani, în drumul spre Hașeg, este unul dintre ultimele sate bătrânești de pe pământul acestei țări.

Sat de **momirlani** (adică «oameni care șed singuri și răsipiți prin munți, la răscruci de cer», cum spune cronică localului), sat care nici măcar nu e un sat, cel puțin în accepția exigentă a vremii noastre. Într-o Vale a Jiului aflată sub semnul performanțelor constructive (peste 20 000 de apartamente noi, ridicate în mari ansambluri), într-un timp al veleităților urbanistice, când comunele devin orașe, uneori de cea mai contemporană ținută arhitectonică, Merișorul, sălașul de oameni de pe pragul de miazăzi al Țării Hașegului, încă n-a devenit un «sat». Denumirea de «sat», spun specialiștii domeniului, e aici o anticipație administrativă, anunțând un strat viitor de civilizație, chiar dacă civilizația vremii noastre — după cum vom vedea — a răzbit și prin

NIȘTE OAMENI DIN VALEA JIULUI, RISIPIȚI PRINTRE DEALURI, SUSPENDAȚI

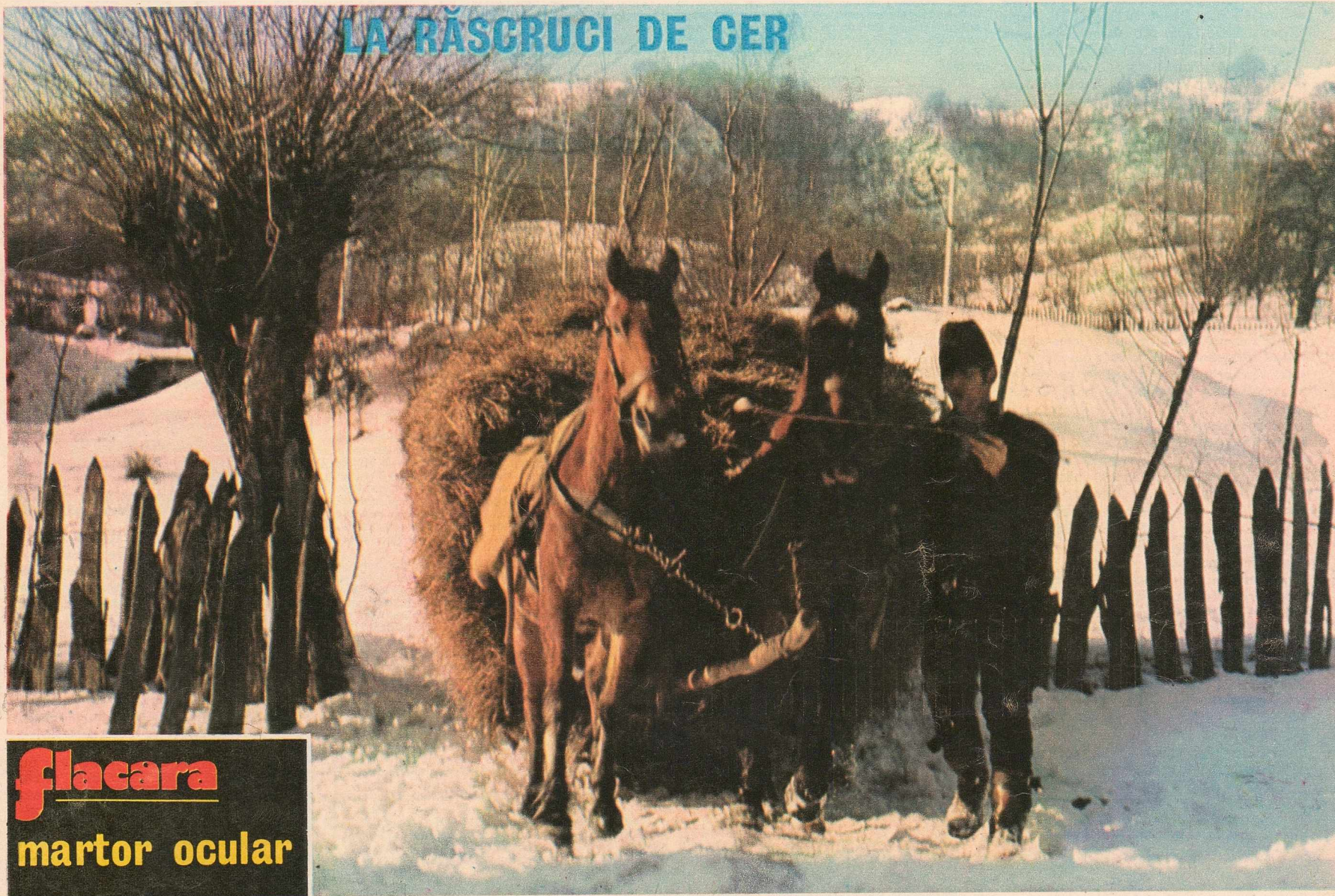
vara. Merișorul e o gigantică pajiște, în care oamenii trăiesc literalmente îngropați în flori.

Administrativ, Merișorul ține de comuna Bănița, aflată la vreo 10 km. Bănița are edificii moderne, școală de 10 ani, cămin cultural, cinema, dispensar, magazine de textile și confecții, librărie, restaurant, alimentară, cofetărie, frizerie etc. Merișorul n-are decât o «alimentară». N-are o frizerie (oamenii se tund unul pe altul, ocupație dealtfel destul de nouă, pînă nu demult se purtau încă plete), n-are cămin cultural (duminicile, oamenii se strîng și petrec, prin rotație, în câte o casă), n-are nici măcar o echipă artistică sau un taraf lăutăresc (nici nu-i nevoie, absolut toți merișoreni știi să zică din fluier), n-are nici măcar un cimitir. Morții sînt îngropați în grădina casei, peste ei cresc florile și legumele, se scutură fructele, nu însă și uitarea, obicei ce ni-l destăinuie pe omul străvechi, integrat naturii, lepădîndu-și în ea, o dată ființa sfîrșită, nu numai

casă frumoasă, cu patru camere, cu bucătărie și baie, cu grădină de pomi în fund, pentru odihna părinților, cu grădină de flori în față, pentru joaca copiilor.

Oamenii localului, ne spune Maria Leliuga, sînt și ei ca niște flori, deopotrivă viguroase și fragile, integrați naturii ca și ele, ei cresc din sol cu o exuberanță elementară, de plantă, ei sînt, cînd sînt copii (cei 28 de școlari ai satului o atestă) și chiar mai tîrziu, la anii maturității, o lume cu reflexe tefere, un aluat psihic frumos și curat, cu sensibilitatea nepervertită, cu toate ferestrele cugetului deschise, cu un decalog al eticii populare respectat cu sfințenie de către toți. Nu se cunosc invidiile, birfele, nu se cunoasc bețiile, certurile, divorțurile. Noutățile vremurilor mai proaspete au fost primite și asimilate într-un ritm care este el însuși expresia unui organism sănătos, avid de a-și schimba formele închistate de viață, regenerîndu-se în toate fibrele lui.

Printre noutăți — casele mari, de cără-

LA RĂSCRUCI DE GER

flacara
martor ocular

aceste locuri încă de mult, sub complexe și adesea copleșitoare înfățișări.

E un mănunchi de cătune (Merișor-sat, Răchita, Cheia, Rusești), despărțite prin kilometri, cu casele răzlețite printre livezi. Case stinghere sau adunate în pîlcuri de câte patru-cinci, cocoțate pe dealuri sau risipite prin văi cu lavine grozave, sugerînd vîrsta vulcanică a acestui prag depărtat de lume, văi străbătute de o încrîngătură de ape și de piraie, care se urmăresc, se îngină, se întilnesc și se împleteșc în mijlocul așezării, gata parcă s-o umple și s-o înece, dacă nu le-ar sorbi, dinspre apus, niște chei abrupte, săpate în calcar. Sînt patru cătune, de fapt șapte pîlcuri mai mari de case, adăpostind 120 de familii. Legăturile între oameni, cătune, livezi și case se fac pe poteci străvechi, în care distanțele, ca și timpul, se măsoară în pasul turmelor de mioare, pe fire ca ale fusului răsucit din furcă. Legăturile se fac, de fapt, pe dedesubt, în acea strungă obscură a timpului în care prin folclor, legendă și mit cei ce astăzi se întilnesc cu cei de ieri, ca într-o unică și mare familie, într-o neînteruptă curgere de generații. Culumile acestea au fost locuite de cînd e lumea, fiecare pisc, izvor sau vale are un nume, de la cele dacice

sau romane pînă la cele aluvionare, nu mai puțin fermecătoare și vechi.

Cum trăiesc oamenii acestor locuri, astăzi?

Am găsit Merișorul scufundat sub zăpadă, într-o amiază cu o lumină împăratească, leind în arginturi scumpe un peisaj devenit deodată fragil, desferecat parcă din coerența de eră a rocilor. Un peisaj de icoană pe sticlă, imaterial și serafic, lucrat cu o pană fină, în care nu încap semitonuri, în care compoziția se împarte strălucitor între alb și albastru, între zăpadă și cer, și în care, fragil cum este, dacă ai picura de sus un strop de acid, munții s-ar face efervescenti, slobozind spre văzduhul curat ca un fund de pahar bule dulci ca de cristale de zahăr. Iernile, pe aici, aparent fragile, sînt totuși lungi, sînt aici cînd ninge încă din septembrie, cînd oamenii culeg porumbul sub ninsoare (asta, cînd porumbul s-a copt, cînd brumele timpurii nu l-au ucis), deci cu atît mai resimțită este răsplata soarelui. Verile sînt intense, scurte ca o explozie, făcînd să se desfacă ciorchinii de stînci, ingrămădiri detritice de materiale eterogene, ca o pulpă de fructe de diferite culori, peste care se suprapun, înecînd totul, florile. Primăvara și

trupul și duhul, ci și numele. Omul ce se petrece din viață întră astfel în marea concordantă cosmică, integrîndu-se în celestele și necunoscutele ritmuri la fel de anonim ca și norul ce se topește în cer, ca și firul de iarbă ce-și scurge sevele de sub pămînt.

Merișorul, unul din ultimele sate bătrânești de pe pământul acestei țări, sat care nici măcar nu e un «sat», cel puțin în optica exigentă a vremii noastre, este lipsit de multe, dar este foarte bogat în multe. Are, de pildă, o școală și 1 (un) intelectual: învățătoarea celor 28 de copii, care compun cele patru clase. Școala e veche, clădirea are doar un intelectual, care e o femeie foarte tînără, care nu-i nici măcar a localului, e de fel de lingă Alba Iulia. Maria Leliuga, învățătoarea, absolventă a Liceului pedagogic din Deva, a fost repartizată aici acum trei ani. Aici s-a măritat, soțul e lăcătuș mecanic la Uzina de utilaj minier din Petroșani, au un copil, un băiețel, în vîrstă de trei săptămîni, stau deocamdată în casa părinților soțului, dar e aproape gata și casa lor,

midă. Cîndva, nu prea demult, se făceau din birne, micuțe, umile, cu acoperiș de șindrilă și cu streășina slobozită, acoperind pereții ca o căciulă înfundată adînc pe frunte. Acum se fac din cărămidă, cu multe camere.

Printre alte noutăți — fîntînile. Cîndva, nu tocmai demult, apa se lua și se bea din piraie, acum se sapă fîntîni, se captează izvoare, se colectează undele în bazine, de unde se trag prin conducte în case, ca la oraș. Printre alte noutăți — lumina electrică, deci și radioul, și televizorul, ivite în toate gospodăriile, chiar și în cele mai izolate. Printre alte noutăți — îndeletnicirile oamenilor. Cîndva, nu prea demult, momirlanii merișoreni erau doar păstori și economi de vite, trăitori mai mult în afara casei, prin sălașele munților sau în transhumante ce cuprindeau o arie vastă. Sînt și acum, pe aici, familii întregi de ciobani, cornutele sînt și astăzi la mare preț, nu e gospodărie fără patru-cinci vaci, ca să nu mai vorbim de oi, dar, spune Maria Leliuga, nu e gospodărie din care în zori, un om, cel puțin, unul, să nu se îndrepte spre Petroșani, spre porțile unei fabrici, spre ascensoarele unei mine.

Acești oameni au fost, de cînd se știi, niște izolați. Acești momirlani, acești «oa-

meni care șed răsiți prin munți, la răscruci de cer», n-aveau nici o atingere cu Valea Jiului, cu viața aspră, dar atât de clocotitoare, a industriilor de sub pământ sau de deasupra lui, viață care trecea pe lângă ei — la un pas de ei — cu nepăsarea unui transoceanic pe lângă un țarm necunoscut. Niște robinsoni cu plete și cioareci, pitorești și stranii, uitați de lume pe culmile lor ca pe niște insule suspendate dincolo de această lume, dincolo de timpul ei. Dincolo de lume și de timp, istoria, civilizația și mișcarea nu au ce căuta. Se vorbea despre ei ca despre niște recalitrânți la civilizație, «momirlani» (ca și «mocan» în alte locuri) devenind, în epocă, o poreclă, un sinonim al indolentului sau al condamnatului la indolență. Viața din jur nu-i căuta, și nici ei la rându-le n-o căutau. Merișorul de ieri, ca și alte așezări ale momirlanilor, își era sieși suficient. Satul n-avea nevoie de nimeni, omul n-avea nevoie de nimeni, doar de vitele lui, de grădina cu pomi și cu morminte, avea nevoie doar de

sufletul lui, ca să-i dea putere să rabde și să dureze. Merișorul, astăzi, ca orice sat al epocii noastre, nu-și mai este sieși suficient, el trăiește acum un sentiment pe care nu-l cunoștea, sentimentul nou și tulburător al aspirației. El vrea de la sine — de la pământul și de la oamenii lui — mai mult. Singur, și-ar fi trăit sentimentul acesta — care-i al veacului, care-i adus de vântul lui — ca pe un dor, ca pe un șarpe-sfredel purtat în sîn, ca pe un vis răscolitor dar neatins. N-ar fi putut să și-l împlinescă. N-ar fi putut nici să viseze în împlinirea acestui vis. Atunci a plecat să caute orașul, civilizația sa, industria sa, care, la rându-le, îl căutau. Îl căutau oferindu-i nu numai un loc de muncă, nu numai învățătură și meserie, nu numai o retribuție dreaptă a trudei sale, ci și un cadru în care viața și ființa omului să se simtă bine. Oamenii ai plajului, oamenii ai orizonturilor intime, ca orice români, acești momirlani trăiesc totuși, de cînd se știu, bucuria spațiilor largi, de care nu s-ar putea

ANOTIMP SUPREM

Patria privirilor e-o floare.
Patria auzului e-un cînt.
Patria părinților ne doare —
Patria e lucrul cel mai sfînt!

Patria iubirii e o casă.
Patria-nălțimilor e-un fag.
Patria-i o tină ră mireasă —
Patria e locul cel mai drag!

Patria amiezii e senină.
Patria-implinirii e-un poem.
Patria e veșnică lumină —
Patria e-un anotimp suprem!...

IOAN VASIU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

lipsi. Munca industrială de ieri ar fi însemnat, pentru ei, robie, astăzi înseamnă însă, ca pentru toți oamenii acestei țări, descătușare și împlinire pe planuri largi.

Soțul Mariei Leliuga, Ion, e lăcătuș mecanic la Petroșani. Își face una din cele mai frumoase case din sat. Niște vecini, Petre Broței și Ion Burlec, mineri la Petrila, au, la fel, case pe care părinții lor, trăitori încă între pereți de birne, le privesc și le calcă pragul cu sfiala pătrunderii într-o altă lume. Apuci alt drum, o altă vale de apă, o altă cărare de deal, același rezultat. Fără să te învîrți în același loc, ai străbătut totuși același spațiu al noului. Dan Toroancă, muncitor ceferist, și-a clădit casă cu etaj, iar în curte are o «Dacie». Achim Maiorescu, tot ceferist, are o casă la fel de mîndră și mai are, «fiindcă-i dă mină», o fată la facultate, medicinistă la București. Alt ceferist, Ion Marcu, a preferat cărămizii lemnul, întocmit însă într-o vilă cu desen de Sinaie sau de Predeal. Case cu mobilă de oraș, dar cu covoare și cu macaturi țesute de mînă (războaiele de țesut sînt încă la mare cinste), cu garaje pentru mașini, dar și cu grajduri pentru cornute, cu televizoare «Astronaut», dar și cu cuiere din coarne de cerb, coarne culese de copii de prin pădure. Fără să te învîrți în același loc, fiindcă satul e larg, întins, risipit în cătune și pîlcuri stinghere de case, ai străbătut totuși același spațiu, ai zburat din straturi de înnoiri în straturi de înnoiri, ca din straturi de floare în straturi de floare, și, încă nerăpus de oboseală, ești de pe-acum prea încărcat de polenul noului, ca să mai poți citi sub strălucirile lui desenul străvechi, primordial și etern al unui pământ arhaic, pe care în primele clipe l-ai crezut zidit în încremenire.

Merișor, un sat de momirlani din pragul de miazăzi al Țării Hațegului.

Un sat care, de fapt, nici măcar n-a ajuns un «sat», e doar un mîunchi de cătune, cu casele risipite printre obcine, printre livezi, printre pîraie, printre zăpezi, printre nouri.

Un loc al spațiilor largi, o vatră a înălțimilor. Dar un loc și o vatră cu foamea spațiului și a înălțimilor — simbolic vorbind — răscolite abia acum.

ILIE PURCARU ■

dinlăuntru

Sper că noua mea calitate de judecător al injuriilor cu piciorul și cu palma, cu verbul și cu ghiontul de pe stadioanele noastre o să-mi permită acea libertate spirituală de a judeca la rece situațiile în care mă aflu. Mi-am ales singur scaunul cu cei mai mulți ghimpi pentru că în fotbalul nostru anomalia s-a dilatat atât de mult încât a devenit un pericol public. Jucători și arbitri cum-părați, întoarceri de rezultate în văzul lumii, oameni băgați în spital fără ca cineva să răspundă, telefoane de intervenție din partea unor persoane serioase mîncate de morbul fotbalului. Iată un tablou destul de negru care devine insuportabil. Cineva trebuie să facă puțină ordine și nu știu dacă voi fi eu acela. În orice caz, în noul birou al Federației de specialitate domnește un aer proaspăt. Au venit cîțiva oameni hotărîți, între care l-aș numi întîi pe președintele Traian Dudaș, care sînt decizi să schimbe din mers ceea ce este de schimbat. N-am să spun că o să luăm totul de la început pentru că acest lucru nu este posibil. Fotbalul e bolnav, dar nu un organism mort. Avem jucători buni, dar neantrenați, cu un moral de domnișoare schizofrenice. În același timp, la cîrma unor echipe stau antrenori slabi de înger dispuși să joace după tam-tamul vedetelor. Mai există o categorie periculoasă și i-am numit pe cei care bizîie în scopul de a se pricopsi în jurul celor care se îngrijesc de soarta echipelor. Ei, sub o aparență nevinovată, minuiesc imense sume de bani, așa-numiții bani negri care intră în frigiderele soțiilor pînă la încheierea unor trădări făcute de mijlocași cu reputație sau în palma lacomă a unor cavaleri ai fluierului care ar trebui mai întîi să se fluie pe ei înșiși. Împotriva tuturor acestor malslutori, împotriva jucătorului fără mamă, fără tată, a asasinului în bocanci, în ce mă privește, războiul va fi total. Cred că am găsit lîngă mine oameni care să înțeleagă că sportul fără morală rămîne numai o întrecere tragică și caricaturală.

Aș vrea să spun de la început că noul antrenor al naționalei și cu Biroul ales de comitet nu pot promite decît, vorba lui Churchill, «lacrimi și sînge». Trebuie muncit foarte mult, trebuie o mare seriozitate, pentru că am rămas foarte mult în urmă. Am auzit voci care cer rezultate imediate. Spun STOP! acestor voci pentru că nicîieri în lume nu se construiește de cei fără răbdare. Noi nu sîntem o echipă de kamikadze, nu sîntem o echipă de pompieri, nu sîntem o echipă de demagogi! Trebuie curmată tentația de a obține cu orice mijloace, peste noapte, cifre optimiste cînd de fapt problema este de a lucra în adîncime. Cea mai mare problemă a fotbalului nostru rămîne jucătorul. Cu el se face fotbalul, pe el vine să-l vadă lumea, și nu biroul federal care stă în cîteva fotolii în Vasile Conta. Dar jucătorul nostru nu știe cît valorează, nu-l interesează cît face, puțin îi pasă de publicul care-l adoră. Jucătorul nostru a avut pînă ieri numai drepturi, nu și datorii. Ne propunem ca ordinea să fie inversată. Asta neînsemnînd că pentru eforturile făcute jucătorul nu va fi răsplătit. Singura nuanță în această chestiune este aceea că jucătorul foarte bun trebuie să fie răsplătit foarte bine, pe cînd jucătorul care trage chiulul trebuie să înțeleagă că va fi scos rapid la pensie. Pentru cine citește reviste și ziare străine pare incredibil cît de puțin efort se depune la antrenamente la noi în raport cu alte țări. Noul program al Colegiului antrenorilor pare draconic, dar nu este decît un program obișnuit aiurea. Trebuie să se știe că cine nu-l va respecta va fi silit să-și aleagă o altă meserie. Preferăm șapte vaci slabe celor șapte vaci grase, umflate artificial. În ce mă privește nu visez nici un fel de rezultat senzational în următorii doi ani. Sigur că mi-ar face plăcere să ne calificăm în competițiile care ne stau înainte, dar nu cu prețul de pînă acum. Avem un lot de jucători care intră pe rînd în rolul de echipă națională, echipă olimpică, reprezentativă feroviară în campionatul balcanic, team studentesc și alte feluri de selecționate, ziceți-le cum vreți. Această politică falimentară trebuie încheiată o dată pentru totdeauna. În ce mă privește, în meciurile care urmează conținînd pentru calificarea la Olimpiadă am recomandat un lot de tineret cu orice risc. Naționala noastră de astăzi care a pierdut rușinos la Blois și s-a comportat onorabil la Glasgow este bătrînă. Un Răducanu, un Lucescu, un Dinu și alții trebuie să înțeleagă să lase locul celor care vin. E dureros, dar realist. Să ții un jucător ca Böllöni ani întregi în anticamera naționalei mi se pare mai mult decît un păcat. Și cazurile de acest gen pot fi înmulțite.

Deocamdată atît, să sperăm că recomandările pe care noul Birou le va face forurilor în drept vor fi ascultate și că vom scoate, în sfîrșit, de la ochii fotbalului frumoșii noștri ochelari de cal pe care-i purtăm cam de un sfert de secol.

EUGEN BARBU ■

Nu ne interesează, sau nu ar trebui să ne intereseze, numele sau chipul unui arbitru sau al altuia. De arbitri credincioși fotbalului, spiritului său adevărat, purității lui, de arbitri care să cultive fotbalul nu să-l strice, să-l submineze, de astfel de cavaleri ai fluierului are nevoie soccerul românesc.

arbitrii și coincidențele...

● Turul campionatului primei noastre divizii, ediția 1975-1976, a cuprins cu totul 153 de partide. Pentru conducerea lor au fost delegați 37 de arbitri — cîțiva dintre ei avînd însă doar apariții meteorice, așa cum au fost Gh. Popovici, I. Ciolan, Gh. Ionescu și Al. Pîrvu (cite o singură partidă arbitrată), V. Iacob, Gh. Retezan, C. Szilaghi, C. Manușaride, M. Fedicu, I. Hönig, R. Șerban, I. Chilibar (numai două meciuri) și chiar I. Cîmpeanu, T. Andrei, A. Mûnich, Gh. Vasilescu I., N. Dinescu (cite trei meciuri fiecare).

● În atari condiții, greu a căzut pe umerii a numai 20 de «cavaleri ai fluierului» — majoritatea dintre ei consacrați, la care se adaugă cîțiva dintre arbitrii cu un stagiu mai redus pe prima scenă a fotbalului nostru (M. Moraru — 8 meciuri, R. Ștîncan — 6, M. Buzea, Fr. Coloși, S. Drăgulici, Al. Ene, M. Popescu, — cite 4), și un arbitru debutant, pe nume Cr. Teodorescu — cu tot 4 meciuri la activ într-o singură toamnă. Trecînd la consacrați, remarcăm că recordul de delegări pentru turul campionatului actual aparține lui C. Ghiță — 12 meciuri la activ. Îl urmează V. Topan — 10 partide, I. Rus — 9, N. Cursaru și N. Rainea — 8, C. Dinulescu — 7, N. Petriceanu și C. Niculescu — 6, C. Bărbulescu și O. Anderco — cite 5.

● Important este ce meciuri au condus acești arbitri, felul în care au fost ei delegați adică — bine știut fiind faptul că nu tot același lucru este să arbitrezi un meci Steaua-Dinamo sau o partidă C.F.R. Cluj-Napoca-Olimpia Satu Mare... Vom remarca astfel — pentru început — că Nicolae Rainea a avut în mină, în 7 din cele opt meciuri pe care le-a dirijat, destinele unei echipe bucureștene (de 3 ori Steaua, de cite două ori Dinamo și Sportul studentesc), iar Constantin Ghiță s-a întîlnit în 9 partide din cele 12 arbitrate cu echipe din Capitală (de 4 ori Dinamo, inclusiv derbyurile cu Steaua și Rapid, de alte două ori pe Sportul studentesc și încă o dată pe Steaua). Este, ca să spunem așa, o primă coincidență...

● De fapt, preferatele Federației de fotbal în sezonul trecut — le-am numit aici, oricine poate ușor ghici, pe Dinamo și Steaua — nu au avut parte de-a lungul celor 17 meciuri susținute de prea multe nume noi între arbitri. Mai exact, Dinamo a fost arbitrată (pentru 17 partide, repetăm) de numai 8 «cavaleri în negru»: de 4 ori de C. Ghiță, de 3 ori de V. Topan, de cite două ori de N. Rainea, I. Rus, M. Moraru și N. Cursaru, numai cite o dată de S. Drăgulici și C. Niculescu; în vreme ce Steaua a văzut la față exact 10 arbitri pentru același număr de meciuri susținute: de cite 3 ori N. Rainea, și I. Rus, de cite două ori de M. Moraru, C. Ghiță, V. Topan, numai o dată de S. Drăgulici, C. Petrea, Fr. Coloși, N. Cursaru și Al. Ene.

● Pe de altă parte, echipe precum A.S.A. Tg. Mureș (numai C. Ghiță și Gh. Vasilescu au «bisat»), Jiul Petroșani (aceeași situație cu I. Cîmpeanu și I. Hönig) sau Olimpia Satu Mare (numai cu M. Moraru și N. Cursaru în dublu exemplar) au putut... beneficia de arbitrajul a 15 persoane diferite în numai o jumătate de campionat — ceea ce desigur n-ar fi lucru rău deloc, cu condiția ca «formula» să fie aplicată tuturor. Mai putem aminti aici și pe Rapid (de 3 ori cu C. Ghiță, de două ori cu M. Moraru, R. Șerban și I. Rus) sau pe Universitatea Craiova (de 3 ori arbitrată de R. Ștîncan, tot de 3 ori de I. Rus și de două ori de V. Topan), în vreme ce F.C. Argeș bate recordul în sens invers, fiind singura echipă condusă doar de două ori de același arbitru (R. Ștîncan, dealtfel în mod nefericit pentru echipa argeșeană: 0-0 pe teren propriu cu F.C. Bihor și 0-4 cu Universitatea Craiova, în deplasare). În rest, pentru fiecare din celelalte 15 meciuri disputate, alt arbitru!

● Un alt aspect. Ideal ar fi ca arbitrajele să fie identice ca manieră indiferent de locul în care se dispută partida. Cum însă ideal (în acest caz) nu prea există, conducătorii echipelor preferă o relație de tipul arbitraj îngăduitor pe teren propriu-obiectivitate deplină în deplasare.

flacăra sport

Să exemplificăm: Politehnica Iași a fost condusă pe teren propriu de arbitri ca I. Rus (de două ori), S. Drăgulici, V. Topan, I. Chilibar, C. Teodorescu sau N. Dinescu (binecunoscuți «găzdari», adică arbitri care închid cu regularitate ochii în favoarea gazdelor), în timp ce pentru meciurile susținute în deplasare obiectivitatea a fost asigurată de Fr. Coloși, C. Bărbulescu, N. Petriceanu, C. Dinulescu, M. Buzea. C.F.R. Cluj-Napoca i-a avut în deplasare pe Al. Ene (de două ori), R. Șerban, A. Mûnich, O. Anderco (arbitri cu prea puțină personalitate), în vreme ce «acasă» i-a găzduit, între alții, pe «incoruptibili» C. Dinulescu, C. Bărbulescu, C. Ghiță, N. Petriceanu, sau C. Niculescu!

● Pentru Steaua și Dinamo trebuie să reținem că notiunea de «teren propriu» este într-un fel valabilă pentru fiecare meci susținut în Capitală, și deci și pentru derbyurile bucureștene. Vom elimina deci automat aceste meciuri (cu echipe aflate în același timp și pe teren propriu și în deplasare), urmînd a ne îndrepta atenția numai asupra meciurilor susținute cu celelalte echipe din campionat. Astfel, Dinamo a jucat pe stadionul din Șoseaua Ștefan cel Mare sub conducerea arbitrilor V. Topan, I. Rus, S. Drăgulici, M. Moraru sau N. Cursaru (pe care nu-i mai calificăm, s-au calificat destul ei înșiși), la care se adaugă N. Rainea și C. Ghiță, în timp ce în deplasare au arbitrat-o din nou N. Rainea, C. Ghiță, alături de V. Topan (de două ori; victorie cu 4-0 la Timișoara și înfrîngere, cu scandal, la Pitești), M. Moraru (1-2 la Satu Mare), N. Cursaru (0-1 cu U.T.A.) și I. Rus (victorie cu 2-1 la Craiova). Steaua, lideră a clasamentului în prima parte a campionatului, a primit vizita, «acasă», a arbitrilor S. Drăgulici, V. Topan, I. Rus (de două ori), M. Moraru, N. Cursaru și Al. Ene — dar a beneficiat în deplasare de arbitrajele lui N. Rainea (de trei ori!), C. Ghiță, I. Rus (0-2 la Iași), V. Topan (1-2 la Reșița) și M. Moraru (victorie cu 2-0 la Satu Mare)...

● Există deci o serie de coincidențe curioase. Sigur e că fiecare dintre aceste coincidențe are un amintit a lăsat mai întotdeauna urme vizibile asupra soartei meciului, asupra rezultatului final și, la sfîrșit, asupra clasamentului.

DUMITRU GRAUR ■

din culisele fotbalului

«VĂ PLĂTESC TOATE CHELTUIELILE DE DEPLASARE ȘI ADUC ȘI NIȘTE VIN NEMAIPOMENIT»

În 22.04.973 în orașul Bistrița era programat jocul de divizia C dintre Foresta din localitate și Textila Odorhei. Partida se anunța înversunată, ambii combatanți doreau victoria. Textila Odorhei se afla «în plasa» lui Gaz Metan Mediaș, mergea la titlu și deci la promovare în divizia B. Foresta Bistrița era în zona liniștită a clasamentului, însă dorea să cîștige cu orice preț acest joc. Arbitrajul era asigurat de o brigadă din Baia Mare: Vladimir Tritu la centru, Carol Paisz și Eduard Felman la tușă în momentul în care am pătruns în cabina arbitrilor — pe la ora 10.20 — și mi-am declarat calitatea de observator, prezencînd și delegația respectivă, și-a făcut apariția și instructorul echipei Foresta Bistrița, pe nume Pașca; acesta, surprins neplăcut de prezentarea mea, mi s-a adresat: «Am fost la București de unde am plecat joi (19.04.973) noaptea și mi s-a spus că nu am observator la acest joc!». I-am răspuns: «Ce importanță are, deranjez cu ceva?», după care mi-am văzut de treabă. Pașca se agita ca un leu în cușcă. Am ieșit din cabina arbitrilor și căutam în plăcutul parc al stadionului un post telefonic pentru a încerca o convorbire cu un cunoscut din Bistrița. Pașca, foarte amabil, m-a condus pînă la un pavilion unde pretindea că s-ar afla un telefon și în drum a început să-mi facă niște propuneri de-a dreptul jignitoare. Reproduc aproape textual vorbele lui Pașca: «La ora 12 vă conduc la gară cu mașina pentru a pleca la Beclean unde veți prinde acceleratul Iași-Cluj-Timișoara. Vă plătesc toate cheltuielile de deplasare și aduc și niște vin nemaipomenit». Dar cu reprimă dău ce facem!!!, i-am pus întrebarea: «Asta e joc pentru dumneavoastră?», a răspuns prompt Pașca. I-am întors spatele și am intrat în cabina arbitrilor. Odată cu începerea jocului, a început și o demonstrație de arbitraj părtinitor cum nu mi-a fost dat să văd în cei peste 40 de ani de cînd slujesc sportul românesc în mod voluntar și gratuit. În pauza jocului, antrenorul Pașca a devenit agresiv, insultător (s-a exprimat: «tare as vrea să te caut în buzunare») și împreună cu alți indivizi mi-au creat o atmosferă compromițătoare, că eu nu am calitatea de observator, că sînt un impostor. Toate aceste jigniri la care am fost supus au culminat cu confiscarea delegației, iar la solicitările lui Pașca un ofițer de miliție — grad de căpitan — mi-a cerut buletinul de populație pe care i-l-am dat și a reținut datele personale.

După joc m-am întîlnit din nou cu Pașca în cabina arbitrilor, unde eu îi ceream arbitrului de centru niște precizări în legătură cu eliminările dictate în repriza secundă și cu privire la înlocuirile efectuate de Foresta Bistrița. De data aceasta, Pașca și-a schimbat atitudinea cu 360 de grade, avea în ton multă mîiere, căldură prietenească, adresîndu-mi următoarea propunere: Să închid ochii și să accept ca Vladimir Tritu să dea înapoi carnetele reținute jucătorilor eliminați, pentru că el a aranjat ca să nu menționeze acest fapt în foaia de arbitraj, dacă și eu am să fiu de acord.

Înainte de a-i întoarce spatele definitiv, i-am răspuns: «Procedați cum vă taie capul!!!»

Aceste întîmplări neplăcute, petrecute cu ani în urmă, au făcut la acea dată obiectul unui dosar judecat de Comisia de disciplină a Diviziei C de pe lîngă F.R.F. Nu rețin dacă s-au aplicat sancțiuni pe linie de Colegiu de arbitri sau de antrenori, problemele mele profesionale nu-mi permiteau să-mi pierd timpul și cu astfel de treburi. Cert este că «amicul» Pașca, un om integru, corect, plin de calități fotbalistice, așa cum reiese și din faptele de mai sus, și-a început ascensiunea. În 6.X.1974 ne-am întîlnit la Dej la derbyul seriei Unirea Dej-Gloria Bistrița. Reprezentă interesele echipei din Bistrița, iar astăzi, spre stupefacția mea, este vicepreședintele al Clubului de fotbal Minerul Baia Mare.

PETRE MĂRCULESCU ■

la turceni

În cîmpia gorjului, oamenii construiesc ținînd cont de viteza de rotație a pămîntului în jurul axei sale

E în zori de zi și privesc prin parbrizul mașinii. Din zarea cîmpiei limpezite de cețuri, cea mai mare termocentrală de pînă acum a României, Turceni, răsare impetuos, ca o navă din singurătatea oceanului. N-am fost pînă acum aici. Mă cheamă la Turceni un eveniment deosebit: au început lucrările de glisare a coșului de fum de 280 metri. Inginerul Nicolae Rădulea 53 ani, 30 ani pe șantier, acum șeful șantierului în sarcina căruia se află lucrarea — coșul de fum — îmi spune că este cea mai mare construcție de acest gen din țară și al treilea coș de fum din lume. Citează datele dintr-un atlas geografic, ediția 1975. Termocentrala se construiește în două etape și va avea în final o putere instalată de 2640 MW. Prima pulsare de energie urmează să se înregistreze în trimestrul al III-lea 1977. Înțelegeți, e vorba de racordarea primei etape la sistemul energetic național. Sint veniți aici din toate colțurile țării aproape 4000 de constructori și montori.

Să reținem un fapt dacă pînă acum constructorii coșului de fum mai puteau întrerupe lucrul, în caz de ploaie sau ger, din momentul de față ei nu se vor mai opri pînă la cota finală de 280 metri. De ce? Pentru că pînă aici, la cota +62 m, s-a folosit metoda clasică de construcție a «cofragului pășitor». Cu ea s-a realizat soclul coșului. De aici înainte, metoda se schimbă. Se aplică metoda «cofragului glisant», modernă, concepută în România, fapt pentru care sintem solicitați și de alte state în construcția unor astfel de obiective. Așadar, la coșul de fum de la Turceni s-a aprins «focul continuu»...

Pentru a nu se îngrămădi mulți oameni, acolo sus, și pentru a se asigura continuitatea lucrării — coșul înaintază cu 2 metri pe zi — s-a format o brigadă complexă cu 74 de oameni, care lucrează în două schimburi a 12 ore. În marea lor majoritate constructorii de aici reprezintă elita șantierului nr. 3.

Intru în coș și întreb unde aș putea să-l gășesc pe șeful de echipă Traian Rusu. «E sus», îmi spune cineva. Privesc prin această fîntină de beton care «coboară în sus», știu că echipa de mecanici de glisare a lui Rusu e toată acolo, de oamenii ei depinde în mare parte reușita acestei lucrări, și mă hotărîsc: urc pe coș. În fond, la termocentrala de la Brăila am mai urcat într-un coș de peste 200 metri. Îl înfîlșisem acolo pe unul din coautorii metodei cofragului glisant, Matei Ștădler, constructor de coșuri renumit, cunoscut și la Turceni. Liftul abia a fost instalat, a făcut câteva curse, intru în el și mă întreb «o ține?», dar gîndul dispare, pentru că mecanicul Vasile Tudor, teleormănean, zice «vira» și l-a și pornit. Aflu că Vasile Tudor are 42 de ani, categoria a 6-a, e deci un muncitor foarte bun și răspunde de buna funcționare a liftului. Trebuie să facă economie de curse, că de acum înainte macaraua lui Macarazon, care nu este altceva decît macaragiul, rămîne cam neputincioasă, oricît s-ar înălța ea în virful picioarelor. Cu liftul va transporta oamenii, materialele, totul. Va rămîne singurul drum care va duce sus, spre cuibul «zburătorilor», spre care ne îndreptăm acum și noi. În coș e întuneric și din loc în loc pătrunde soarele pe cite o deschizătură în formă de ușă. Oamenii lucrează și în interior, strigă unul la altul; unii pușcă în zid cu pistoale speciale — sint cei mai buni instalatori electrici din

echipa lui Dumitru Fuiorea — și cu cît urcăm mai sus tot acest vacarm se decantează, intrăm în sfere mai liniștite, spre care mai răzbate doar pulsul acela puternic, unit, al oamenilor care împing în sus lucrarea. Doar acest puls este capabil să se audă și la mari înălțimi. Inginerul șef al șantierului 3, Ion Tomescu, 32 ani, se uită la ceas și cînd ajungem sus îmi zice că au trecut doar 105 secunde. Mi se păruse că am traversat o lume.

— Mă numesc Traian Rusu, am 31 de ani și sint născut în Bucovina. Părinții mei sint la Botoșani și între cele 4 surori sint singurul frate. Am trei copii, soția mea e gestionară și locuim cu toții în Filiași. La Rogojelu am mai condus o lucrare la primul coș de 220 metri.

Dacă Rusu e născut în '44, înseamnă că face parte din generația eliberării și constat că e deja o generație matură de vreme ce e și capabilă să construiască lucrări de o asemenea importanță. Probabil că generația lui Rusu s-a născut să construiască. Să acopere golurile moștenite ale acestei țări. Multe și mari. Dacă din cînd în cînd ne-am aduce aminte de acest fapt, am reuși poate să fim, unii dintre noi, mai înțelegători și mai tari.

— Spune, Rusule, unde este mai greu? — Toate sint grele, dar toate sint posibile. Cel puțin așa mi se pare deocamdată, la 31 de ani. Așa cred și ceilalți 12 «zburători» ai mei. Noi sintem o echipă de tineret, cu o vîrstă medie de 25 de ani.

— Unde este totuși mai greu? — Cel mai greu e să ții cofragul glisant, cercul acesta metalic, pe orizontală și verticală, adică pe abscisă și ordonată. Să păstrezi verticalitatea coșului, că pămîntul, știți dumneavoastră, se învîrtește, și prin învîrtirea aceasta în jurul axei sale obligă coșul la o înclinare ușoară, și dacă te abați azi cu un milimetru, mîine cu altul, te poți trezi că ți-l ia vîntul ca pe pălărie. Iar aceasta ar însemna catastrofă. Dar noi avem oameni buni.

— Care sint oamenii cei mai buni? — Ajutorul meu Ilie Vătafu, la 32 de ani, are categoria a 6-a. De 15 ani lucrăm împreună la toate C.E.T.-urile din țară. Are 4 copii și-i moldovean din Păltiniș, pe malul Prutului și, vedeți, construiește pe malul Jiului. Buni sint toți. Adică Nicolae Ciubotaru, Constantin Condurache, Marin Vlăduț, Dumitru Smeu, Aurelian Ilinca și ceilalți.

Stau și mă gîndesc, vă gîndiți poate și dumneavoastră, și constat că prinși de altele treburi cite se cer și cite se fac în țara noastră, intrată într-o atît de înaltă prefacere, abia că ne mai rămîne timp să ne gîndim că totuși pămîntul se învîrtește. În nobila lor meserie, constructorii termocentralei de la Turceni nu uită niciodată. Nu au dreptul să uite niciodată.

— Spune, Gheorghe Rădulescu, cît stau dulgherii dumitale pe pămînt?

— În 12 ore stăm 45 de minute. În rest, numai la cota plus.

— Și ce simțiți cînd vă desprindeți de fiecare dată de pămînt?

— O bucurie de care mi-e greu să vorbesc. Parcă ne simțim mai ușori, parcă mai buni. Sus uit de toate pentru că trebuie să fiu atent.

— De ce vă simțiți mai buni? Poate din cauza riscului?

— Nu cred.

— Atunci de ce crezi?

— Aici sus depindem foarte mult unul de altul. E o tovarășie, o întraajutorare sinceră.

— Spune, Traian Rusu, cum crezi că va fi la 320 metri?

— Vă referiți la cele două coșuri care se aude că vor fi mai înalte decît acesta? Eu zic la fel, ca la 280 metri. Adică o liniște adîncă, precum într-un fund de ocean. Aerul rece și uscat. Pe pămînt poate să fie ceață sau ploaie, și la noi să fie soare și bine. Pentru că stăm și construim deasupra stratului de nori. Ni s-a întîmplat treaba asta nu o dată, la 220 metri, la Rogojelu.

— Vreau un răspuns tot atît de sincer: liniștea de care vorbeai e la fel de adîncă și în suflet?

— Ei, dumneata mă cam descoși; nu totdeauna. Aici mai bate vîntul, gerul uneori e mai mare, condițiile devin mai grele. Nu mă gîndesc la coș, că el e proiectat, iar noi îl executăm să reziste la aceste fenomene ale naturii. Mă gîndesc la familia mea și la tovarășii mei. Și mă gîndesc în primul rînd la acela care lucrează pe locul cel mai periculos. Iar locul acesta, pentru că tot o să mă întrebați care este, se află pe schelele suspendate, «plimbătoare», cum le zicem noi. Stai suspendat la 280 metri și lucrezi sau la 320 metri. Sau, în viitor, la 400 ori chiar mai mult.

Îl caut pe Irod. De vreo cîteva ori a fost lingă mine, dar am zis că în calitate sa de șef de lot «la coș», se cuvîne să stăm de vorbă mai mult. La urma urmei, la noapte tot rămîn să dorm în «colonie», adică aici, pe șantier, așa că Ion Irod tot trebuie să apară. Aflasem că are 37 de ani, tînr totuși, e oricum tehnician constructor, dar cu toate acestea e șef de lot la coș. De ce a fost Irod «cel ales» aveam însă să aflu de la inginerul Aurel Gornoviceanu, director adjunct al grupului de șantiere: «este un tehnician iscusit A mai dus un coș de fum la Rogojelu, simte lucrarea în ansamblu, e bun coordonator și serios. Este omul care ne trebuie la coșul de fum.» Dau iar de Irod, îmi spune că s-a născut în comuna Cîlnicu-Gorj, dar eu îl mai întreb:

— Dacă mîine ar trebui să mai încep un coș de fum, cu cine l-ai începe?

— Se conturează un colectiv bun de tineri. Aș porni cu maistrul Gheorghe Udrea, inginerul Stan Cristea, abia în al doilea an de stagiatură, dar foarte bun, Rusu, pe care l-ați cunoscut, Vasile Tudor, cel care v-a urcat sus cu liftul, Marin Ghiță, Ilie Vătafu, Dumitru Rădulescu, șef de brigadă la dulgheri, Ion Trăistaru și alții.

Cobor din coșul de fum și parcă aș cobori printr-o coloană infinită despre care știu că izvorăște din pămîntul Gorjului, dată ca simbol să ne măsoare zborul către infinit. Peretele coșului are o grosime la bază de 75 cm, iar sus se va subția pînă la 25 cm. Iscusit, proiectantul — cei de față îmi spun că se numește Emil Marinescu, inginer la Institutul de studii și proiectări energetice-București — i-a gîndit elasticitatea pe care constructorii se străduiesc să i-o confere acum. Aflu că deși e mai înalt decît celelalte, va fi mai suplu, va fi realizat cu unele economii.

Părăsesc șantierul nr. 3 și mă îndrept către sala mașinilor, pentru că la Turceni mai sint și alte puncte fierbinți. Constructorii șantierului nr. 1, condus de inginerul Petre Ghibu, și el unul din cei mai pricepuți ingineri, au închis sala mașinilor, «coloana vertebrală» a acestei mari termocentrale, așa îi place lui Ghibu să o numească, au terminat fundațiile primelor trei cazane cu un devans de aproape 8 luni, s-a terminat fundația turbinei și acum atacă alte lucrări. Constructorii unui alt șantier, «hidro», condus de inginerul Nicolae Dordea, au terminat și ei primul turn de răcire de 115 metri, un fel de pahar enorm, făcut parcă să adune în el toate apele cerului; se lucrează la un baraj care va înghesui într-un lac de acumulare apele Jiului, și care vor asigura «răcirea». Inginerul șef al Grupului de șantiere Turceni, Walter Tuzar, de 21 de ani tot termocentrale face, îmi spune că prin cele 8 turnuri de răcire, cite vor fi în final, va curge un al doilea Jiu, cu un debit de 336 mii de metri cubi pe oră. Va fi ceva mai mic decît Jiul care curge în albie de la începuturi. Dimensiuni, dar și aici dimensiunile cele mai spectaculoase le găsim tot în oameni: «Cînd am început ca stagiar la Luduș, o să rideți, dar prima dată m-am gîndit la pensie. Adică ce o să pășesc pe șantiere pînă o să ies la pensie. Mă gîndeam că o să plec, să mă «aranjez» și eu printr-un birou. N-am mai ajuns. Șantierul, viața asta aspră mi-au pătruns adînc în suflet și în sînge. Îți schimbă, cred eu, chiar și ritmul biologic. Uite, să vă zic una. Astă-vară mi-am luat concediul de anul trecut și de anul ăsta și am plecat la mare. Am stat 14 zile, am revenit acasă și nu mai aveam stare. Nu puteam să lîncezesc. Zic: mă Constanța, e soția mea, eu plec pe la șantier. Ea zice: «Sigur, nici să te odihnești n-ai stare». Am venit și rămas am fost. Poate nu e bine nici așa, dar vă spusei că e vorba de o schimbare structurală a omului, a felului de a trăi.

— Tovarășe inginer Petre Ghibu, unde credeți că vă situați dumneavoastră acum în țara asta?

— Nu mă pricep la metafore, dar dacă luăm țara ca pe un front, este totuși un front fierbinte pe care se muncește, vedem că pe frontul ăsta unii se află în față, alții mai în spate, iar alții pe la mijloc. Dacă ceea ce facem noi acum, ce construim, e obiectiv de linia întâi, pămîntul mai aflu și eu și oamenii de care sint inconjurat.

— Și cum gîndește un om pe linia întâi?

— Mă gîndesc dacă voi mai apuca să mă folosesc de tot ce construim noi? De o parte cred că da. De restul s-or folosi copiii noștri. Eu am două fetițe și mi se pare mie că de la un timp am cam început să trăiesc și pentru ele.

REȚEAUA DE POLIȚIE A LUMII MODERNE

eliot ness contra al. capone (10)

10. Un milion pentru un verdict

Exemplul oferit de California și Dakota de Nord fu urmat în zone foarte diferite ale Statelor Unite, pînă și în cele mai tradiționale oaze ale turiștilor milionari: Cuba și insulele Bahama. Autoritățile locale, aflînd că Brăzdatul avea intenția de a se stabili pe meleagurile lor, îl avertiză la modul cel mai categoric să-și scoată din cap asemenea idee dacă nu vrea să cunoască mai îndeaproape procedura lor penală.

Ofensat și înspăimîntat de această catastrofală răsturnare, de dispariția presupusei magii exercitate de numele său, «magie» care nu cu mult timp în urmă trezise unor oameni faimoși, cu solide conturi în bancă, ba chiar și unor membri ai celor «două sute de familii», dorința arzătoare de a-l întîlni, Capone plecă îndurerat spre Florida. Dar, spre marea sa surprindere, nici moșia lui de la Palm Island nu-i mai asigura refugiul dorit.

Governatorul Doyle F. Carlton îi puse în stare de alarmă pe toți cei șaiseci și șapte de șerifi ai statului.

Avertismentul lansat telegrafic suna astfel:
«Ni se raportează că Al Capone se află în drum spre Florida».

Dacă se ivește cumva prin părțile voastre, arestați-l imediat și, fără să-i mai ascultați scuzele și pretextele, escortați-l pînă la frontiera statului.

Cu nici un preț, Capone nu trebuie să rămînă pe teritoriul Floridei. Dacă aveți nevoie de ajutor pentru a duce la capăt acțiunea, telefonați-mi de urgență.»

Încă o dată, bazîndu-se pe faptul că averea lui reprezenta ceva și lanțul slăbiciunilor rămînea bine aurit, Capone angajă o bătălie cu autoritățile.

În mijlocul valului de «dezertări», în timp ce zidurile citadelei care apăraseră lumea viciului aproape opt ani în șir se clătinau și se fisurau, el reuși să mai reinvie două vechi prieteni. Așa se explică de ce avu cîștig de cauză împotriva procurorilor James Gordon și Vincent Giblin din Miami. Mai mult, judecătorul federal Halsted C. Ritter îi acordă o dispoziție provizorie prin care șerifii alarmate de guvernator erau somați în mod cu totul contradictoriu: «Să nu rețină, să nu aresteze sau să se dede la șicane și maltratări împotriva reclamantului, cetățeanul american Alphonse Capone.»

Sub ocrotirea acestui nou zid de hirtie cu sigiliu oficial, izbuti, în sfîrșit, Micul Cezar să se strecoare pînă la vila lui din Palm Island. În curînd, dispoziția căpătată cu atîtea eforturi căpătă caracter de permanentă.

Hirtia respectivă nu îi împiedică totuși pe agenții locali să-și arate zelul și participarea la campania pe scară națională pornită împotriva crimei și dinamizată de Eliot Ness. Ei dovediră o deosebită ingeniozitate în descoperirea modalităților de a-l șicana pe gangsterul «sihăstrib». Nu-i vorba, și motivele se ofereau din belșug. Într-o zi, unul din locotenenții lui Capone, Jackie Mc Gurn, proclamat «Mitralieră», din pricina «tuțelii de mină», fu arestat pe un teren de golf din Miami și dus la închisoare, deși protesta că venise înarmat doar cu bastoanele reglementare. Îl denunțase însă un vecin, Ernest Byfield, magnat al industriei hoteliere, care îl văzuse — împreună cu un lot de prieteni — cum făcea exerciții de tir, trăgînd cu pistoale automate în niște sticle aruncate pe apa piscinei lor și irosind muniții cu care în războiul de secesiune din 1861 se putea cîștiga o bătălie...

La acest asalt contra lui Capone, menit să ducă la evacuarea impunătoare a sale rezidențe, își aduseră contribuția eficientă și trei persoane «sus-puse» din Chicago, care își petreceau vacanța la Miami. Ele nu ezitară să-i telegrafizeze lui Stege, locțiitorul prefectului, ca să îl «facă nevătămător» pe Mc Gurn.

Mai multe ziare din Florida se raliară campaniei, unele cu sinceritate, altele doar pentru că simțiseră dincotro bătea acum vîntul. În articolele publicate se afirma că prezența lui Capone dăunează turismului, oamenii de afaceri cu nervii slăbiți de aventurile bursei nefiind dispuși să riște și în vacanță o întîlnire accidentală cu un personaj de tristă notorietate de tipul lui Capone. Acesta consideră necesar să repete, cu toată solemnitatea cerută, vechile lui declarații, proclamînd sus și tare că uitase totalmente «vechile deprinderi.» Cu morgă și emfază, le repetă ziaristilor adunați la vilă: «Puteți constata și singuri că vila mea nu este o tabără asediată și eu nu dorm cu pistolul sub pernă. Nu am permis de portarmă și deci nu posed revolver, cum mi-aș îngădui să violiez legea?...

N-am nici un chef să incalc legea. E mult de cînd am părăsit agitatul oraș Chicago și m-am descotorosit de tot ce este legat de acest mediu. Crima și contra-banda de alcool nu mai prezintă pentru mine nici cel mai mic interes.»

Capone petrecu la Miami, în vila lui cu douăzeci de încăperi, cîteva luni. Luni dominate de jale și agitație, în contrast cu viața lui de huzur, dusă în decorul hollywoodian: bănci de marmură, un mic eleșteu presărat cu corali și stînci, populat de pești exotici și luminat de lămpi subacvatice. Avea și un iaht cu motor, la prova căruia flutura în vînt, trufaș, drapelul cu patruzeci și opt de stele.

Dar nici umbra palmierilor, nici dulcile miresme ale boschetelor de iasomie și de hibiscus nu-i puteau dăruî pacea sufletească. O îngrijorare recentă îl obseda: profitînd de absența lui de pe întunecata scenă din Chicago, unde juca rol de frînă și de mediator, rivalii dezlanțuiseră din nou o încăierare, în scopul de a-i smulge lui Capone o parcelă din regatul întemeiat pe singe și corupție. La 24 martie i se telefonă că în seara precedentă inamicii îl lichidaseră pe Johnny Genaro, unul din șefii statului său major. Gennaro se ducea să-și vadă mama, fiind însoțit de Joseph Vince. În centrul cel mai aglomerat al orașului, un Ford se lipise de limuzina lor, descărcînd — conform ritualului binecunoscut introdus de Mafia — o salvă de plumbi în cei doi ocupanți. Gennaro murise în timp ce era transportat la spital. Vince rezistase și cînd fusese în stare să vorbească legat se limitase să declare: «Nu i-aș putea descrie pe oamenii din blestematul acela de Ford... e un vîlmășag în capul meu!»

De comiterea crimei fu suspectat James Belcastro, care cu cîteva săptămîni mai înainte fusese rînit de bandiții lui Capone. Cu o discreție senină, respectînd «codul onoarei» adoptat de cavalerii pistolului, Belcastro, spusese: «Nu aș putea preciza cine erau atacatorii. Știți, stau tare prost cu vederea!»

Curtea cu juri se întruni din nou și deliberă o săptămînă întreagă. Capone pesemne că așteptase cu înfrigurare și neliniște sporită dezbaterile decisive ale acelei curți speciale, căci de data aceasta nu mai încerca să tergiverseze, să «traga de timp», cum făcuse în februarie 1929. Atunci, la somația înmînată de locțiitorul șefului poliției care îi ordona să plece din Miami pentru a fi interogată de o Curte cu juri special alcătuită, Capone prezentase un certificat scris și dat sub prestare de jurămint de către medicul lui curant, care pretindea: «un voiaj în nord ar putea provoca moartea subită a clientului meu.»

În ziua de 5 iunie, la orele 13.30, se dădu citire actului de acuzare. Împreună cu alți șaiseci și opt de complici — toți cu «calități» și atribuții bine definite — Capone era incriminat pentru cinci mii de violări aduse legilor prohibiției. În mod cu totul personal, Capone mai era inculpat de evaziune fiscală. Aceasta era, de fapt, «artileria grea» a justiției. Concret, se stabilise că nu plătise suma de 215 000 de dolari, datorată ca impozit asupra unui venit global de 1 050 000 de dolari realizat între anii 1924 și 1929. Peste trei ore, Capone pășea în sala tribunalului, aruncînd surisuri cordiale drept mulțumire pentru frazele de incurajare rostite de unii reporteri și de o parte din curioșii îngrămădiți în sală. Amănunt pitoresc: apariția lui în fața instanței pricinui și o criză de lacrimi. Un tânăr ofițer de poliție, pe nume Clarence Converse, însărcinat cu investigarea cazului, nu-și mai putu stăpîni amara deziluzie încercată, văzînd că a pierdut momentul de celebritate mult rîvnit: să iasă din hotelul Lexington, alături de Inamicul Public nr. 1 pus în cătușe.

Pentru Eliot Ness și echipa lui, deschiderea procesului însemna doar începerea unor zile de încordată activitate pentru a pune la zi fișierul lor personal alcătuit fiecărui membru mai important al «sindicatului crimei» și, totodată, pentru a confrunța declarațiile făcute de aceștia în fața instanței cu datele deținute de ei, cu deducțiile făcute «printre rînduri».

Pentru a pune virf dezamăgirii generale, la orele 17.00 Capone ieșea la fel de surzător din tribunal, aflat, în mijlocul suitei de gardieni personali și de avocați. Era liber pentru 11 zile, în schimbul depunerii unei cautionsi.

După întoarcerea lui Capone la hotelul Lexington se dezlanță contraofensiva. Frank Wilson, agentul de investigații al oficiului de impuneri — care pregătise probele cele mai importante pentru Curtea cu juri — primi un apel telefonic din partea lui Pat O'Rourke. Acesta îl informă amănunțit că Al Capone tocmai importase de la New York cinci pistolari perfect antrenați și odihniți, însărcinîndu-i cu uciderea lui Wilson, a lui Madden și Irey. Incolțit, Brăzdatul spera că această zgomotoasă demonstrație de forță — produsă în ultima oră — ar fi putut schimba gîndul celorlalți oameni ai justiției de a continua procedura în curs. Dar în ziua următoare mașina cu număr de New York dispărură odată cu cei cinci selecți pasageri ai ei, și O'Rourke raportă că anturajul lui Capone îl convinsese să renunțe la proiectul lui. Erau încredințați că apusesse irevocabil vremea cînd se mai puteau comite omoruri de acest gen. Trecură la un plan mai subtil.

Un tânăr destul de isteț îl vizită pe un om de afaceri din New York, prieten cu Irey, rugîndu-l să-i transmită oferta de a plăti un milion de dolari bani gheață, plus alte 500 000 de dolari ulterior, în schimbul achitării lui Capone.

Oferta nu fu acceptată.
Procesul care s-a deschis ulterior și a durat două săptămîni a dus la condamnarea pentru evaziune fiscală a lui Capone, care astfel a petrecut totuși un deceniu în închisoare. EUGEN B. MARIAN ■

Sfîrșit.

În numărul viitor, «Ecuția crimei» de Mircea Grigorescu.

BIOGRAFIA UNUI OM AL MUNCII

îți doresc să ajungi
președintă de sindicat (2)

Cel mai ciudat lucru ce i s-a întîmplat, mărturisește Aneta Diaconu, n-a fost felul cum a ajuns din Vitomirești-Olt la școala profesională din Sibiu, pe atunci un elev după șapte clase nu știa multe lucruri referitoare la meserie. Tatăl verișoarei ei, ceva mai umblat prin lume, auzise că la Sibiu sînt multe școli profesionale, s-a dus, a întrebat și în cele din urmă a ales. Cel mai ciudat lucru ce i s-a întîmplat a fost după absolvirea școlii cînd profesorul de tehnologie, Bordeianu, om ales și iubitor de meserie, de la care a primit plăcerea de a munci bine, i-a spus la plecarea că-i dorește să ajungă președintă de sindicat, de parcă oamenii s-ar fi împărțit în aceste două categorii mari,

președinți de sindicat și restul. N-a înțeles atunci și nu înțelegea nici astăzi, nici ea, nici soțul căruia i-a cerut părerea, oricum urarea bătrînului dascăl e într-un fel măgulitoare, dezvăluindu-i acum o trăsătură a caracterului ei de atunci pe care nici o altă măturie nu l-a mai păstrat, deși ea, urarea, vorbește poate mai puțin despre eleva care era pe vremea aceea și mai mult despre imaginea profesorului de atunci, despre viață și oameni.

Cu această nedumerire și cu verișoara ei s-au prezentat la tovarășa Vișinoiu, șefa serviciului personal care, cu ochii la pardesiul ei cel nou, le-a întrebat, cum se obișnuia, unde stau, despre părinți și familie, le-a vorbit despre fabrică, le-a condus în secție, «Uite, iar ne-au venit niște copii de la Sibiu» în vreme ce ele, cu inima cît un purice, își alegeau cu ochii mașinile și oamenii alături de care le-ar fi plăcut să muncească, mai ales fete tinere ca și ele, dar și oameni mai în vîrstă, în fruntea tuturor fiind, după cum avea să afle mai tîrziu, o fetișcană, nu mult mai în vîrstă decît ele, ceea ce le-a dat încredere, spunîndu-le: deci, nimic nu-i imposibil!

Nu, nu există nimic care să nu-i fi plăcut, un tînr la început de drum n-are vreme să vadă lucrurile urite, tinjește să fie prins în vîltoarea vieții după credința lui, negreșit miraculoasă, în ea își caută cărarea proprie, asimilînd frumosul și apropiîndu-și prietenii care să-l ajute în acest sens, căzîndu-se să înțeleagă ce poate înțeles, acele fapte ce-i convin în primul rînd, înlăturîndu-le, amînîndu-le pe celelalte, multe, dar în afara drumului său. De aceea nu-și aminteaște de lucrurile urite, ci doar de Maricica, fata de vizavi, blindă și atentă. «Aneta, tu, nu-i bine cum faci operația asta», îi spunea și Maricica îi arăta cum e bine și la lucru sau în discuțiile despre celelalte fete găsea de fiecare dată partea frumoasă a fiecăruia. «da, dragă, îmi dă importanță, dar cît muncește pentru asta.» Desigur ne alegem prietenii ca să devenim ca ei.

Ciudat, în afara fabricii nu prea se vedea cu Maricica, între fete asemenea relații se înnoadă mai greu, prefera terenul de volei, unde își petrecea mai toate după-amiezele, serile rămînea împreună cu verișoara și fata gazdei, de aceeași vîrstă ca și ele, mergeau la cinema sau se plimbau, ca să cunoască Bucureștii, pînă într-o seară cînd, întîmplător, s-au întîlnit cu un vechi prieten din copilărie, și el în București acum, și au așteptat doi ani pînă să se căsătorească, nu numai fiindcă familia este cel mai serios lucru din viața unui om și ea nu s-a grăbit niciodată, dar și pentru că o fată, așa se cuvine, trebuie să aibă cite unele înainte de a se mărita, ceea ce nu i-a fost prea greu deoarece totul trebuia înmulțit cu doi, adică două furculițe, două linguri, și chiar așa s-a măritat pînă la urmă, cu două turculițe și două linguri, Doamne, cite s-au întîmplat de atunci!

Mai întîi copilul, Natalia, recunoaște că de data asta n-a mai așteptat, apoi școala de maștri, la seral, ani ca o ameteală, cu orele de serviciu și studiu, cu orele de nesomn și dragoste, Natalia creștea, drumurile spre Vitomireștiul cu fîntînile secate, celălalt punct de sprijin și măsură a scourgerii anilor: lumina electrică, căminul cultural, liceul, școala asfaltată, apa adusă în fața caselor, cînd Natalia a intrat la școală, ea terminase seralul și a fost aleasă secretara organizației de partid.

Vorbește din punctul ei de vedere, chiar dacă teoretizează, generalizarea este exclusă. Un secretar de partid este un om cu limitele lui și un lucrător cu șefii lui. Soluția se numește demnitate, răbdare, tact, o viață ireproșabilă în urmă, conștiința că după ce această funcție va trece, ea va trebui să vorbească cu oamenii și conducerea întreprinderii ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat. Pe unde treci să lași un loc de bună ziua, ceea ce pentru un secretar de partid înseamnă forța de a ști să te faci înțeles, forță netransmisibilă genetic, culeasă prin implicare, o implicare în care să reziziți tentației compromisiunilor, să spui cînd e bine ca să poți arăta cînd nu mai e bine, oricui, mai ales oricui, adică tuturor, așa fel încît telul suprem al oricărui secretar să devină unitatea și din acest punct de vedere secretarul rămîne nu de puține ori singur, prins între dileme, fiindcă a veghea asupra unității colectivului refuzînd compromisiunile înseamnă o știință care nu se predă la Vitomirești, nici în altă parte, nici chiar practica nu te învață decît vrei și ești pregătit să te învețe, dar mai ales hotărît să riști să te învețe, fiindcă niciodată nu poți ști dacă ai învățat bine și cît trebuie, și nu o dată a avut conflicte cu tot felul de oameni și șefi în care ceea ce conta nu erau atît problemele pe care le aveau de rezolvat, cît oamenii cu care avea de-a face.

Nu, n-are de gînd să renunțe, nu la funcția de secretar, asta nu depinde de ea, ci la sarcinile obștești, a crescut și trăit printre oameni, le aparține și-i aparțin, a pleca la ora trei acasă pentru a-și vedea doar de treburile ei ar însemna să nu mai fie conectată la viața adevărată, la ce a gîndit și a suferit pînă acum, fiindcă o viață, după cum se va vedea, nu e alcătuită dintr-un șir mai mult sau mai puțin discontinuu de succese și de mări.

NICOLAE CRISTACHE ■

(Va urma)

FRAȚII CUȚOV (6)

prima finală, prima centură
de campion național

— Toate-s bune, deocamdată, dar spune-mi, Calistrat, nu crezi că ar trebui să ne fixăm oarecum în timp? Adică sintem cu povestea vieții tale cam prin anul...

— Sintem cam pe la sfîrșitul lunii februarie din anul 1965. Încă nu împliniserăm un an de cînd începusem boxul, iar campionatul național de juniori bătea la ușă. Era primul meu campionat, un campionat pe care, după cîteva meciuri pe care le cîștigasem și după încurajările maistrului Bobinaru, îl atacam plin de încredere.

— Și plin de speranțe, sau, după cum spuneai tu, plin de vise. Visai tu să ajungi chiar pînă-n finală și chiar să cîștigi și finala?

— De ce nu?! Că, spre deosebire de viitorii mei adversari, eu n-aveam o prea mare experiență? Posibil. Dar aveam o viteză care-i uimea pe toți. Într-un atac de numai 2-3 secunde expediam trei directe de stînga, o directă de dreapta și ieșeam cu un upercut de stînga. Sau țîșneam

cu o directă de dreapta, făceam un fel de fandare și veneam cu același uперcut de stînga. Îmi plăcea la nebunie acest uперcut de stînga. Boxam numai ca să plasez acest uперcut. Datorită faptului că aveam un bun joc de picioare, o condiție fizică deosebită și un ochi ager, adică vedeam imediat, într-o fracțiune de secundă, intențiile adversarului, eschivam tot timpul, strecurîndu-mă printre loviturile lui, mă aflam mereu în posibilitatea de a trimite acel uперcut pe care-l schimbam cu cite un croșeu de stînga. Cu viteza pe care o aveam, de parcă eram o mică mitralieră, devenisem un boxer dificil, un boxer de semidistanță. Aveam, ca să zic așa, un fel de stil al meu, deși pentru nici un an de box împlinit e greu să afirmi așa ceva. Îmi plăcea boxul curat, boxul înțeles și practicat ca o scrimă a brațelor, ca o întrecere stilistică, o dispută a vitezei de reacție, a gîndirii în ring, adică boxul tehnic, nu ciomăgeala sau bătaia, acea disperată goană după lovitură decisivă, zdrobitoare. Sigur că da, sînt unii care lovesc năprasnic, dar numai cu atîta nu se poate face nimic. Trebuie tehnică, multă, multă tehnică și condiție fizică. Nu mai spun că adeseori asemenea punchouri n-au o viață prea lungă în box. De ce? Din cauză că pînă să-și plaseze ei lovitură aceea de grație, încasează mult, foarte mult, ceea ce îi uzează rapid. Și nu-i vorba numai despre această ofilire înainte de vreme, ci de un fel de sensibilizare, punctul lor extrem de nevralgic devine pentru mulți bărbia care, din cauza numeroaselor lovituri, cedează la lovitură nu neapărat foarte puternice. Și ar mai trebui să spun că de cele mai multe ori ei nu reușesc să plaseze acel necruțător pumn, motiv pentru care meciurile lor sînt departe de ceea ce se numește box.

— Ai întîlnit, desigur, asemenea boxeri. Cum ai luptat împotriva lor, ce tactică ai adoptat? Poate că și numești asemenea adversari?...

— I-am întîlnit, sigur că da, dar n-am să-i numesc pentru că asta ar însemna să-i desconsider așa, în mod public, ceea ce cred eu nu e prea corect. Eu nu-mi desconsider adversarii, ci un anume stil de box. Împotriva lor m-am bazat foarte mult pe jocul meu de picioare și pe lovitură de stînga, mai ales directă. Un asemenea boxer poate fi bătut cu o singură mină: directă de stînga de la distanță. Această stînga trebuie să lucreze tot timpul, ca un piston care-și schimbă ritmul întruna, niciodată la fel. Desigur, multe dintre aceste stîngi sînt doar stîngi de stopare sau de întîmpinare, multe dintre ele sînt date în aer, dar cîștigul este acela că puncheurul va fi ținut la distanță. În ceea ce mă privește, pentru că sînt un boxer de semidistanță, nu am aplicat tot timpul această tactică, adică n-am reușit s-o aplic, motiv pentru care de multe ori a trebuit să pun osul la bătaie. Cu alte cuvinte, uneori mă lăsam antrenat de stilul bătaios și dur al adversarului și, cum nu o duc chiar așa bine cu garda și apărarea, de cîteva ori m-am accidentat și am pierdut. Dar, nu-i vorba, de multe ori am și cîștigat, fără să depun eforturi deosebite.

— Ce-ar fi totuși să revenim la primul tău campionat de pe timpul cînd încă mai erai junior?!

— După cum vă spuneam, începusem boxul la o greutate de 32-34 de kilograme. Cîntăream doar cît o oaie și ceva. Mai pusesem eu puțină carne pe mine, dar pînă să ajung la 45 de kilograme, la categoria minimă, mai aveam destul de mîncat. În orice caz, la primul meu cîntar oficial ajunsesem la 44,5 kilograme. După cum vedeți, întîi și-ntîi m-am luptat cu cîntarul Cîștig faza pe oraș, cîștig faza pe județ, adică pe regiune, ca pe atunci încă mai erau regiunile. În total am boxat cam 7-8 meciuri. La lași, în faza de zonă, în primul meci, am boxat ca un nebun. Atît în prima, cît și-n a doua repriză am ținut-o numai într-o serie. În repriza a treia de-abia mă mai țineam pe picioare, dar adversarul meu era și mai obosit, parcă-l văd și-acum, imediat ce mă apropiam de el mă lua în brațe. Am cîștigat și al doilea meci care mi s-a părut ceva mai ușor și iată-mă în turneul final, care în acel an s-a ținut la Tg. Mureș. Tragerea la sorți m-a avantajat oarecum, deoarece, după numai trei meciuri cîștigate, am ajuns în finală. Adversarul primei mele finale se numea Valentin Bratie și era reșitean. Am repetat, ca sa zic așa, primul meu meci de la lași, cel cu seriile prelungite. Poate că dumneavoastră așteptați să vi-l povestesc în amănunțime, dar meciul a fost disputat acum cîțiva ani buni, așa că îmi mai aduc bine amîntă doar faptul că finala a fost într-adevăr o finală. Vreau să spun că meciul a fost destul de echilibrat, dar eu am avut o șansă în plus, adică eu am fost cel care am condus lupta, am atacat mai insistent, am lovit mai clar și la sfîrșitul meciului am fost ceva mai proaspăt. Și mai țin minte că-n momentul acela teribil, clipa adevărului, cum i se mai spune, cînd se vine în mijlocul ringului și se așteaptă decizia, parcă am simțit cum arbitrul mă strînge de mînă, pregătindu-se să mi-o ridice ca semn că eram învingător. Și-ntr-adevăr, peste numai cîteva clipe, aud vocea crainicului, o voce care parcă venea de pe altă lume. Cîștigasem prima finală a vieții mele, o finală de campionat național

VICTOR NIȚĂ

(Va urma)

EDUCAȚIE PRIN AMINTIRI

dincolo de sfîrșit

«Am o treabă mult mai însemnată, așa că îți dau mină liberă în rezolvarea acestui caz», i-a spus maiorul Aron, fără a-și dezlipi privirea de pe filele unui dosar voluminos. «Am înțeles...», a răspuns locotenentul Neagu și înainte de a părăsi biroul a crezut că e cazul să adauge: «Vă voi raporta asupra etapelor și rezultatelor anchetei.»

Abia atunci și-a ridicat maiorul privirea spre el, o privire cam nemulțumită, cam certătoare și i-a spus însoțindu-și cuvintele cu un gest care însemna că are și permisiunea de a pleca din birou: «Te privește ce faci! Îmi raportezi numai cînd scrii pe ultima pagină a dosarului «Sfîrșit». Ai înțeles?»

Poate acest mod de a i se încredința cazul l-a făcut pe

locotenent să nu se bucure de încrederea ce i s-a acordat de a rezolva singur un dosar. Și-a adus de mai multe ori aminte de discuția cu maiorul, chiar și acum cînd aștepta în fața ușii unui salon de spital, fiindcă asistenta medicală intrase înaintea lui pentru a-i anunța vizita, fiind vorba de un salon pentru femeii; își amintea de această discuție și se gîndea că răceala și laconismul șefului său trebuie puse pe seama cine știe cărui caz care îl absorbea.

După ce asistenta l-a condus la patul bolnavei și l-a prezentat, a avut senzația că femeia se simte rău, chiar foarte rău, dar nu atît fizic (doctorii l-au asigurat că e în afară de orice pericol), că e cumva nespuse de tristă, de înfricoșată de ceva, că e sub presiunea unui gînd îngrozitor. Senzația aceasta a persistat și în timp ce bolnava îi explica amabilă amănuntele modului în care a fost atacată, ba chiar încercînd să zîmbească, să pară că încearcă să facă haz de necaz. Toată povestea era cît se poate de simplă. Fiind zi de plăți, mai mulți angajați ai șantierului au rugat-o așa cum făceau de obicei, să ducă la oficiul poștal din stațiunea de unde urma să ia autobuzul spre oraș banii pe care îi trimiteau familiilor. În apropierea sediului oficiului poștal, mai exact chiar în spatele clădirii, a fost atacată de doi sau trei oameni, nu își mai amintea exact, unul dintre ei i-a smuls poșeta, iar altul, cînd a încercat să tipe, a lovit-o cu ceva în cap, încît a leșinat. Au găsit-o niște oameni, au oprit prima mașină care trecea pe șosea și au adus-o la spital și cam atît.

— Nu vă amintii nimic concret, nici un indiciu care să ne poată ajuta la identificarea agresorilor, cum erau îmbrăcați, cît erau de înalți... Orice?, a insistat locotenentul.

— Nu... Era întuneric... și m-au atacat din spate. Cred că m-au pîndit în locul acela întunecos. Nu îmi pot aminti nimic.

Femeia a zîmbit, a ezitat cîteva clipe, apoi a continuat:

— Cred că m-am speriat foarte tare... Foarte tare, poate am suferit un șoc, cum se spune, fiindcă mi s-a părut că am auzit o voce cunoscută... Dar e mai mult decît absurd...

— Ce voce spuneți că ați auzit?, a insistat din nou locotenentul.

Femeia a clătinat din cap, ca și cum ar fi vrut să alunge un gînd rău:

— E o prostie. Nici nu trebuia să vă spun asta... M-am speriat foarte tare, de aceea vorbesc fără rost...

Locotenentul a plecat cam descurajat de la spital, gîndindu-se că de la victimă a obținut foarte puține date. Ținea foarte mult să rezolve cît mai rapid primul caz pe care l-a primit «pe cont propriu». Visase totdeauna să aibă ocazia să dovedească măiestria lui de criminalist, desigur, visase ca primul din șirul său de victorii să fie un caz greu, important, nu unul banal cum părea acesta, căci își dădea seama în sinea sa că era doar un caz de rutină singurul lucru mai deosebit pîndind fi doar faptul că asemenea tilhării s-au înregistrat tot mai rar în ultimii ani. Dar, așa banal cum era cazul, iată nu știa de unde să pornească și cu atît mai mult cu cît era un caz de rutină dacă se va împotmoli...

Cînd a coborît din autobuz și a pornit pe drumul care ducea la șantier și-a dat seama că se înserează, că e deci după orele de muncă și s-ar putea ca să nu găsească pe nimeni, dar cînd a ajuns la clădirea care adăpostea birourile șantierului, după mulțimea geamurilor luminate a înțeles că măcar sub acest aspect nu a venit degeaba. S-a prezentat la director, explicîndu-i scopul vizitei.

— Cum de s-a putut întîmpla așa ceva?, a exclamat acesta. Măcar bine că nu i s-a întîmplat ceva mai rău. Știți, tovarășa Munteanu e o funcționară foarte conștiințioasă. O femeie foarte modestă și de treabă. Deși vine din oraș în fiecare zi, fiindcă trebuie să se îngrijească și de cei doi copii ai ei, nu a întîrziat niciodată.

Locotenentul s-a gîndit că trebuie să culegă informații procedînd ca la carte, adică nescăpînd în vedere nici una dintre ipotezele posibile, de aceea l-a întrebant:

— Considerați că ar fi posibil să fie vorba de un act simulat?

— Asta-i bună!... Ce vă mai poate trece prin gînd. Cum adică, un act simulat? Adică femeia să aranjeze toată chestia asta ca să fure ea banii?... Iertați-mă dar e ridicol...

Răspunsul directorului l-a făcut pe locotenent să se simtă cam jenat și, ca să o dregă cumva, a inventat de circumstanță o regulă criminalistică:

— Teoretic, orice cercetare trebuie să aibă în vedere și ipotezele cele mai puțin plauzibile. De fapt, cu totul altceva voiam să vă întreb. Ce care au săvîrșit infracțiunea trebuia să fi știut de undeva, ca să o poată pîndi pe femeie. Cine cunoștea că dînsa va duce banii la oficiul poștal?

— Cine să știe? Toți de pe șantier, că așa se întîmplă la fiecare chenzină, numai că banii îi ducea altcineva. De obicei, o fată de la contabilitate. O găsiți în biroul ei.

Fata de la contabilitate la care l-a trimis directorul părea foarte speriată.

— Știți că asta trebuia să mi se întîmple mie?, l-a întrebant pe locotenent. Eram foarte grăbită, de aceea am rugat-o pe dînsa și cum e o femeie foarte serviabilă...

— Spuneți că trebuia să vi se întîmple, adică să fiți atacată dumneavoastră, dacă ați fi dus banii în locul ei. Presupuneti deci că a fost ceva organizat? Adică știa cineva despre expedierea sumelor... Poate cineva de aici... Mai exact, mă întreb cine i-a informat pe agresori, cine a pus la cale?

— Știu eu? Am zis ca mi s-ar fi întîmplat mie fiindcă normal eu aș fi dus banii. Nu m-am gîndit de unde s-a aflat de trimiterea banilor fiindcă asta e știut de toată lumea. Îmi fac însă reproșuri că am rugat-o pe dînsa, fiindcă eu sînt tînără, poate aș fi reușit să fug sau să strig, poate i-aș fi zărit mai repede pe derbedei... Cum merge dînsa și pe drum tot îngîndurată și tot cu capul în pămînt... Că așa merge de vreo doi ani. Parcă se tot încovoaie de cînd are necazuri cu băiatul. Fata e cuminte, învață bine, dar băiatul e un... nu știu cum să vă spun, dar nici nu învață, nici nu

cenaclul flacăra

Luni, 26 ianuarie, începînd de la orele 19, va avea loc manifestarea inaugurală a Cenaclului Flacăra pe anul 1976, în Sala Mare a Teatrului Național din București. Biletele se pot procura de la casa de bilete a Teatrului Național.

munceste, se crede nu știu ce lord de trunză verde... — Nu aveți nici o bănuială cu privire la cei care știu că dînsa va duce banii?

— Să-i bănuiesc pe toți de pe șantier?... Aici au venit, în acest birou, să predea sumele și adresele. Știu că ne-am distrat pe seama lui Pișta-baci, un meșter bătrîn, care totdeauna cînd trimite bani acasă scrie pe prima sută «Te pup», către nevasta lui, ca și cum s-ar duce acasă la el chiar bancnotele acelea. Degeaba ridem noi de el, că tot scrie cu creionul chimic pe bani.

Se înnoptase cînd locotenentul s-a reintors în stația autobuzului de oraș și a putut să constate că, în adevăr, în locul în care fusese atacată femeia era întuneric beznă. Cineva a avut ideea să rărească numărul becurilor în lungul străzii exact invers decît ar fi trebuit, adică lăsînd becuri spre fațada clădirii, care oricum era luminată de tuburile de neon ale intrării și holului.

Întîrînd în serviciul de noapte, în afară de un bețiv care căuta pricină oricui, a avut liniște pînă spre miezul nopții.

Atunci un sergent a adus cu el doi tineri, amîndoi avînd pe față vinăță și urme de lovire. I-a raportat că cei doi tineri s-au bătut în barul de noapte. Unul era brunet, cu mustață, celălalt șaten, cu păr lung, lăsat pe umeri. Erau cam amețiți și priveau sfidători, într-o poză care voia să pară de superioritate și dispreț.

— Ce v-a venit să vă luați la bătaie?, i-a întrebant. Nu știți că scandalul într-un local public e act de huliganism?

— El e de vină, a spus flegmatic tînărul cu mustață, aruncînd o privire disprețuitoare spre cel cu plete.

— E adevărat?, s-a adresat locotenentul celui șaten, care părea că e străin de tot ce se petrece, că nici nu îl interesează. Dealtfel, nici nu a răspuns. A crezut de cuviință să intervină cu explicații sergentul, depunînd pe birou un proces-verbal și un pachetel:

— După cum rezultă din declarațiile martorilor, nu el a început bătaia, dar el a făcut primul gest... Un fel de provocare.

— Ce fel de provocare?, a întrebant locotenentul, fiindcă nu înțelegea ce vrea să spună sergentul prin provocare la bătaie.

— I-a aruncat în față un pumn de bani, făcut mototol. Un ghem de sute! Au bani băieții, nu glumă!

În timp ce vorbea, sergentul a desfăcut pachetul pe care îl depusese pe birou, întinzînd una după alta bancnotele pentru a le număra. Locotenentul a tresărit. A luat procesul verbal de constatare și cînd a citit că băiatul cu plete se numea Viorel Munteanu, a înțeles totul. Și-a dat însă seama că pentru a-i face să recunoască avea nevoie de o întrebare pusă decisiv. A ales una «indirectă»; adresîndu-se celui cu plete:

— Crezi că te-a înșelat la împărțire? Adică i-ai aruncat banii în față fiindcă nu a împărțit egal suma din poșetă?

— Fiindcă e un porc!, a exclamat acesta.

— Te-ai gîndit că puteați să o omorîți? Că ai lovit-o și jefuit-o pe propria ta mamă?

Băiatul cu plete l-a privit cu ochi mari. Era în privirea lui și furie, și disperare, și spaimă, și ură.

— M-a recunoscut?... a murmurat mai mult pentru sine.

Dimineața, locotenentul s-a prezentat la maior ca să îi raporteze. L-a găsit mult mai bine dispus ca în ziua precedentă. Părea că uitase de ordinul dat, fiindcă l-a întrebant:

— Ei, cum merg cercetările? Ai dat de vreun fir?

— Am și scris pe ultima filă «Sfîrșit», i-a spus locotenentul fără a-și ascunde aerul triumfător, în timp ce îi depunea pe masă dosarul. Îl putem chiar azi înainta procuraturii...

Mayorul a citit dosarul și pe fața lui se putea vedea că buna dispoziție cu care începuse dimineața se ștergea treptat. Avea altă voce cînd i-a spus locotenentului:

— Da... Ai fost operativ, dar trebuie să recunoști că ai avut și o mare șansă. Mă refer la faptul că ai regăsit printre banii aruncați în bar tocmai bancnota pe care maistrul ăla romantic și-a scris misiva către nevasta lui... Dar cu femeia, cu mama derbedeului ai vorbit?

— Nu... a recunoscut locotenentul. Consideram că dosarul fiind încheiat...

— Dosarul e «sfîrșit», dar cazul nu e încheiat... Te gîndești ce va fi în sufletul acelei femei cînd i se va confirma teribila ei bănuială că a recunoscut vocea fiului ei cînd a fost atacată?... Rezultă că e o femeie de treabă și amărită...

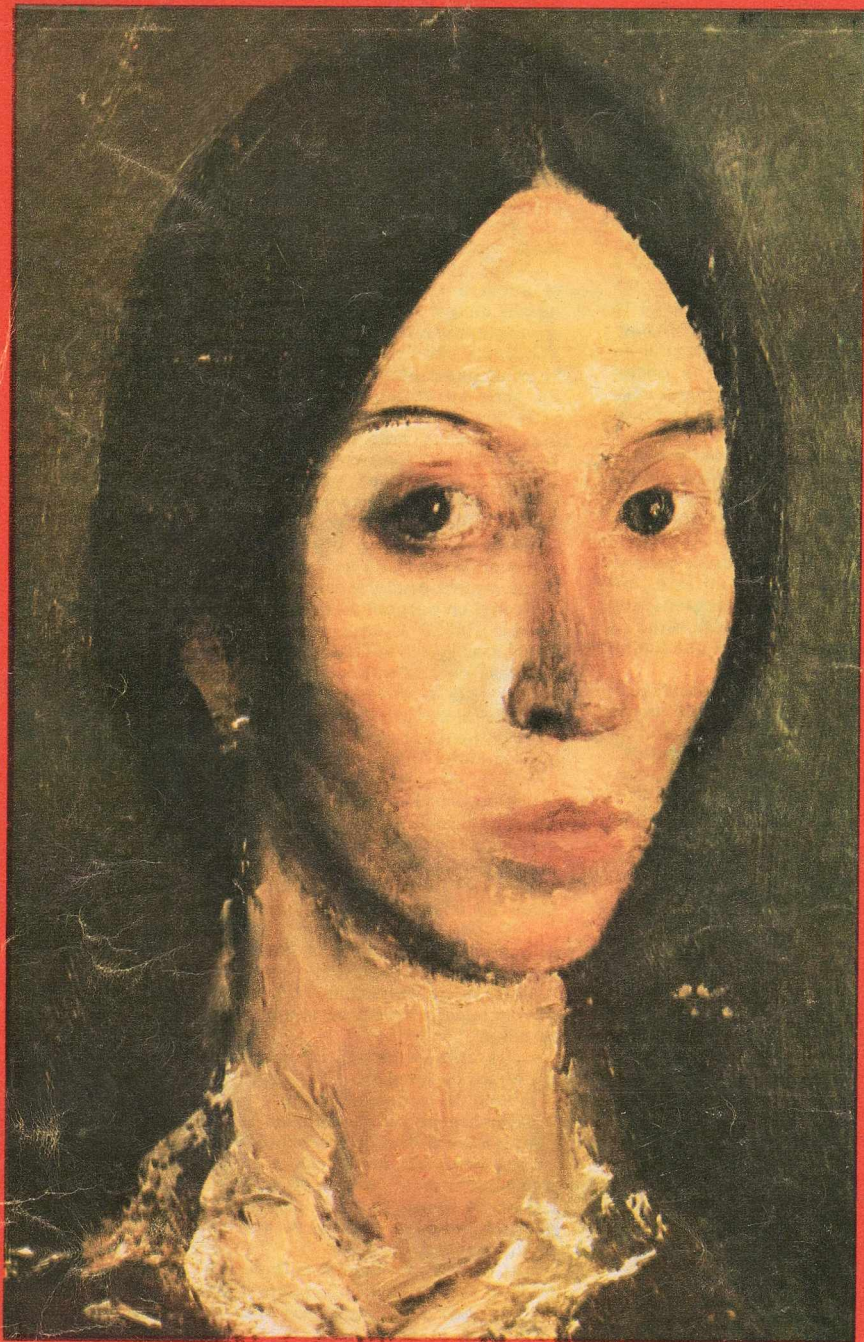
— Aveți dreptate... E mai bine să îi comunic eu.

— Nu la asta m-am referit... Cazul trebuie dus pînă la capăt. E de explicat doctorilor care o tratează, fiicei sale, directorului de la șantier... femeia asta are nevoie de multă înțelegere omenească ca să poată suporta... E de creat în jurul ei un fel de ecran protector... Și mai e ceva, în legătură cu comunicarea rezultatului anchetei... Dacă aș fi în locul tău, fără ca să îi mai raportez asta șefului meu, i-aș prezenta o versiune mai modificată... Fiindcă numai mustăciosul a lovit-o, poate i-aș spune că fiul ei doar a stat de pîndă... Și poate nu i-aș spune că tocmai fiul ei, care știa de obiceiurile de la șantier, a fost cu ideea jafului, ci i-aș spune altfel... Poate chiar i-aș recomanda să nu asiste la dezbaterile procesului, la tribunal. Să depună doar o declarație scrisă și să se retragă din sala de ședință... Știu eu ce aș mai face dacă se află în locul tău?...

EMIL POENARU

flacara
ateliere

MAGISTRU ȘI DISCIPOL

În expoziția «Chipul uman» — deschisă la Galeria Orizont — au figurat și cele două lucrări reproduse alăturat. Prima, un portret de femeie, poartă semnătura pictorului Corneliu Baba. Cealaltă este chiar portretul maestrului și e semnata de un discipol pe nume Cornel Antonescu.

Cu studenții lui Baba se petrece un fapt interesant. Dacă în vremea școlii ei acceptă cu emoție didactica fascinantă a celebrului lor profesor, dacă par să dorească aproape umbra puterii lui, mai apoi ei dovedesc o grăbită, o trufașă voință de eliberare, de exprimare personală. Sorin Ilfoveanu, Mihai Cizmaru, Zamfir Dumitrescu, Ștefan Cilția i-au fost studenți și încă dintre cei buni, dar astăzi ei se manifestă cu atita independență încît e

greu, e din ce în ce mai greu să recunoști în pictura lor învățăturile atelierului lui Corneliu Baba. (Și Ciucurencu face școală, dar în chip tradițional. Elevii lui Ciucurencu pot fi lesne numiți în orice expoziție.)

Cu doi din studenții lui Baba lucrurile sînt ceva mai complicate. Mircea Zamfirescu caută, într-un soi de distinsă solitudine, să incline spre suprarealism o metodă de un realism foarte solid la origine, un realism care la Baba vine direct din ființa picturii flamande a secolului 17 și a caravagismului. Cornel Antonescu — invitat de Baba la absolvire să lucreze în atelierul său de pe Aleea Pangratti — cultivă, stoic și devotat, înconjurat de un abur de legendă, precum odinioară învățăceii din atelieretele marilor

meșteri, spiritul picturii lui Baba. Dacă vorbesc de legendă, o fac nu fără un anume temei. Ori de cîte ori a expus, Cornel Antonescu s-a bucurat de o atenție aparte, ușor circumspectă, ușor îngăduitoare, deși lucrările lui frapează printr-un meșteșug splendid, prin finețea tonului, prin subtilitatea atmosferei. Critica a reacționat nelămurit. Cauza poate fi întrevăzută: de la o persoană care are privilegiul nu numai să frecventeze atelierul maestrului, dar chiar să și lucreze acolo, lumea așteaptă ceva cu totul ieșit din comun, deși — la drept vorbind — nimeni nu ar ști să precizeze ce. Este vorba, probabil, de agitația pe care o produce totdeauna o conjunctură neașteptată. A contrariat mult, desigur, și amănuntul că tînărul Cornel Antonescu

stăruie să expună portrete și numai portrete.

Cel reprodus în pagină amintește de unele reprezentări ale pictorilor din vechime, are adică aerul de a fi produs în alt timp și pentru altă sensibilitate decît a contemporanilor noștri, însă la o privire atentă vedem aici un omagiu și o interpretare cald ironică a relației maestru-discipol. Nu-mi pot îngădui să afirm că lucrarea înseamnă tributul de rămas bun pe care un elev de mare merit îl oferă dascălului său, dar pot să cred că ironia ajută caracterele foarte sensibile să afle la timp ce anume dintr-o operă ține de trecut și ce de viitor.

TUDOR OCTAVIAN ■
Fotografii de
VASILE MĂNECAN ■

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU